

Gemeente Voorschoten

Jaarstukken

2019

Colofon

Uitgave Gemeente Voorschoten

Postbus 393

2250 AJ Voorschoten

Inlichting: gemeente@voorschoten.nl

11 juni 2020

Jaarrekening 2019 in één oogopslag

Vertrouwen in mensen, verbinden van krachten

HOE KOMT DE GEMEENTE AAN HAAR GELD?

Het Rijk

€ 33.383.423

Algemene uitkering en specifieke uitkeringen

Overige inkomsten

€ 5.725.060

Verrekeningen van grondexploitatie, huur, rente en dividend

Reservemutaties

€ 3.719.511

Onttrekking aan het vermogen van de gemeente

TOTALE INKOMSTEN
€ 59.377.757

Lokale heffingen

€ 16.549.763

Zwembadbelasting	€ 154.663
Hondenbelasting	€ 122.900
Begraafrechten	€ 321.734
Precarobelasting	€ 1.066.216
Vergunningen en leges	€ 2.075.710
Roofoffering	€ 2.655.996
Onroerendezaakbelasting	€ 6.675.144
Afvalstoffenheffing	€ 3.236.310
Overige	€ 241.090

WAAR HEEFT DE GEMEENTE VOORSCHOTEN HAAR GELD AAN BESTEED?

P0 Bestuur en ondersteuning

€ 14.254.017

- Beheer gebouwen en gronden
- KlantenContactCentrum en burgerzaken
- Gemeenteraad en college van B&W

P1 Veiligheid

€ 1.896.792

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

P2 Verkeer en vervoer

€ 3.045.783

- Verkeer
- Openbaar vervoer
- Rijnlandroute

P8 Wonen en bouwen

€ 2.027.441

- Ruimtelijke ordening
- Grondexploitatie

P3 Economie

€ 402.712

- Economische agenda Leidse regio
- Economische ontwikkeling en promotie
- 071 economie

P7 Volksgezondheid en milieu

€ 6.493.963

- Rolering en afval
- Milieubeheer, Omgevingsdienst West-Holland

P4 Onderwijs

€ 1.719.634

- Openbaar onderwijs
- Huisvesting basisscholen
- Onderwijsbeleid en leerlingzaken

P6 Sociaal domein

€ 19.733.975

- Welzijnsorganisaties, vrijwilligers
- Kinderopvang, mantelzorg
- Arbeidsparticipatie

P5 Sport, cultuur en recreatie

€ 4.841.994

- Sportsubsidies en onderhoud sportterrein en
- Cultureel erfgoed
- Beheer openbare ruimte en groen

Overheffing budget voor niet in 2019 afgeronde werkzaamheden

€ 523.400

Overige resultaatbestemming

€ 1.911.850

Resultaat na bestemming wordt toegevoegd aan eigen vermogen

€ 114.903

TOTALE UITGAVEN
€ 56.827.604

Reservemutaties

€ 2.411.293

- Toevoeging aan het vermogen van de gemeente

Resultaat

€ 2.550.153

MEER WETEN? KIJK OP WWW.VOORSCHOTEN.NL

Om de cijfers uit de infographic wat meer context te geven hebben we hieronder kort aangegeven wat er het afgelopen jaar allemaal is gerealiseerd.

Covid-19

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen. We proberen onze werkzaamheden en plannen zoveel mogelijk te continueren.

Opgavegericht werken

We gaan steeds meer opgavegericht werken. We zijn er hard mee bezig om dit door te voeren in de organisatie. Dat betekent dat de opgaven en behoeften van onze inwoners, organisaties en bedrijven centraal staan zodat we zoveel mogelijk samen met hen kunnen organiseren en sturen op het juiste resultaat.

We doen meer aan Participatie

De gemeente Voorschoten wil inwoners meer vrijheid en verantwoordelijkheid bieden om zelf invulling te geven aan hun leefomgeving. Dat doen we door meer participatie toe te passen, daarvoor is de participatienota vastgesteld. In deze nota is de gemeentelijke visie op participatie verwoord en zijn spelregels opgenomen om hier vorm aan te geven. Afgelopen jaar hebben we verschillende dorpsdialogen over o.a. de kadernota en het Ambachts- en Baljuwhuis georganiseerd.

Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet krijgt de samenleving meer ruimte om invulling te geven aan ruimtelijke ontwikkelingen. De wet vraagt om een veel intensievere samenwerking met inwoners, ondernemers en andere partners zoals de omgevingsdienst. In de ontwikkeling van beleid komt meer ruimte te liggen voor initiatiefnemers en wordt de gemeente behalve kadersteller ook steeds meer partner van ontwikkelingen. In 2020 worden de plannen van aanpak omgevingsvisie en omgevingsplan aan de raad worden voorgelegd. Daarnaast is op inhoud samengewerkt in Hart van Holland. Met (keten)partners zoals omgevingsdienst, provincie en Hoogheemraadschap is gestart om in 2020 te komen tot afspraken over de samenwerking onder de Omgevingswet.

Regionale Energie Strategie (RES)

De Regionale Energie Strategie is in juni 2020 ingediend. Hierin staan de nationale afspraken uit het Klimaatakkoord op strategisch niveau doorvertaald voor de sectoren Elektriciteit en Gebouwde Omgeving. Dit gebeurt via regionale warmteplannen, energie- infrastructuurplannen en de opgave voor hernieuwbare energie opwekking. Na de RES (najaar 2020) komt de uitvoering van deze strategie met o.a. concrete locatiebeslissingen. We stimuleren inwoners en ondernemers om hun eigen woning en/of bedrijfspand te verduurzamen.

Wonen

In 2019 is de Woonvisie Voorschoten 2019 – 2022 vastgesteld waarin de woonambities voor de gemeente zijn aangescherpt. Waarin onder andere aangegeven wordt waar we voor wie willen bouwen. Woningcorporaties maken periodiek prestatieafspraken met gemeenten en huurdersorganisaties over de prestaties die ze gaan leveren. Deze zijn ook in Voorschoten gemaakt. In die afspraken staat bijvoorbeeld welke woningen corporaties gaan bouwen voor welke doelgroepen. De gemeente zet in op gemiddeld 25% sociale woningen in het huursegment. Bijbouwen voor jongeren is een van de speerpunten, alsmede het realiseren van huurappartementen voor senioren. Ook het middensegment krijgt aandacht. De legeskosten voor bouwen zijn door de gemeente verlaagd. Het aantal verleende omgevingsvergunningen is in 2019 gestegen van 118 naar 128.

Mobiliteit

Er is een nieuwe buslijn geopend tussen Wassenaar en Voorschoten. We maken meer ruimte voor de fiets met het fietsveiligheidsplan. We hebben actief gelobbyd voor oplossing van knelpunt Lammenschansplein, en plaatsing van een geluidsscherm langs de A4.

Sociaal Domein

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor oriëntatie op de Leidse regio voor het sociaal domein (Werk en Inkomen, Jeugd en Wet maatschappelijke ondersteuning). Uit dat onderzoek blijkt dat samenwerking op het gebied van het Sociaal Domein meerwaarde heeft. Op dit moment wordt bezien in welke mate en vorm samenwerken kan lukken en worden voor de afzonderlijke domeinen business cases opgesteld om te kunnen bepalen of omklappen wenselijk en haalbaar is. Voorschoten Voor Elkaar is inmiddels gestart en functioneert als portaal voor alle zorg gerelateerde vragen en tweedelijns aanbieders.

Voorschoten heeft de zgn. "Maatschappelijke agenda" vastgesteld om ervoor te zorgen dat we allemaal dezelfde doelen voor ogen hebben en iedereen wordt gestimuleerd verbindingen aan te gaan.

Regionale Samenwerking

Er wordt door Voorschoten veel samengewerkt in de regio, dat kan op verschillende schaalniveaus zijn. Op Holland Rijnland-niveau, maar ook in de Leidse regio, met Wassenaar of met andere gemeenten. Vorig jaar is de regionale agenda omgevingsvisie vastgesteld. Een ander hoogtepunt is dat de zeer gewaardeerde visie m.b.t. leefbaarheid en landschap onlangs is vastgesteld. Ook zijn er diverse stappen gezet waar het gaat om het "omklappen" van het sociaal domein van de voormalige Haagse regio naar de Leidse regio.

Een Bruisende economie

We werken aan een gezond vestigingsklimaat, een aantrekkelijk centrum, meer ruimte voor ZZP'ers in nieuwbouw, een flexibele invulling van ruimte op bedrijventerreinen en minder beperkende en eenvoudiger regelgeving en snel internet.

Met de uitvoering van maatregelen van het centrumplan is een start gemaakt met het vitaal en aantrekkelijk maken van het centrum.

Meer woningen voor jongeren en senioren

Wat is er in 2019 gerealiseerd? In 2019 is de eerste spade de grond in gegaan voor Roosenhorst in de Duivenvoorde corridor.

Ook is de planvorming en onteigening voor Noortveer (ca. 19 woningen in het luxe segment) en de bestemmingsplan wijziging en omgevingsvergunningverlening voor Beresteijn (woningen en renovatie landschapspark) door de gemeente afgerond.

Er is een forse impuls gegeven aan de realisatie voor de drie grote projecten. Voor Intratuin is met een steun van de buurt een door de raad goedgekeurde overeenkomst gesloten met de ontwikkelaar Synchron voor de bouw van ca. 130 woningen (planning start bouw 2021). Voor Starrenburg III zijn op een inwonersavond plannen gepresenteerd voor ca. 250-320 woningen (realisatie 2021). Voor Arsenaal/Segaar is naar aanleiding van stagnerende besluitvorming een voorstel voorbereid over de kaders waarbinnen bouwen mogelijk wordt (besluitvorming voorzien eerste helft 2020). In 2019 zijn tevens plannen voorbereid voor diverse kleinere locaties zoals de Jan Evertsenlaan.

Groen blijft groen

Een aantal zaken zijn het afgelopen jaar aangepakt in het dorp. We maaien minder en bewuster voor meer biodiversiteit. Dat is te zien in de berm van Voorschoten: dus volop ruimte voor bloemen, planten en bijenpopulaties.

We bevorderen bewegen en buitenspelen. Er zijn een aantal nieuwe fiets- en wandelroutes aangelegd, zoals de Zilverroute richting de Leidse singels.

Betere Bereikbaarheid

We werken inmiddels goed samen met Leiden en Leidschendam-Voorburg aan betere bereikbaarheid van de A4. De Leidseweg-Noord heeft een 30 kilometerzone gekregen. Ook rijdt er weer een bus tussen Voorschoten en Wassenaar.

Inhoudsopgave

Leeswijzer	8
Jaarverslag 2019	10
Inleiding	11
Algemeen	11
Resultaten	16
Recapitulatie	27
P0 Bestuur en ondersteuning	28
P1 Veiligheid	44
P2 Verkeer en vervoer	49
P3 Economie	55
P4 Onderwijs	61
P5 Sport, cultuur en recreatie	65
P6 Sociaal Domein	76
P7 Volksgezondheid en milieu	95
P8 Wonen en bouwen	103
Verplichte paragrafen	111
Paragraaf Lokale heffingen	112
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	120
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	126
Paragraaf Financiering	134
Paragraaf Verbonden partijen	141
Overzicht verbonden partijen	142
Paragraaf Bedrijfsvoering	154
Paragraaf Grondbeleid	155
Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	157
Jaarrekening 2019	159
Balans per 31 december 2019	160
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	162
Toelichting op de balans per 31 december 2019	167
Programmarekening	197
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	198
Incidentele baten en lasten	202
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	207
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	209
Controleverklaring van de accountant	210
Bijlagen	211
Bijlage 1: Specifieke uitkeringen: Single information, Single Audit	212
Bijlage 2: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de gemeente	216
Bijlage 3: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten	219
Bijlage 4: Algemene uitkering	224
Bijlage 5: Wet normering Topinkomens	228
Bijlage 6: Overzicht van baten en lasten per taakveld	230
Bijlage 7: Bijlage incidentele baten en lasten	232
Bijlage 8: Subsidies	233

Voorwoord en inleiding

Met de jaarstukken 2019 legt het college van burgemeester en wethouders van Voorschoten verantwoording af aan de raad over het gevoerde beleid. Het jaarverslag start met de inleiding waarin kort en bondig wordt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2019.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bestaan de jaarstukken uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De jaarrekening omvat het zogenaamde overzicht van baten en lasten en de balans waarop de controleverklaring van de accountant betrekking heeft.

Daarnaast is detailinformatie beschikbaar in de vorm van bijlagen. Hierin is ook de wettelijk verplichte informatie als de SiSa-bijlage en het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld opgenomen.

Jaarstukken

Op grond van artikel 8 van het BBV volgt deze jaarrekening de beleidsbegroting 2019 waar de programma's onderverdeeld zijn in taakvelden. In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven op de langere termijn en wordt aangegeven welke activiteiten per taakveld we in 2019 daarvoor hebben uitgevoerd en wat het heeft gekost. De beleidsindicatoren geven aan in hoeverre de gewenste maatschappelijke effecten zijn gerealiseerd en hoe deze effecten worden gemeten.

Programmaverantwoording

De programmaverantwoording bevat de beleidsmatige verantwoording over 2019, een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, de kosten van de overhead, het gebruik van de post onvoorzien en het bedrag voor de vennootschapsbelasting.

In dit deel gaan we vooral in op de beleidsmatige verantwoording aan de hand van de volgende vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we hiervoor gedaan?
3. Wat heeft het gekost (inclusief verschillenverklaring)?

Beleidsindicatoren

Met de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van 5 maart 2016 (Stb. 101) zijn gemeenten voortaan gehouden om in de programmaverantwoording in het jaarverslag, de maatschappelijke effecten die met de verschillende programma's worden beoogd of gerealiseerd, toe te lichten aan de hand van beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij om het jaarverslag beleidsmatiger te maken.

Paragrafen

Naast de programma's moet de gemeenten minimaal zeven programma overstijgende paragrafen in de jaarrekening opnemen. In de paragrafen staat belangrijke informatie voor het krijgen van inzicht in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

De Jaarrekening

De jaarrekening omvat de balans met toelichting en het zogenaamde overzicht van baten en lasten met een toelichting per programma.

Controleverklaring

De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole en leidt tot een controleverklaring van de onafhankelijke accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Algemene disclaimer

Doordat tabellen in de jaarrekening gecomprimeerd worden gepresenteerd, kunnen door afrondingen verschillen ontstaan.

Jaarverslag 2019

Algemeen

Voorschoten is en moet een bruisend en groen dorp blijven, met ruimte voor alle generaties. Het diverse aanbod van goede voorzieningen willen we behouden, maar dat kan alleen als we ze toekomstbestendig en betaalbaar organiseren. We willen dat Voorschoten een bestuurlijk zelfstandig dorp blijft, zodat we zelf (mede)regie voeren over de inrichting van ons dorp en het aanbod van voorzieningen. We willen ook een betrouwbare gemeente zijn met een goede dienstverlening voor onze inwoners. We willen het huishoudboekje sluitend houden, met voldoende aandacht voor lange termijn investeringen.

Drie onderwerpen krijgen steeds meer aandacht: opgavegericht werken, de regiokeuze en participatie.

Opgavegericht werken

We gaan steeds meer opgavegericht werken. Dat betekent dat de opgaven en behoeften van onze inwoners, organisaties en bedrijven centraal staan zodat we, zoveel mogelijk samen met hen, kunnen organiseren en sturen op het juiste resultaat. Die verandering krijgt veel aandacht in onze gemeenschappelijke werkorganisatie met Wassenaar, de WODV, door de inzet van breed inzetbare projectleiders, andere werkwijzen en processen en aandacht voor cultuurverandering.

Regiokeuze

De gemeente staat voor grote opgaven zoals woningbouw, energietransitie, onderwijs, sociale taken, jeugdhulp. Er zijn veel nieuwe taken bij gemeenten komen te liggen, bijvoorbeeld in het kader van de decentralisatie van de Jeugdhulp of de opstelling en uitvoering van de Regionale Energie Strategie (RES).

In ons coalitieakkoord hebben we een voorkeur uitgesproken voor samenwerking met de 5 gemeenten van Leidse regio. Soms is ook die regio te klein. Zo werken we bijvoorbeeld met Holland Rijnland samen aan een regionale energie strategie en maken we afspraken over de planning van woningbouw. We hebben als college een routekaart gemaakt om stapsgewijs meer samenwerking te organiseren in de Leidse regio. We bereiden een overheveling voor van de samenwerking voor jeugdhulp en arbeidsmarktparticipatie van voormalig Haaglanden (Wassenaar en Leidschendam-Voorburg) richting de Leidse regio. Dat doen we zodra blijkt dat dat een betere dienstverlening oplevert, tegen dezelfde of lagere kosten, en het ons voldoende invloed geeft op die taken.

Participatie

Wij leven in een samenleving waarbij bedrijven, organisaties en inwoners steeds vaker het initiatief nemen, of betrokken willen worden, individueel of in een groep. De rol van de gemeente verandert daarmee van "probleemoplosser" naar "procesregisseur".

De gemeente Voorschoten wil inwoners meer vrijheid en verantwoordelijkheid bieden om zelf invulling te geven aan hun leefomgeving.

Ook hecht het bestuur veel belang aan een sterke sociale cohesie en een goede samenwerking met inwoners en ondernemers. Participatie en communicatie maken daarvan een belangrijk onderdeel uit.

Vanuit het uitgangspunt dat Voorschoten een gemeente is waarin de kracht van de samenleving wordt benut en iedereen meedoet, is medio 2019 de nota 'Samen maken we Voorschoten: afspraken over meeweten, meedenken, meewerken en meebepalen' vastgesteld. In deze nota is de gemeentelijke visie op participatie verwoord en zijn spelregels opgenomen om hier vorm aan te geven. Bij onderwerpen zoals wonen en de toekomst van bijvoorbeeld het zwembad en het subsidiestelsel en het energiebeleid geven we hier reeds concrete invulling aan, in het besef dat dit een voortdurend leerproces is. Essentieel is, dat alle goede ideeën en invalshoeken op tafel komen, meer dan in het verleden, maar dat de hoofdbeslissingen uiteindelijk altijd blijven liggen bij onze gekozen vertegenwoordiging: de gemeenteraad.

Invoering Omgevingswet

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Centraal in de wet staat de zorg voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

Met de komst van de Omgevingswet krijgt de samenleving meer ruimte om invulling te geven aan ruimtelijke ontwikkelingen. De wet vraagt om een veel intensievere samenwerking met inwoners, ondernemers en andere partners zoals de omgevingsdienst. In de ontwikkeling van beleid komt meer ruimte te liggen voor initiatiefnemers en wordt de gemeente behalve kadersteller ook steeds meer partner van ontwikkelingen. Het gaat over een ingrijpende verandering zowel ambtelijk, bestuurlijk, intern als extern. Daarom is een programmaorganisatie opgezet, samen met de gemeente Wassenaar om de invoering voor te bereiden. Door de raad zijn de ambities voor de invoering Omgevingswet bepaald en opgenomen in de Programmavisie invoering Omgevingswet (vastgesteld op 15 november 2018).

Aan de hand van de VNG minimale actielijst Omgevingswet bereidt het programmateam de invoering van de Omgevingswet voor met de focus op de inwerking treding. Dit betekent dat de benodigde technische aanpassingen op regels, processen en werkwijze worden doorgevoerd.

In 2019 heeft daarom vanuit het thema kerninstrumenten het vergunningverleningsproces centraal gestaan. Dit loopt door in 2020 en is nodig om het mogelijk te maken om binnen 8 weken een omgevingsvergunning te kunnen afgeven. Deze combineert vele bestaande vergunningen in een vergunning.

De raad en het college dienen hiervoor meer te moeten loslaten, enkel op hoofdlijnen te sturen en zoveel mogelijk te mandateren. Hierdoor kan een snelle afweging plaatsvinden. In 2020 worden voor dit proces ook procedureafspraken rondom de participatie door initiatiefnemers gemaakt. Dat is ook nodig om als raad of college de belangen rondom een initiatief af te kunnen wegen. Voor de andere kerninstrumenten (omgevingsvisie, -plan en -programma) zijn in 2019 voorbereidingen getroffen, waarbij in 2020 de plannen van aanpak omgevingsvisie en omgevingsplan aan de raad worden voorgelegd.

Daarnaast is op inhoud samengewerkt in Hart van Holland. Met (keten)partners zoals omgevingsdienst, provincie en Hoogheemraadschap is gestart om in 2020 te komen tot afspraken over de samenwerking onder de Omgevingswet.

Het geheel wordt ondersteund door het zogenaamde Digitaal Stelsel Omgevingswet. Doel van het stelsel is om de digitale informatie over de leefomgeving op 1 plek te vinden (het Omgevingsloket), waardoor iedereen snel kan zien wat wel en niet mag volgens de Omgevingswet. Alle overheden moeten voor het Omgevingsloket informatie aanleveren en de lokale systemen op de landelijke voorziening (DSO-LV) aansluiten.

Dit is een van de andere minimale vereisten uit de actielijst van de VNG. Hiervoor is in 2019 een analyse uitgevoerd voor de lokale digitale ontwikkelopgave. De inrichting van het DSO wordt voortgezet in 2020. Verder vraagt de minimale actielijst ook dat de raad in 2020 nog verschillende besluiten neemt, bijvoorbeeld om afspraken te maken over rollen, bevoegdheden en taken over de verschillende onderdelen van de wet. Voor de verdere invoering worden handreikingen, updates van de minimale actielijst en andere informatie van de VNG en best practices van elders gebruikt.

Duurzaamheid en klimaat

We streven naar een energieneutraal, groen en klimaatbestendig Voorschoten in 2030. Daarvoor zijn we actief op zowel regionaal niveau als op lokaal niveau. In regionaal verband, op de schaal van Holland Rijnland, denken we mee om de grote lijnen uit te zetten door enorm te lobbyen bij provincie en Rijk. Lokaal en soms regionaal voeren we maatregelen uit. Het gaat om een groot palet aan acties:

Energie

In 2019 is gewerkt aan de bijdrage van Voorschoten aan de Regionale Energie Strategie (RES) van Holland Rijnland die antwoord geeft op drie hoofd vragen: hoe gaan we energie besparen? waar plaatsen we andere vormen van elektriciteitsopwekking, zoals zonnepanelen? en hoe voorzien we in onze warmtebehoefte? In de RES, die in juni 2020 gereed moet zijn worden nationale afspraken uit het Klimaatakkoord op strategisch niveau doorvertaald voor de sectoren Elektriciteit en Gebouwde Omgeving. Dit gebeurt via regionale warmteplannen, energie- infrastructuurplannen en de opgave voor hernieuwbare energie opwekking. Na de RES (najaar 2020) komt de uitvoering van deze strategie met o.a. concrete locatiebeslissingen.

Verduurzaming

We vinden het belangrijk dat de gemeente zelf ook het goede voorbeeld geeft: we hebben daarom onderzoek in gang gezet naar de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed, waarover we in 2020 beslissingen nemen. We stimuleren inwoners en ondernemers om hun eigen woning en/of bedrijfspand te verduurzamen. We ondersteunen wijkambassadeurs die inwoners helpen met verduurzaming van hun huis. Ook organiseren we netwerkvondens en klimaattafels waar we inwoners helpen met klimaatvraagstukken en verduurzaming. We geven wijk voor wijk adviezen aan inwoners over de mogelijkheden die zij hebben om hun huizen te verduurzamen.

Wonen en bouwen

In 2019 is de Woonvisie Voorschoten 2019 – 2022 vastgesteld waarin de woonambities voor de gemeente zijn aangescherpt. Waarin onder andere aangegeven wordt waar we voor wie willen bouwen. De gemeente zet in op gemiddeld 25% sociale woningen in het huursegment. Bijbouwen voor jongeren is een van de speerpunten, alsmede het realiseren van huurappartementen voor senioren. De inzet is om 150 extra woningen in het sociale huursegment te realiseren. Wat groen is moet groen blijven en natuur inclusief bouwen zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. Tot slot is er ook aandacht voor het middensegment. De woonvisie wordt vergezeld door de Uitvoeringsagenda Woonvisie. Alle huizen moeten van het gas af. Dat is wettelijk bepaald. In 2021 stellen we een lokale warmtevisie vast die aangeeft hoe we dat doen. Vooruitlopend daarop hebben we in 2019 onderzoek uitgevoerd.

Mobiliteit

We hebben geïnvesteerd in beter (ook openbaar) vervoer. Zo is een nieuwe buslijn geopend tussen Wassenaar en Voorschoten. We maken meer ruimte voor de fiets met het fietsveiligheidsplan. We hebben actief gelobbyd voor een oplossing van het knelpunt Lammenschansplein, en de plaatsing van een geluidsscherm langs de A4.

Sociaal Domein

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor oriëntatie op de Leidse regio voor het sociaal domein (Werk en Inkomen, Jeugd en Wet maatschappelijke ondersteuning). Uit dat onderzoek blijkt dat samenwerking op het gebied van het Sociaal Domein meerwaarde heeft. Op dit moment wordt bezien hoe dit verder in te vullen.

We hebben de start van een brede welzijnsorganisatie Voorschoten Voor Elkaar voorbereid.

Voorschoten heeft de zgn. "Maatschappelijke agenda" vastgesteld om ervoor te zorgen dat we allemaal dezelfde doelen voor ogen hebben en iedereen wordt gestimuleerd verbindingen aan te gaan. Eén agenda met zeven maatschappelijke doelen. De Maatschappelijke agenda laat zien wat voor gemeente Voorschoten wil zijn. De zeven maatschappelijke doelen geven aan waar de ambities liggen. De verbindingen tussen inwoners, het rijke verenigingsleven, de vele vrijwilligersorganisaties, maatschappelijk betrokken ondernemers en fondsen kunnen belangrijke bijdragen leveren aan de maatschappelijke doelen.

De gemeente ondersteunt deze Maatschappelijke agenda met nieuw subsidiebeleid en heeft het Subsidiebeleid 2020-2023 vastgesteld: Samen werken, samen delen, samen sterker. Belangrijke uitgangspunten voor het subsidiebeleid zijn daarbij: in belangrijke mate voor en door Voorschotenaren en georganiseerd door vrijwilligers.

We hebben een preventieplan gelanceerd om de stijgende behoefte aan en kosten van jeugdhulp het hoofd te bieden. We hebben een reserve gevormd en aangevuld om de financiële gevolgen op te vangen.

Een bruisende economie

De gemeente streeft naar een bruisend Voorschoten met een bruisende economie. We werken aan een gezond vestigingsklimaat, een aantrekkelijk centrum, meer ruimte voor ZZP'ers in nieuwbouw, een flexibele invulling van ruimte op bedrijventerreinen en minder beperkende en eenvoudiger regelgeving en snel internet.

Met de uitvoering van maatregelen van het centrumplan is een start gemaakt met het vitaal en aantrekkelijk maken van het centrum. De overige maatregelen worden in 2020 uitgevoerd. De sector toerisme en recreatie heeft een groei doorgemaakt, evenals de werkgelegenheid in Voorschoten. Hiervoor werken we nauw samen met ondernemers, lokale stakeholders en regiopartners. Een convenant is voorbereid om een toeristisch informatiepunt te openen. Het college heeft voorstellen ontwikkeld en uitvoerig met de raadscommissie en het dorp besproken in een dorpsdialoog, om het AB huis te verkopen en om ruimte te maken voor een AB hotel dat ook een publieke functie blijft vervullen. Zo wordt toerisme op een nieuwe manier verbonden met ons erfgoed.

Meer woningen voor starters en senioren

De intentie is om 300 woningen te realiseren in 4 jaar tijd, teneinde de stagnerende bouw van woningen weer vlot te trekken, ondanks de stikstofproblematiek.

Dit zal voornamelijk voortkomen uit de grote reeds bekende projecten die door derden worden gerealiseerd. Wat is er in 2019 gerealiseerd? In 2019 is de eerste spade de grond in gegaan voor Roosenhorst in de Duivenvoorde corridor.

Ook is de planvorming en onteigening voor Noortveer (ca. 19 woningen in het luxe segment) en de bestemmingsplanwijziging en omgevingsvergunningverlening voor Beresteijn (woningen en renovatie landschapspark) door de gemeente afgerond.

Er is een forse impuls gegeven aan de realisatie voor de drie grote projecten. Voor Intratuin is met een steun van de buurt een door de raad goedgekeurde overeenkomst gesloten met de ontwikkelaar Synchron voor de bouw van ca. 130 woningen (planning start bouw 2021). Voor Starrenburg III zijn op een inwoneravond plannen gepresenteerd voor ca. 250-320 woningen (realisatie 2021). Voor Arsenaal/Segaar is naar aanleiding van stagnerende besluitvorming een voorstel voorbereid over de kaders waarbinnen bouwen mogelijk wordt (besluitvorming voorzien eerste helft 2020). Plannen zijn in 2019 voorbereid voor diverse kleinere locaties zoals de Jan Evertsenlaan (start inspraakproces maart 2020). Ook is een breed onderzoek gedaan naar combinatie van woningbouw met maatschappelijke functies (het zogenaamde accommodatiebeleid) op allerlei locaties o.a. de locatie van het cultureel centrum (besluitvorming over planvorming voorzien tweede kwartaal 2020). Een samenwerkingsovereenkomst is getekend met woningcorporatie Woonzorg Nederland om te verkennen of en zo ja hoe een nieuw concept voor ouderen mogelijk is op de bestaande locatie Foreschate.

Daarnaast is de Regionale Huisvestingsverordening Holland Rijnland in werking getreden, die ruimte geeft aan gemeenten om o.a. (25%) lokaal maatwerk in te zetten voor inwoners van Voorschoten.

Groen blijft groen

Nieuwe woningen willen we bouwen op plekken waar al bebouwing heeft gestaan.

Verdere bebouwing van ons groene buitengebied staan we niet toe maar bestuurlijk gemaakte afspraken over nieuwbouw respecteren we met oog voor cultuur, landschap en biodiversiteit. Een aantal zaken zijn het afgelopen jaar aangepakt in het dorp. We maaien minder en bewuster voor meer biodiversiteit. Dat is te zien in de berm van Voorschoten: dus volop ruimte voor bloemen, planten en bijenpopulaties.

We bevorderen bewegen en buitenspelen. Er zijn een aantal nieuwe fiets- en wandelroutes aangelegd, zoals de Zilverroute richting de Leidse singels.

Betere bereikbaarheid

Voorschoten moet goed bereikbaar zijn. We verstevigen de lobby voor een goede aanpak van de doorstroming van het verkeer richting de A4. We willen ook in eigen dorp de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid verbeteren. We werken inmiddels goed samen met Leiden en Leidschendam-Voorburg aan betere bereikbaarheid van de A4. De Leidseweg-Noord krijgt een 30 kilometerzone. Ook rijdt er weer een bus tussen Voorschoten en Wassenaar.

COVID-19 (Corona)

"De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekenne omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen."

Resultaten

Bestemming werkelijk resultaat 2019

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat per programma eerst alle baten en lasten en het saldo daarvan worden verantwoord. Om het gerealiseerde resultaat te bepalen worden vervolgens per programma toevoegingen en/of onttrekkingen aan reserves verantwoord. De resultaatbestemmingen die in dit hoofdstuk samengevat zijn weergegeven, worden in mindering gebracht op het gerealiseerde resultaat. Het hierna resterend bedrag wordt het saldo na bestemming genoemd en is voor 2019 in het onderstaande overzicht weergegeven.

Tabel 1

(bedragen x € 1.000)	Begroting	Rekening
Totaal baten	53.864	55.658
Totaal lasten	-56.366	-54.278
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	-2.502	1.380
Onttrekking reserves	4.639	3.719
Toevoeging reserves	-2.411	-2.411
Saldo toevoeging/onttrekking aan reserves	2.228	1.309
Gerealiseerde resultaat	-274	2.550
Bestemming resultaat		
Budgetoverhevelingen (A+B)		-523
Toevoeging en onttrekking aan reserves/ bestemming resultaat (C)		-1.912
Saldo na bestemming	-274	115

Gerealiseerd resultaat 2019

Het verwachte resultaat op basis van de najaarsnota 2019 bedroeg € 274.000 nadelig.

Het gerealiseerde resultaat over 2019 (voor bestemming) bedraagt € 2.550.153 voordelig. Een uitgebreide toelichting op het verschil tussen het verwachte resultaat in de najaarsnota en het gerealiseerde resultaat treft u aan in de financiële toelichtingen aan het eind van de verschillende programma's in het programmaverslag van deze jaarrekening. In hoofdlijnen wordt het verschil tussen het verwachte resultaat na de najaarsnota (€ 274.000 nadelig) en het gerealiseerde resultaat over 2019 (€ 2.550.153 voordelig) van € 2.824.148 veroorzaakt door de volgende onderdelen:

Tabel 2

Voordelen	Bedragen X € 1.000	Nadelen	Bedragen X € 1.000
Voordelig jaarrekeningsaldo WODV 2019	321	Voorziening pensioenen/wachtgelden	877
Vrijval verliesvoorziening Duivenvoorde Corridor	618	Wethouders	
Extra legesopbrengsten omgevingsvergunningen	1.014	Nadeel Riolering	148
Uitvoeringskosten Werk en Inkomen)	185	Nadeel Afval	56
Arbeidsparticipatie	67	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	166
Wijkteams/gebiedsteam	79		
Subsidie Duivenvoorde Corridor			
Wandelpaden	349		
Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK)	160		
Algemene uitkering	283		
Niet of ten dele tot besteding gekomen budgetten:			
-Verkeersmaatregelen Multatulilaan	60		
- Integraal vastgoedonderzoek en onderzoek werf	91		
- Nieuw subsidiebeleid	50		
- Burgerparticipatie	114		
- Diverse budgetten	650		
Totaal	4.071		1.247
Saldo	2.824		

Het bestemmingsvoorstel is als volgt onderbouwd:

A. Budgetoverheveling ten laste van het resultaat 2019 € 523.400

Budget Burgerparticipatie (ad. € 113.600)

Medio 2019 is de participatienota 'Samen maken we Voorschoten' vastgesteld. Voor de implementatie is een incidenteel budget beschikbaar gesteld van € 113.600. Dit bedrag is onder meer bedoeld voor de inhuur van externe capaciteit. Vanwege krapte op de arbeidsmarkt is het tot op heden niet gelukt om een geschikte kandidaat te vinden, waardoor de implementatie van burgerparticipatie vertraging heeft opgelopen. De werving is in 2019 niet afgerond (in 2020 wel). Verwacht wordt dat het implementatietraject voor de zomer van 2020 gestart kan worden. Daarom wordt verzocht het nog beschikbare budget uit de begroting 2019, te weten € 113.600, over te hevelen naar de begroting 2020.

Evenementenbeleid (ad. € 15.900)

In de najaarsnota is een budget van € 25.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van evenementen- en paracommercieel beleid. Hiervan is in 2019 € 9.030 uitgegeven. Ten behoeve van het afronden van deze werkzaamheden in 2020 wordt voorgesteld het restant over te hevelen naar 2020.

Verkeersmaatregelen Multatulilaan (ad. € 60.000)

In overleg met basisschool De Vos, bewoners uit Krimwijk II, de politie en Veilig Verkeer Nederland zijn maatregelen besproken en uitgewerkt om de verkeersveiligheid in de Multatulilaan en rondom de basisschool te verbeteren. Voor de diverse maatregelen dienen nog verkeersbesluiten genomen te worden. Uitvoering is nu gepland zodra besluitvorming over budgetoverheveling heeft plaats gevonden

Uitvoering coalitieakkoord (ad. € 26.000)

De opdracht voor verduurzaming van mobiliteit, de versteviging van onze positie in de regio en het aantal verkeersvragen vanuit de samenleving neemt toe. Deze werkzaamheden vragen om een grotere capaciteit dan voorzien, waardoor er achterstanden zijn ontstaan bij onder andere verkeersbesluiten. Om deze achterstanden in te lopen is bij de voorjaarsnota eenmalig een bedrag van € 70.000 beschikbaar gesteld. Bij de najaarsnota is gemeld dat de achterstanden inmiddels kleiner worden, maar dat ze nog niet op het gewenste niveau zijn. Het is dan ook noodzakelijk om het restantbedrag van € 26.000 over te hevelen naar 2020.

Kwaliteitsmaatregelen centrum Voorstraat (ad. € 15.000)

Ten behoeve van de uitvoering van kwaliteitsmaatregelen in de Voorstraat is € 15.000 gereserveerd. In verband met capaciteitsproblemen is slechts een deel van de kwaliteitsmaatregelen doorgevoerd. De maatregelen zullen alsnog in 2020 worden uitgevoerd.

Beeldkwaliteitscentrum Voorstraat (ad. € 17.500)

Voor het opstellen van een beeldkwaliteitsplan is € 17.500 gereserveerd. In verband met capaciteitsproblemen is het niet mogelijk geweest om het plan in 2019 op te stellen. In 2020 zal alsnog samen met stakeholders gewerkt worden aan het versterken van de (beeld)kwaliteit van het centrum.

Integraal vastgoedonderzoek (ad. € 65.000)

Het integraal onderzoek naar accommodatiebeleid is in volle gang. Het is een complex vraagstuk, omdat bestaand beleid (zoals onderhoud en afstoten onroerend goed) en nieuw beleid (zoals slimme oplossingen voor combinaties van zowel woningbouw als maatschappelijke opgaven) door elkaar lopen. Er zijn bovendien potentieel veel locaties en veel opgaven in het geding. Na alle voorbereidingen en overleggen in 2019 wordt het integrale onderzoek in het voorjaar van 2020 afgerond. Uit het onderzoek is gebleken dat geen van de varianten die zijn onderzocht voldoen aan de gestelde doelen c.q. dat de varianten een toename van de exploitatie tot gevolg hebben. Nader onderzoek, naar aanvullende mogelijkheden tegen een aanvaardbare toename van de exploitatielasten, is noodzakelijk.

Het restant van het krediet 'integraal vastgoedonderzoek' maakt deze vervolgstudie door een externe partij mogelijk, maar zal dan bij jaarrekening 2019 overgeheveld moeten worden naar de begroting van 2020.

Onderzoek verplaatsing werf (ad. € 20.000)

De uitwerking voor de verplaatsing van de werf wacht de besluitvorming rond het integraal accommodatiebeleid af. In dat onderzoek wordt immers binnen het samenhangende onderzoek bepaald waar welke functie zouden kunnen landen. Het ligt in de bedoeling om de verplaatsing van de werf na afronding van het genoemde onderzoek voortvarend op te pakken. In de kadernota 2021 zal hierop worden geanticipeerd. Het is echter noodzakelijk dat een goed afgewogen nieuwe locatie wordt gevonden. In een alternatief onderzoek zullen locaties in Dobbewijk, Rouwkooplaan en Hofweg worden afgewogen. Daarna worden voor de gekozen locatie alle voorbereidingen getroffen. De € 20.000 worden daartoe overgeheveld naar 2020.

Subsidiebeleid (ad. € 50.000)

In Voorschoten is nieuw subsidiebeleid opgesteld. Bij de totstandkoming van dit beleid bleek het beslag op de ambtelijke organisatie groter dan vooraf ingeschat, naast het beleid zelf moest een maatschappelijke agenda worden opgesteld. Verder moest een relatie gelegd worden met verschillende andere beleidsterreinen, waar dit vooraf niet in de opdracht was verwerkt. Dit budget ter compensatie van de extra werkzaamheden moet worden overgeheveld, aangezien deze activiteiten de implementatie van het nieuwe beleid deels naar 2020 hebben verschoven. Het gaat hierbij om invoering van de met het beleid samenhangende nadere regelingen, waarbij de regeling huurcompensatie veel capaciteit vergt. Bovendien is er tijdelijk extra inzet nodig voor het verwerken van bezwaarschriften op grond van het nieuwe beleid.

Resterend budget Actieplan Jeugd (ad. € 88.700)

In de voorjaarsnota 2019 is voor 2019 € 117.000 beschikbaar gesteld voor extra capaciteit om meer sturing en grip te hebben op de transformatie van de jeugdhulp (actieplan Jeugdhulp). Mede door de krappe arbeidsmarkt is in 2019 slechts een deel van dit budget benut. Om in 2020 extra in te kunnen zetten op de uitvoering van het actieplan Jeugd wordt voorgesteld het resterende budget ter hoogte van € 88.700 over te hevelen naar 2020.

Pilot expertise Jeugd GGZ (ad. € 36.000)

Er wordt jeugdhulp binnen het lokale jeugdteam Voorschoten ingezet. Dit team bestaat uit medewerkers van Voorschoten Voor Elkaar, Cardea, de Jeugdgezondheidszorg en jeugdconsulenten in dienst van de WODV. Om de toegang te versterken, wordt in 2019-2020 gewerkt met een pilot inzet expertise jeugd ggz. Voorgesteld wordt een deel van het budget 2019 over te hevelen naar 2020 voor dekking van de benodigde inzet.

Wijkambassadeurs opleiden/begeleiden (ad. € 3.100)

Bij de begroting 2019 is incidenteel geld vrijgemaakt voor en om Wijkambassadeurs te benoemen en continuering wijkgerichte aanpak. Er worden op het moment wijkambassadeurs geworven en de gemeente verzorgt de training zodat ze wooneigenaren kunnen ondersteunen bij verduurzamingsplannen. Aangezien de werkzaamheden in 2019 niet volledig zijn afgerond wordt voorgesteld om het budget € 3.100 over te hevelen naar 2020.

Woonvisie en prestatieafspraken (ad. €12.600)

De gelden worden ingezet voor de begeleiding en opstellen door een externe partij van de nieuwe meerjarenprestatieafspraken. Het vaststellen van de uitvoeringsagenda van de woonvisie is in december 2019 vastgesteld waardoor de opdracht voor het maken van de meerjarenprestatieafspraken verlaat is. We zitten midden in het bestuurlijk overleg en het proces is nog niet afgerond waar we de middelen voor nodig hebben.

B. Budgetoverheveling waarvoor specifieke dekking beschikbaar is (geen invloed op het resultaat)

Budget versterking financiële positie (ad. € 22.300)

In het kader van preventief toezicht heeft de gemeenteraad een bedrag beschikbaar gesteld. Een bedrag van € 22.300 is hierop overgebleven in 2019. In 2019 is ingezet op de fiscale advisering en uit dit budget is de begrotingscan gedekt. De fiscale advisering loopt in 2020 nog door. Voorgesteld wordt het restantbudget en de daarvoor bestaande dekking uit de concernreserve over te hevelen naar 2020.

Valkeweg Bruggen (ad. € 19.500)

Vanwege de technische staat van de bruggen op de Valkeweg zijn er grootschalige onderhoudsmaatregelen nodig om deze bruggen duurzaam in stand te houden voor hun functie als wijkontsluitingsweg. De technische uitwerking voor de werkzaamheden is in 2019 gestart en is mede vanwege het stikstofvonnis van de Raad van State vertraagd. Bij de technische uitwerking is eind 2019 geconstateerd dat het krediet ontoereikend lijkt om de voorgenomen werkzaamheden goed en volledig te kunnen uitvoeren. Er zal daarom een nieuwe kritische afweging worden gemaakt op basis van mogelijke alternatieven. Het resterende voorbereidingsbudget is nodig om de voorbereidingen van dit project af te ronden.

Parkeeronderzoek Centrum (ad. € 10.000)

De invoering van het fietsverbod in de Schoolstraat en de overige verkeersmaatregelen in het centrum hebben door de afhandeling van bezwaren een langere doorlooptijd gehad dan voorzien. Om deze reden heeft het parkeeronderzoek in het centrum (fiets en auto) dan ook nog niet kunnen plaatsvinden. Toegezegd is dat evaluatie één jaar na de uitvoering van de maatregelen zou plaatsvinden.

Verkeeronderzoek rotonde (ad. € 25.000)

Het onderzoek naar het verbeteren van de verkeersveiligheid en doorstroming op de rotonde voor het gemeentehuis heeft niet in 2019 plaatsgevonden. Op basis van het onderzoek zullen nu in 2020 de mogelijke verbeteringen voor de veiligheid en de doorstroming worden opgesteld met als doel het aantal verkeersongevallen op deze rotonde structureel af te laten nemen.

Kwaliteitsimpuls Centrum (ad. € 20.400)

In 2019 is de kwaliteitsverbetering van het Centrum van Voorschoten voor het grootste deel uitgevoerd. Enkele onderdelen uit dit plan moeten nog worden uitgevoerd. Omdat de decembermaand van groot belang is voor de omzet van de winkeliers zijn deze onderdelen doorgeschoven naar 2020.

Coalitieakkoord Energiebezuiniging (ad. € 26.100)

In het coalitieakkoord 2018 is budget beschikbaar gesteld voor het opstellen en realiseren van een bezuinigingsplan voor het eigen energieverbruik. De plaatsing van slimme meters en meetsoftware is uitgevoerd. De analyse en werkzaamheden voor uitvoering van de energiebezuinigingen lopen nog door in 2020.

Gemeentelijk onderwijsachterstanden beleid (ad. €106.700)

Het rijksbudget voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt jaarlijks aan gemeenten beschikbaar gesteld. Voor niet bestede middelen in het tijdvak 2019-2022 geldt dat deze aan het einde van het tijdvak moeten worden terugbetaald aan het rijk. Het voor 2019 niet bestede deel ter hoogte van € 106.700 moet daarom inclusief de dekking worden overgeheveld naar 2020.

Straatmeubilair mindervaliden (ad. € 9.000)

Eind 2019 is voor het project kwaliteitsverbetering Centrum een bijdrage toegezegd van de Adviesgroep Sociaal domein van € 9.000 voor het aanbrengen van straatmeubilair voor mindervaliden. Budget en dekking zijn bij de najaarsnota bijgeraamd. De aanschaf van het straatmeubilair gaat in 2020 plaats vinden. Verzocht wordt het budget plus dekking door te schuiven naar 2020.

Een zelfstandig Voorschoten in de Leidse Regio en visie op samenwerking (€ 48.700)

In 2018 is gestart met de uitwerking van het in het coalitieakkoord genoemde thema 'Focus op de Leidse regio'. Om hieraan uitvoering te geven is in 2019 de zgn. Routekaart "Een zelfstandig Voorschoten in de Leidse regio" opgesteld. De Routekaart bestaat uit twee parallelle wegen. Eén externe, gericht op de versterking van de samenwerking in de Leidse regio, en een interne, gericht op de visieontwikkeling en heroverweging van samenwerkingen. Ook grip op gemeenschappelijke regelingen is hierin een belangrijk onderwerp. In 2019 is door gemeenteraad € 150.000 beschikbaar gesteld om de routekaart verder uit te werken.

In 2019 is er € 101.252 van dit bedrag besteed. Daarnaast is tevens gebruik gemaakt van de subsidie zoals die door de provincie is toegekend voor dit traject om kosten te dekken. Om verdere uitvoering te geven aan de routekaart wordt voorgesteld om het restantbudget inclusief dekking uit de concernreserve van € 48.700 over te hevelen naar 2020 ter dekking van de onderzoekskosten en kosten voor externe capaciteit. Uitgangspunt van verdere uitwerking van de Routekaart is dat de organisatie passend is bij de ambities die dit college heeft en de thema's die we willen uitwerken in relatie tot meer regionale samenwerking in de Leidse regio. Daarbij kiest het college voor een opgavegerichte benadering.

Aan de subsidietoekenning van de provincie zit een prestatieverplichting. Het niet overhevelen van deze middelen kan leiden tot een lagere vaststelling van de subsidie.

C. Bestemming van het resultaat ad. € 1.911.850

Instellen egalisereserve omgevingsvergunningen (ad. € 945.600)

Als gevolg van een aantal incidentele grote projecten is in 2019 ruim meer ontvangen dan begroot. De opbrengst van omgevingsvergunningen is lastig te ramen, omdat het moment van aanvragen lastig is in te schatten met uitschieters als gevolg van grote bouwprojecten. De volledige baat valt in enig jaar, maar de toerekening van meerkosten kan over meerdere jaren verspreid zijn.

Om stabiliteit van tarieven en opbrengsten te borgen stellen wij voor een egalisereserve Omgevingsvergunningen in te stellen om begrotingseffecten op te kunnen vangen. Wij stellen voor de meeropbrengst van € 945.600 op basis van de uiteindelijke kostendekkendheid te doteren aan de in te stellen egalisereserve Omgevingsvergunningen. Op de gevolgen van de omgevingswet op de legesinkomsten komen wij apart nog terug.

Instellen reserve SPUK (Specifieke uitkering stimulering sport) ad. € 159.200

Vanaf 1 januari 2019 is de BTW-sportvrijstelling verruimd. Door deze wetswijziging is het recht op aftrek van BTW voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties vervallen. Ter compensatie kunnen gemeenten in de periode 2019-2023 een 'specifieke uitkering stimulering sport' (SPUK) aanvragen voor alle (daarvoor in aanmerking komende) gerealiseerde bestedingen i.v.m. activiteiten in het kader van sport. Over 2019 is een voorlopige uitkering ontvangen ter hoogte van € 159.200. Omdat de hoogte van uitkering pas in 2020 definitief wordt vastgesteld en er daarnaast op dit moment nog onzeker is of, en zo ja, welke (structurele) lasten hier tegenover staan, wordt voorgesteld het volledige bedrag te doteren aan de in te stellen reserve SPUK.

Instellen voorziening Duivenvoorde Corridor Wandelpaden (ad. € 349.700)

Voor het realiseren van recreatiemaatregelen in de Duivenvoordecorridor is een subsidiebedrag van € 670.909 beschikbaar gesteld (ILG subsidie € 630.750; EFRO subsidie van € 40.159). De werkzaamheden duren een aantal jaren en de subsidieperiode is verlengd tot 2025. Jaarlijks wordt een verzoek gedaan om het over gebleven subsidiebedrag over te hevelen naar het volgende jaar. Voorgesteld wordt om het restantbedrag van € 349.700 te storten in een nog in te stellen voorziening, zodat de resterende werkzaamheden in de komende jaren hieruit kunnen worden betaald.

Instellen voorziening Maatschappelijke Agenda (ad. € 200.000)

De gemeenteraad heeft bij de besluitvorming over de jaarrekening 2018 besloten een deel van het overschot, ter grootte van € 200.000 beschikbaar te stellen voor het ophogen van het subsidiebudget voor thema 3 uit het Subsidieplan 2020-2023. Bij de voorgestelde subsidieplafonds is - naast de binnen de begroting daarvoor beschikbare budgetten - rekening gehouden met een jaarlijkse inzet van (maximaal € 50.000) ten laste van dit budget. Het bedrag ter hoogte van € 200.000 is nu echter als budget in 2019 beschikbaar, terwijl de uitgaven zijn beoogd in de jaren 2020 tot en met 2023. Daarom wordt voorgesteld een voorziening te vormen, om de bestedingen te kunnen doen in die jaren.

Instellen voorziening Klimaatgelden Warmtetransitie Algemene Uitkering (ad. € 237.100)

In de decembercirculaire is in de algemene uitkering een bedrag van € 237.100 opgenomen voor klimaatmiddelen die beschikbaar zijn gesteld voor de opstelling van transitievisies voor warmte, wijkaanpakplannen en de informatievoorziening via energieloketten in de periode 2019 t/m 2021.

Toevoeging resultaat 2019 reserve rekenkamercommissie (ad. € 20.250)

De gemeente Voorschoten voert de administratie van de Rekenkamercommissie. In het jaar 2019 was het jaarrekeningresultaat van de Rekenkamercommissie € 20.250 positief. Voorgesteld wordt om conform de aanwezige afspraken het voordelig resultaat 2019 van € 20.250 in de daarvoor bestemde reserve Rekenkamercommissie te storten.

Resterend saldo

Na de voorgestelde bestemmingen resteert een positief jaarrekeningresultaat na bestemming ter grootte van € 114.903. Voorgesteld wordt dit positieve resultaat toe te voegen aan de concernreserve.

Afwikkeling oude investeringskredieten en -budgetten

Jaarlijks stelt de raad middelen beschikbaar voor het doen van investeringen. De praktijk wijst uit dat we door omstandigheden niet alle projecten binnen de voorgenomen termijn (volledig) kunnen uitvoeren waardoor kredieten (deels) onbenut blijven. Om te voorkomen dat door de gemeenteraad beschikbaar gestelde kredieten te lang aan de integrale afweging van de aanwending van schaarse middelen onttrokken blijven, is in de nota activabeleid verwoord dat kredieten voor investeringen maximaal 2 jaar beschikbaar blijven. Daarom houden we bij het opstellen van de jaarrekening de projecten tegen het licht mede om te zien of de nog niet bestede middelen nodig zijn in 2020.

Voorgesteld wordt naar aanleiding van bijlage 3 "overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten":

1. Een bedrag van € 84.908 aan restantkredieten af te boeken betrekking hebbend op 14 in 2019 afgeronde investeringsprojecten en de financiële effecten hiervan te verwerken in de begroting 2020 e.v.;
2. Een bedrag van € 1.840.471 aan restantkredieten voor 12 nog lopende projecten die in 2019 zijn gestart conform het activabeleid 2 jaar, inclusief dekking voor zover van toepassing, beschikbaar te stellen voor de uitvoering in 2020;
3. In afwijking op de nota activabeleid 18 lopende investeringsprojecten uit de periode 2016 t/m 2018 ad € 2.793.946 nog één jaar, inclusief dekking voor zover van toepassing, beschikbaar te houden voor de afronding.

Reserves en Voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening geëvalueerd. Bij alle reserves wordt beoordeeld of het doel waarvoor de reserves zijn gevormd nog relevant is en of de omvang nog in overeenstemming is met de gestelde doelen.

Reserve platform toegankelijkheid

Deze reserve is ingesteld voor het dekken van kosten ten behoeve van de advisering van en werkzaamheden voor de Adviesgroep Toegankelijkheid. Deze adviesgroep is inmiddels opgeheven en de taken zijn overgegaan naar de Adviesraad Sociaal Domein Voorschoten. Deze adviesraad moet met het oog op de invoering van de omgevingswet die het sociaal en ruimtelijk domein nauwer aan elkaar zal verbinden, worden omgevormd naar een (nog) bredere adviesraad die over beide domeinen heen gaat.

Met het oog hierop wordt voorgesteld de reserve platform toegankelijkheid op te heffen en het saldo van deze reserve ter hoogte van € 18.790 te storten in een nieuwe Reserve brede adviesraad en deze reserve als het doel te geven: het dekken van kosten die gemoeid zijn met vorming van een brede adviesraad die over het sociaal en ruimtelijk domein heen gaat.

Voorziening onderhoud bijzonder onderwijs

Met ingang van 2015 is het buitenonderhoud van schoolgebouwen een taak van de schoolbesturen en maakt het deel uit van de vergoeding die zij ontvangen van het Rijk. Gebleken is dat de gemeente geen verplichtingen meer heeft. De voorziening onderhoud bijzonder onderwijs ad. € 10.797 valt derhalve vrij op het taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting als incidentele baat.

Toelichting op de vermogenspositie

Eigen vermogen

Onder voorbehoud van de resultaatbestemming neemt het eigen vermogen ten opzichte van eind 2018 in eerste instantie toe met € 1,3 miljoen aan het eind van 2019. In deze (sub)paragraaf gaan we met name in op de ontwikkeling van de concernreserve, het vrij besteedbare deel en de financieringspositie.

Tabel 3

<i>bedragen * € 1.000</i>	31-12-2019	31-12-2018
Algemene reserves	23.395	22.754
Bestemmingsreserve	10.469	10.522
Gerealiseerde resultaat	2.550	1.895
	36.414	35.171

*Voor een toelichting op de reserves verwijzen we u naar de balanstoelichting verderop in de jaarstukken.

De algemene reserves

De algemene reserves zijn te onderscheiden in een vrij besteedbaar deel (de concernreserve) van € 19,4 mln. eind 2019 en een reserve Weerstandsvermogen van € 4,0 miljoen. Ten gevolge van de voorgestelde resultaatbestemming neemt het vrij besteedbare deel in 2019 af met circa € 1,6 miljoen. De bestemmingsreserves nemen met € 53.000 in omvang af.

Het gerealiseerde resultaat

2019 laat een positief gerealiseerd resultaat van € 2,6 mln. zien en dat is aanzienlijk meer dan het uiteindelijk begrote tekort van € 0,3 miljoen. Een bedrag van per saldo € 0,5 mln. van dit resultaat komt voort uit incidentele baten en lasten (o.a. € 0,6 mln. uit hoofde van vrijval van de verliesvoorziening voor de grondexploitatie). Het materieel resultaat bedraagt daarmee een overschot van € 2,1 mln. wat onder andere veroorzaakt wordt door hogere legesopbrengsten, een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds en lagere onderhoudsuitgaven en advieskosten.

Wat is nu het effect van dit resultaat op de financiële positie en het eigen vermogen van de gemeente? Op deze vraag gaan wij hieronder nader in.

Ontwikkeling van het eigen vermogen

In de veronderstelling dat de voorstellen voor resultaatbestemming worden gehonoreerd neemt de concernreserve toe met € 114.903 tot € 23,5 miljoen.

Ontwikkeling van de schuldpositie

Ultimo 2019 is sprake van een financieringstekort van € 23,9 miljoen dat voor € 26,3 miljoen uit lang aangetrokken geldleningen, voor € 6,2 miljoen uit lang uitgezette geldleningen en voor € 3,8 miljoen uit kort aangetrokken gelden bestaat. In totaliteit is dit ca. € 4,7 miljoen gunstiger dan vorig jaar. Met name omdat de lange schuldpositie hierin met € 5,3 miljoen is afgenomen is sprake van aanzienlijk betere financiële kengetallen, zowel ten opzichte van de verwachtingen in de begroting voor 2019 als ten opzichte van de rekeningcijfers over 2018. De netto schuldquote bedraagt 49% tegenover 73% geraamd en de schuldquote gecorrigeerd voor doorverstrekte leningen bedraagt 38% tegenover 60% geraamd.

Toekomstig kader investeringsbeslissingen

In het huidige meerjarenperspectief wordt rekening gehouden met de uitvoering van nog openstaande investeringen uit 2018 en eerder van ca. € 2,8 mln., openstaande investeringen uit 2019 van € 1,8 mln. en van voorgenomen investeringen vanaf 2020 van in totaal € 12,4 mln. In de Kadernota 2021 wordt er van uit gegaan dat hier voor de robuuste uitvoering van het Integraal WaterKetenPlan en twee scholen onder het Integraal HuisvestingsPlan onderwijs € 24,0 mln. aan zal worden toegevoegd. Uiteraard geldt hierbij het voorbehoud van goedkeuring van de gemeenteraad. Verder wordt ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening gewerkt aan het 'integraal accommodatiebeleid' waaruit investeringsopgaven, maar ook incidentele opbrengsten zullen ontstaan.

Aan deze investeringsuitgaven is een financieringsbehoefte verbonden omdat het eigen vermogen niet in liquide middelen beschikbaar is. In het lange meerjarenperspectief leiden de hierboven gekwantificeerde investeringen tot een vreemd vermogen-positie van ca. € 44,9 mln. en een netto schuldquote van ca. 93,3% per eind 2030. Dit blijft dus ook op termijn binnen het door de raad vastgestelde schuldenplafond van € 53 miljoen. De resterende investeringsruimte beperkt zich echter tot € 4,0 mln. over deze periode.

Dekkingsaspect investeringen

De omvang van de vrije besteedbare ruimte van de concernreserve neemt op basis van de resultaatbestemming en voorgenomen toekomstige onttrekkingen af tot € 18,8 miljoen. Deze ruimte zou in beginsel kunnen worden ingezet om de afschrijvingen verbonden aan nieuwe investeringen te dekken door de benodigde middelen toe te voegen aan de bestemmingsreserve kapitaallasten. Dit vermogen is echter niet in liquiditeit beschikbaar. Het heeft om die reden de voorkeur om de afschrijvingslasten van zowel nieuwe investeringen, maar zeker van vervangingsinvesteringen te dekken binnen de exploitatie zonder de inzet van reserves.

Financiering investeringen

De overweging om de afschrijvingen van investeringen binnen de exploitatie te dekken en niet door middel van inzet van de reserves wordt ingegeven door het feit dat de laatste het terugverdienen van de uitgegeven liquiditeiten in de weg staat. De afschrijvingslasten worden dan immers gedekt door beschikkingen over de reserves (die geen inkomsten zijn) en niet door een verhoging van baten die wel inkomsten vormen.

Tegenover deze overwegingen om gedurende de levensduur van investeringen liquiditeiten 'terug te verdienen' staat natuurlijk de initiële voorfinanciering van de investeringsuitgave zelf. Voorschoten beschikt niet over een positief liquiditeitsaldo en zal elke grotere uitgave extern moeten financieren. Gedurende de levensduur worden de liquiditeiten voor de benodigde aflossingen (mede) verkregen uit de afschrijvingen.

Het is dus zaak om zowel in de exploitatie als in de liquiditeitenplanning voldoende ruimte voorhanden te hebben om de investeringslasten (afschrijvingen, maar ook onderhoud e.d.) en de aflossingen te kunnen voldoen. De exploitatiebegroting dient structureel en reëel sluitend te zijn. Met dit gegeven is niet uit te sluiten dat vermogen toch ingezet wordt om afschrijvingslasten van investeringen te dekken binnen de exploitatie.

Recapitulatie

Tabel 4

Bedragen x € 1.000 ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma's	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	781	-4.666	-3.885	1.308	-4.910	-3.602	1.340	-5.687	-4.347
P1 Veiligheid	155	-1.867	-1.712	190	-1.909	-1.719	175	-1.897	-1.722
P2 Verkeer en vervoer	124	-3.018	-2.894	147	-3.152	-3.005	234	-3.046	-2.811
P3 Economie	70	-304	-235	79	-456	-377	70	-403	-333
P4 Onderwijs	80	-1.626	-1.546	235	-1.828	-1.593	163	-1.720	-1.557
P5 Sport, cultuur en recreatie	174	-5.168	-4.994	637	-5.323	-4.686	837	-4.842	-4.005
P6 Sociaal Domein	5.174	-19.074	-13.901	5.096	-20.110	-15.014	5.411	-19.734	-14.323
P7 Volksgezondheid en milieu	6.638	-6.408	231	6.589	-6.510	79	6.444	-6.494	-50
P8 Wonen en bouwen	1.557	-2.497	-939	1.605	-2.699	-1.093	2.736	-2.027	709
Totaal programma's	14.753	-44.628	-29.875	15.886	-46.896	-31.010	17.411	-45.850	-28.439
Algemene dekkingsmiddelen	37.576	-1.055	36.521	37.954	-990	36.964	38.214	-961	37.253
Overhead	24	-7.875	-7.852	24	-8.359	-8.336	34	-7.603	-7.569
Vennootschapsbelasting	0	-64	-64	0	-95	-95	0	-3	-3
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-26	-26	0	0	0
Saldo van baten en lasten	52.353	-53.649	-1.296	53.864	-56.366	-2.502	55.658	-54.416	1.242
Reserves									
P0 Bestuur en ondersteuning	344	0	344	1.072	-7	1.064	444	-7	436
P1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	189	0	189	90	0	90	35	0	35
P3 Economie	40	0	40	133	0	133	113	0	113
P4 Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	51	-92	-41	57	-92	-35	57	-92	-35
P6 Sociaal Domein	640	0	640	3.128	-2.311	817	2.938	-2.311	626
P7 Volksgezondheid en milieu	90	0	90	110	0	110	84	0	84
P8 Wonen en bouwen	37	0	37	49	-1	48	49	-1	48
Mutaties reserves	1.391	-92	1.298	4.640	-2.411	2.228	3.720	-2.411	1.308
Gerealiseerde resultaat	53.744	-53.741	3	58.504	-58.778	-274	59.378	-56.828	2.550

* De Algemene dekkingsmiddelen (taakveld 0.5, 0.61, 0.62, 0.64, 0.7 en taakveld 3.4, de overhead (taakveld 0.4), de heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en het bedrag voor onvoorzien (taakveld 0.8 alleen bedrag onvoorzien) zijn in deze tabel apart zichtbaar gemaakt en met regels onder het totaal van programma's opgenomen. De bedragen van deze taakvelden horen bij programma 0 en programma 3 en zijn in deze tabel anders dan in de overige tabellen in deze jaarrekening in mindering gebracht op de bedragen in te tabelregel van programma 0 en programma 3.

P0 Bestuur en ondersteuning

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

De ambitie is vijf sterren dienstverlening. De dienstverlening is duidelijk, tijdig, klantgericht en toegankelijk. De komende jaren richten we ons op het optimaliseren en stimuleren van de digitale dienstverlening;

Zoveel mogelijk samenwerken in één regio om de integraliteit tussen programma's en de bestuurskracht ook voor de lange termijn te kunnen waarborgen;

Burgers herkennen zich in het Voorschotense bestuur. De bestuursstijl is betrouwbaar, open en transparant. Daarom komt beleid zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met burgers en hun vertegenwoordigers. Wij stimuleren hierbij het particulier initiatief en scheppen zoveel mogelijk de randvoorwaarden om deze initiatieven mogelijk te maken;

De gemeente houdt de lasten in reële termen gelijk en geeft niet meer geld uit dan dat er binnenkomt;

Kernwoorden bij de aanpak zijn een integrale en strategische benadering van al het gemeentelijk bezit en het vergroten van het inzicht in de financiële resultaten ervan. Daarbij is de aanpak gericht op de uitgangspunten dienstverlenend (in- en extern) en flexibel.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 0.1 Bestuur

Wat waren we van plan?

We willen dat Voorschoten een bestuurlijk zelfstandig dorp blijft;

Samenwerking in de Leidse regio versterken;

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben gekozen voor focus van samenwerking richting de Leidse regio vanuit zelfstandigheid van Voorschoten. Daarnaast hebben we een kroonbenoemde burgemeester gekregen;

Hiertoe is een routekaart vastgesteld en een onderzoek gedaan om samenwerkingsverbanden in het sociaal domein die nu in voormalig Haaglanden zijn georganiseerd over te hevelen naar de Leidse regio.

We streven naar structureel evenwicht in de begroting;

Invoering omgevingswet;

We geven ruimte aan participatie.

Wij willen graag waar dat kan integraal samenwerken en zien in integraliteit een duidelijke meerwaarde voor onze inwoners. Een ander belangrijk uitgangspunt hierbij is opgavegericht werken. Dat stelt de behoeften van onze inwoners centraal en stimuleert ons het proces daaromheen te organiseren in plaats van andersom.

Wij hanteren zoveel mogelijk het principe 'oud voor nieuw' of zoeken naar nieuwe kostendragers alvorens te investeren;

Verschillende analyses zijn uitgevoerd, zoals de analyse opgave digitaal stelsel en de financiële impactanalyse. We hebben ook een herijking uitgevoerd van het programmaplan. Regionaal zijn er themasessies georganiseerd en hebben we deelgenomen aan Hart van Holland.

Binnen de werkorganisatie zijn er o.a. trainingen en cursussen gegeven. Daarnaast is er gewerkt aan het werkproces m.b.t omgevingsvergunningen.

We kijken kritisch naar hoe we samenwerken en hoe we inwoners vroegtijdig bij planvorming kunnen betrekken. Hiertoe is er een participatienota "Samen maken we Voorschoten" vastgesteld. Per dossier wordt gezien wat voor soort participatie er kan worden ingezet; Duidelijk moet ook zijn wat er met de participatie wordt beoogd.

Inleiding

De gemeente Voorschoten heeft de afgelopen periode een sluitende begroting vastgesteld.

Vanuit de positie van financiële onafhankelijkheid gaat Voorschoten focus en verdieping geven aan haar regionale samenwerkingsverbanden, voornamelijk de Leidse regio en Holland Rijnland. Zo willen we de samenwerking op het gebied van het sociaal domein organiseren in de Leidse regio. In het belang van onze inwoners en onze bestuurlijke partners in de regio is een heldere visie van groot belang.

Invoering Omgevingswet

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Centraal in de wet staat de zorg voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

Met de komst van de Omgevingswet krijgt het college meer bevoegdheden bij de uitvoering van beleid en is de gemeenteraad nadrukkelijker belast met de hoofdlijnen en het toezicht op het beleidsproces.

De Omgevingswet vraagt om kritisch te kijken naar de wijze waarop we samenwerken, zowel tussen verschillende overheden en andere ketenpartners als tussen de gemeente (zowel bestuur als ambtelijk) en inwoners, bedrijven, instellingen, ontwikkelaars en verenigingen. Daarnaast vraagt de Omgevingswet bij beleidsvorming dat we hierbij vroegtijdig onze inwoners betrekken.

Vanuit de financiële impactanalyse Omgevingswet 2019 is de winstwaarschuwing gekomen dat de incidentele kosten opgenomen in onze voorziening en bestemmingsreserve mogelijk niet voldoende zijn. Vanwege de aannames die in de analyse zitten en het uitgavenpatroon van de afgelopen jaren is vooralsnog besloten om de voorziening voor het jaar 2020 niet te verhogen.

Participatie

We kijken kritisch naar hoe we samenwerken en hoe we inwoners vroegtijdig bij planvorming kunnen betrekken. Hiertoe is een participatienota "Samen maken we Voorschoten, afspraken over meeweten, meewerken en meebepalen" vastgesteld. Per dossier wordt bekeken wat voor soort participatie er kan worden ingezet. In dit plan is aandacht voor hoe inspraakprocessen worden ingericht en waar welke verantwoordelijkheid is belegd. De gemeente heeft hierin zowel een rol als kadersteller als ook procesbewaker. Belangrijk aandachtspunt is wat het uiteindelijke doel is van de burgerparticipatie en wat ieders verwachtingen zijn.

Door middel van de participatienota en meer aandacht voor burgerparticipatie in het algemeen stellen we bruikbare handvatten op voor burgerparticipatie voor raad, college, inwoners en ambtenaren.

Bij participatie hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Transparantie en delen van informatie (mensen moeten weten waar ze aan toe zijn);
- Laagdrempeligheid (makkelijk vragen kunnen stellen en aan informatie kunnen komen);
- Evenwicht (inspraak moet in evenwicht zijn met de tijdsbesteding: niet te veel avonden voor een onderwerp);
- We scheppen eerlijke verwachtingen, mensen moeten weten waar ze wel of geen inspraak in hebben.

Samenwerkingsverbanden in de Leidse regio

We streven naar een eenduidige keuze: wat we in de Leidse regio doen, doen we niet in andere regio's ook. Op verschillende gebieden werken we samen in de Leidse regio en in groter verband binnen Holland Rijnland. Doel daarvan is versterking van maatschappelijke voorzieningen, beperking van de kosten, verbetering van de kwaliteit van dienstverlening, vergroten van democratische controle en bescherming van het unieke karakter van Voorschoten.

Er is een zgn. routekaart ontwikkeld als richtlijn voor de samenwerking in de Leidse regio. Deze routekaart is door de gemeenteraad vastgesteld. Op bestuurlijk niveau is er overleg met de Leidse regiogemeenten om een concretere agenda te bepalen en om samenwerking te verstevigen.

Dit kan gevolgen hebben voor hoe de samenwerking met Wassenaar in de WODV eruit gaat zien. Hoe de toekomst van de WODV eruitziet is een discussie die op dit moment wordt gevoerd onder begeleiding van een extern bureau in opdracht van het Dagelijks Bestuur van de WODV.

Hoewel Voorschoten nu aangesloten is bij de H10 (inkoop aan de Haagse kant) is de wens om uiteindelijk de inkoop meer te organiseren in de Leidse regio. We zijn nu bezig de samenwerking van de Haagse kant richting de Leidse regio "over te hevelen". We willen hier waar mogelijk integraal samenwerken, als dat niet mogelijk is willen we gedifferentieerd samenwerken (dus op welke onderdelen dat wel kan). In het eerste kwartaal van 2020 willen we een besluit nemen over de best mogelijke samenwerkingsvorm en bijbehorende termijnen. We maken dan een stappenplan per beleidsterrein: WMO, Jeugdhulp, Werk en Inkomen etc.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Leidse Regio

Juridische vorm	Informele bestuurlijke samenwerking
Vestigingsplaats	Leiden: Samenwerking tussen 5 gemeenten uit de Leidse Regio: Leiden, Oegstgeest, Leiderdorp, Voorschoten en Zoeterwoude
Bestuur en toezicht	Stuurgroep Leidse Regio en klankbordgroep Leidse Regio
Doelstelling	Het formuleren van een gezamenlijke visie op de toekomst van de Leidse Regio waarbij richting wordt gegeven aan het bestuurlijk handelen in de regio.
Bestuurlijk belang	<p>Omdat de Leidse regio met vijf gemeenten, hun inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen één stedelijk gebied gebruiken, is samenwerking noodzakelijk.</p> <p>Holland Rijnland en de Leidse Regio zijn voor de gemeente communicerende vaten. Dat betekent dat weer meer gedaan wordt in de Leidse Regio en minder in de Samenwerking Holland Rijnland. De gemeenten die deelnemen aan de samenwerking Leidse Regio maken daarnaast ook allen deel uit van de regionale samenwerking Holland Rijnland.</p>

Taakveld: 0.2 Burgerzaken

Wat waren we van plan ?

Tijdig en klantgericht helpen van de inwoners en de ondernemers volgens het uitgangspunt "digitaal als het kan, persoonlijk waar nodig";

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Het plan van aanpak dienstverlening is vastgesteld door het college. Hierin staan de uitgangspunten en langs verschillende thema's zijn de acties uitgewerkt. De gemeenteraad is geïnformeerd per raadsinformatiebrief.

De informatiebeveiliging binnen de gemeente voldoet aan de wettelijke normen. Deze normen zijn voor alle gemeenten hetzelfde en zijn vastgelegd in het gemeentelijk vastgesteld informatieveiligheidsbeleid.

De website wordt continu verbeterd op basis van feedback van gebruikers en nieuwe digitale mogelijkheden.

De telefonische bereikbaarheid is beter gewaarborgd door drie nieuwe vaste medewerkers. In 2019 is de aanbesteding gedaan voor de nieuwe telefooncentrale die in 2020 wordt geïmplementeerd.

Wij zijn geslaagd voor de jaarlijkse audits voor informatieveiligheid. Aanbevelingen zijn doorgevoerd.

Plan van aanpak dienstverlening

Het plan van aanpak dienstverlening is in juni 2019 vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste ontwikkelingen en drie uitgangspunten op het gebied van dienstverlening benoemd: duidelijk, tijdig en vraaggericht met veiligheid van gegevens als basisvoorwaarde.

De concrete projecten zijn uitgezet langs drie thema's: de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening, van buiten naar binnen en anders werken.

De projecten dragen bij aan één of meerdere uitgangspunten. Projecten die in 2019 zijn gerealiseerd zijn onder andere het digitaal toezenden van archieftekeningen, de aanpassing van de openingstijden, het monitoren en verder verbeteren van de productencatalogus, een klantreis voor meldingen openbare ruimte en er is een start gemaakt met het digitaliseren en optimaliseren van verschillende processen van de gemeente.

Bereikbaarheid

Voor wat betreft de website zijn in 2019 diverse e-formulieren vereenvoudigd en aangepast. Ook is een start gemaakt met de pagina MijnVoorschoten waarop inwoners en ondernemers in de toekomst de status van hun aanvragen kunnen zien. Daarnaast monitort de gemeente de succesratio van de aanvragen die inwoners en ondernemers doen. Dit geeft informatie welk product of formulier prioriteit verdient om mee aan de slag te gaan.

Er zijn voorbereidingen getroffen voor de aanschaf en introductie van de nieuwe telefooncentrale in samenwerking met ICT. Dit is een aanpassing van de centrale voor alle medewerkers en het klantcontactcentrum. Het callcenterteam is op orde gebracht door de toevoeging van drie vaste medewerkers waardoor een goede mix bestaat tussen vaste medewerkers en de flexibele schil wat bijdraagt aan een betere bereikbaarheid van de gemeente.

Er heeft een pilot gedraaid om paspoorten thuis of op het werk te bezorgen. Omdat hier onvoldoende animo voor was is dit aanbod niet gecontinueerd.

Informatieveiligheid

De ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) faciliteert gemeenten op het gebied van zelfevaluaties en audits. Aan de hand van zelfevaluatievragenlijsten op verschillende gebieden als Basisregistratie Personen (BRP), paspoorten en rijbewijzen weet de gemeente welke maatregelen nodig zijn om de informatieveiligheid verder te verbeteren. Ook vindt er jaarlijks een DigiD-audit plaats. Dit alles draagt bij aan de doorontwikkeling van de informatieveiligheid.

Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Wat waren we van plan ?

Optimaliseren van het vastgoedbeheer;
Verduurzamen van het vastgoed;
Afstoten van gebouwen die niet bijdragen aan gemeentelijke doelen en/of een wettelijke taak zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Vorbereiden invoeren kostprijsdekkende huren
Start uitwerking duurzaamheidsscenario's gemeentelijk vastgoed
Vorbereiden verkoop Ambacht en Baljuwhuis

Kostprijsdekkende huren

Het uitgangspunt is duurzaam, flexibel en toekomstbestendig vastgoed dat invulling geeft aan de gemeentelijke doelstellingen en aansluit bij de behoeften in de samenleving. In 2019 is onder andere ingezet op het invoeren van kostprijsdekkende huren. Hiervoor zijn de kosten van al het vastgoed in beeld gebracht en is een model opgesteld en vastgesteld om de kostprijsdekkende huren te berekenen. Daarnaast is aanvullend subsidiebeleid vastgesteld om verhogingen in de huren te compenseren.

Verduurzaming vastgoed

De gemeente staat voor de opgave om haar vastgoed te verduurzamen. In 2019 is gestart met het uitwerken van scenario's die medio 2020 aan de raad worden gepresenteerd. De scenario's geven een beeld van de minimaal noodzakelijke maatregelen tot aan de gewenste maatregelen op basis van de gestelde ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn.

In het voorjaar van 2019 is de raad met een initiatiefvoorstel gekomen om een 'samenhangend en duurzaam gemeentelijk accommodatiebeleid' op te stellen. Dit voorstel is vertaald naar een opdracht waarover medio 2020 een voorstel aan de raad wordt voorgelegd. Vanwege dit onderzoek is de voorbereiding van de verkoop Prinses Marijkelaan 2 en 4 on-hold gezet.

Voor het zwembad is in 2019 het onderzoek "de waarde van zwemmen" afgerond. Dit onderzoek is de basis geweest voor het raadsbesluit om de exploitatie van het zwembad het Wedde nog 10 jaar voort te zetten (zie taakveld 5.2).

Verkoop Ambachts-en Baljuwhuis

De exploitant van het Ambachts- en Baljuw huis heeft een verzoek ingediend tot aankoop van het pand. Mede omdat de gemeente geen gebruiker meer is van het pand zoals voorheen heeft het college een voornemen kenbaar gemaakt aan de raad om tot verkoop over te gaan, binnen een aantal strikte randvoorwaarden. Die hebben onder andere betrekking op de bescherming van het pand als rijksmonument en op de publieke functie die op het Ambachtshuis berust. Aangezien het een rijksmonument betreft dat deel uitmaakt van het "DNA van Voorschoten" hebben raad en college besloten tot het houden van een dorpsdialoog. Daaruit is onder meer naar voren gekomen dat een zorgvuldige besluitvorming over alle aan de orde zijnde aspecten gewenst is.

Hiermee rekening houdend is een onderhandelingsproces gestart.

De resultaten daarvan worden tweede kwartaal 2020 aan de raad voorgelegd, ook rekening houdend met de gevolgen van de Coronacrisis.

Taakveld: 0.4 Overhead

Wat waren we van plan ?

Het zo efficiënt en effectief mogelijk uitvoeren van de dienstverlening.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

In overleg treden met het bestuur van de Werkorganisatie Duivenvoorde om efficiency en effectiviteit te waarborgen.

De gemeente Voorschoten werkt intensief samen met de gemeente Wassenaar in de gezamenlijke 'Werkorganisatie Duivenvoorde'. Op diverse thema's trekken Voorschoten en Wassenaar vanuit een gezamenlijk belang samen op. Beleid op een aantal thema's is met het oog op efficiëntie geharmoniseerd.

Er zijn verschillende gezamenlijke overlegmomenten geweest tussen de deelnemende gemeenten en de Werkorganisatie Duivenvoorde met als doel de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen.

De gemaakte kosten op dit taakveld in 2019 hebben betrekking op de sturing en ondersteuning van de primaire processen. Nadat beide gemeenten zich in 2018 nadrukkelijk hebben uitgesproken over hun zelfstandigheid en de regio waarin ze (willen) opereren hebben beide gemeenten in 2019 door externe bureaus een analyse laten maken van de bestuurlijke ambities en opgaven en de organisatie(vorm) die daar per gemeente het beste bij past. Na het verschijnen van deze onderzoeksrapporten is eind 2019 besloten om met een aantal ingrepen binnen de Werkorganisatie Duivenvoorde tegemoet te komen aan de wensen van beide gemeenten. Met de keuze van Voorschoten voor een focus op de Leidse regio is echter ook onderkend dat dit mogelijk consequenties kan hebben voor samenwerking tussen de beide gemeenten in de Werkorganisatie Duivenvoorde.

Beleidsindicatoren

Tabel 5

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,10	
02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,10	
03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 327,48	
04	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	55,12 %	
05	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	14,18 %	

Met uitzondering van de griffie en de gemeentesecretaris heeft de gemeente Voorschoten geen bezoldigd personeel in dienst. De gemeente betaalt een bijdrage aan de GR Werkorganisatie Duivenvoorde voor de uitvoering van de gemeentelijke dienstverlening. Daardoor zijn de indicatoren onvergelijkbaar met andere gemeenten.

Taakveld: 0.5 Treasury

Wat waren we van plan ?

De financieringsfunctie van de gemeente is geoptimaliseerd zodat we een zo hoog mogelijk rendement behalen bij een zo klein mogelijk risico.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

In 2019 is een langlopende lening met een rentevoet van 3,29% vervroegd afgelost.

Taakveld: 0.61 OZB Woningen

Wat waren we van plan ?

De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Toepassen inflatiecorrectie

Toepassen inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) voor woningen is voor 2019 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,3% (geharmoniseerde consumenten-prijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk geweest om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Taakveld: 0.62 OZB Niet-Woningen

Wat waren we van plan ?

De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Toepassen inflatiecorrectie

Toepassen inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) voor niet-woningen is voor 2019 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,3% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk geweest om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Taakveld: 0.64 Belastingen overig

Wat waren we van plan ?

De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Toepassen inflatiecorrectie

Onder de overige belastingen vallen de hondenbelasting, reclamebelasting, toeristenbelasting, precariobelasting en roerende-ruimtebelastingen.

In de begroting 2019 zijn de opbrengsten voor de hondenbelasting en de toeristenbelasting met het inflatiepercentage van 2,3% verhoogd. Conform het coalitieakkoord is voor de toeristenbelasting een extra verhoging van € 45.000 doorgevoerd, waardoor de verhoging (inclusief het inflatiepercentage) van de opbrengst op begrotingsbasis € 48.000 bedroeg.

De opbrengst voor de reclamebelasting wordt onder aftrek van de perceptiekosten uitgekeerd aan het ondernemersfonds. De opbrengst is voor 2019 niet verhoogd.

Omdat de opbrengst van de precariobelasting in Voorschoten voor het grootste deel bestaat uit precariobelasting op kabels en leidingen en hiervoor voor 2019 geen inflatiecorrectie is toegestaan is de opbrengst niet verhoogd met het inflatiepercentage.

De opbrengst Bedrijven InvesteringsZone (BIZ)-Dobbewijk wordt onder aftrek van de perceptiekosten uitgekeerd aan de BIZ-vereniging. De BIZ-Dobbewijk is ingevoerd met ingang van 2017. Op de opbrengst is geen inflatiecorrectie toegepast.

De tarieven voor de roerende-ruimtebelastingen zijn op basis van de wettelijke voorschriften gelijk aan die van de onroerende-zaakbelastingen.

Taakveld: 0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds

Wat waren we van plan ?

Bestuur en organisatie zijn tijdig en juist geïnformeerd over de ontwikkeling van het gemeentefonds. Het is daardoor mogelijk tijdig te anticiperen op de gevolgen en hierop beleid te ontwikkelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

College en gemeenteraad zijn geïnformeerd over de consequenties van de mei-, september- en decembercirculaire van het gemeentefonds. Daarnaast is bericht over de ontwikkelingen op het gebied van de herziening van de verdelingssystematiek die zich na vertraging waarschijnlijk met ingang van 2022 zal doen gelden.

In het verslagjaar zijn 3 circulaire's verschenen waarover de raad met raadsinformatiebrieven is geïnformeerd. Het betrof de mei-, september- en decembercirculaire.

Met betrekking tot de algemene uitkering uit het gemeentefonds spelen drie zaken:

1. het bij het lastenniveau van de gemeenten achterblijven van de verstrekte middelen voor de Jeugdzorg;
2. de normeringssystematiek waarbij de *omvang* van het accres (de groei van het gemeentefonds) afhankelijk is van de accres relevante uitgaven van het Rijk gedurende het boekjaar;
3. de herziening/ herijking van de *verdelingssystematiek* van het gemeentefonds.

ad 1. In 2019 is voor de periode 2019 t/m 2021 € 1 mld. extra beschikbaar gesteld voor de Jeugdzorg. Vooralsnog is een voortzetting van de middelen na deze periode nog niet formeel bekrachtigd.

ad 2. Wij hebben eerder als gemeente gepoogd de schommelingen van de algemene uitkering in enig jaar te dempen. In de kadernota en begroting 2020 ontbrak de benodigde budgettaire ruimte hiervoor evenwel. Het voordeel van de septembercirculaire is geoormerkt om de verwachte nadelen van de herziening van de verdelingssystematiek op te vangen. De herziening hangt als een risico boven alles wat in de komende jaren vanuit het gemeentefonds kan worden tegemoet gezien. De discussie over de normering was dan ook geparkeerd in afwachting van de meicirculaire 2020 waarin uitsluitsel over de herziening werd verwacht. Nu de herziening met één jaar wordt uitgesteld zien wij ons genoodzaakt een voorstel om tot een stabielere raming van de algemene uitkering te komen eveneens uit te stellen. Dit neemt uiteraard niet weg dat wij ook de ontwikkelingen over de normering blijven volgen.

ad 3. Halverwege 2019 zijn de gemeentefondsbeheerders gestart met de werkzaamheden om de verdelingssystematiek van het gemeentefonds beter te laten aansluiten bij het kostenniveau van de gemeenten. Om de ontwikkelingen daarin te kunnen volgen neemt de WODV deel in een klankbordgroep. De verwachting was dat de gevolgen voor de algemene uitkering begin 2020 bekend zouden worden en via publicatie in de meicirculaire worden verwerkt in het meerjarenperspectief van 2021 en verder. Inmiddels is door de fondsbeheerders aangekondigd dat nader onderzoek nodig is en dat de verwerking niet eerder dan met ingang van 2022 zal plaatsvinden.

Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten

Wat waren we van plan ?

Verantwoorden van lasten en baten die niet zijn toe te rekenen aan andere taakvelden.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Op dit taakveld zijn de lasten en baten verantwoord die niet aan specifieke taakvelden zijn toe te rekenen. Het gaat daarbij onder andere om loon- en prijsindexatie, de post onvoorzien en eventuele bijstellingen van de voorziening voor dubieuze debiteuren.

Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Wat waren we van plan ?

Op een verantwoorde wijze de nieuwe regelgeving implementeren in onze (administratieve) organisatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet Vennootschapsbelasting van kracht voor publiekrechtelijke lichamen voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Voor de gemeente Voorschoten heeft een actualisatie van de activiteiten plaatsgevonden.

Geconcludeerd kan worden dat het merendeel van de activiteiten buiten de reikwijdte van de Vpb blijven, omdat deze verlieslatend zijn of kunnen steunen op een (winst)vrijstelling. Inzake de verkoop reststromen (afval) is de te betalen Vpb-druk gebaseerd op 1% van de omzet, exclusief Nedvang-bijdrage, hetgeen resulteert in een bedrag van circa € 2.000,- voor 2018 en 2019.

Op een aantal Vpb-onderwerpen is op landelijk niveau nog discussie met de Belastingdienst. Het gaat daarbij o.a. om reclameopbrengsten, opbrengsten benzineverkooppunten en uitstaande geldleningen. De Belastingdienst is van mening dat deze activiteiten Vpb-plichtig zijn. Wij zullen de ontwikkelingen rondom deze onderwerpen nauwgezet blijven monitoren en beheersmaatregelen treffen bij veranderingen van omstandigheden.

Taakveld: 0.10 Mutaties reserves

Wat waren we van plan ?

Verantwoorden van de mutaties in de reserves.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Opnemen van de mutaties van de reserves in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Tabel 6

Naam	Taakveld
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden
Holland Rijnland	0.1 Bestuur
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	0.61 OZB Woningen, 0.62 OZB Niet-Woningen, 0.64 Belastingen overig, 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen, 3.4. Economisch promotie, 7.2 Riolerings, 7.3 Afval
BNG NV	0.5 Treasury
Alliander NV	0.5 Treasury
Dunea NV	0.5 Treasury

Wat heeft het gekost?

Tabel 7

P0 Bestuur en ondersteuning bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primaire	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
0.1 Bestuur	Baten	166	511	567	57
	Lasten	-2.947	-3.729	-4.425	-696
	Saldo	-2.782	-3.218	-3.858	-639
0.2 Burgerzaken	Baten	411	381	387	6
	Lasten	-835	-853	-877	-24
	Saldo	-424	-471	-489	-18
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	49	146	177	32
	Lasten	-237	-199	-203	-4
	Saldo	-188	-53	-26	28
0.4 Overhead	Baten	24	24	34	10
	Lasten	-7.875	-8.359	-7.603	757
	Saldo	-7.852	-8.336	-7.569	767
0.5 Treasury	Baten	1.295	1.526	1.540	13
	Lasten	-657	-646	-608	38
	Saldo	637	881	932	51
0.61 OZB Woningen	Baten	5.665	5.665	5.674	9
	Lasten	-218	-210	-208	2
	Saldo	5.447	5.455	5.466	11
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	1.003	1.003	1.037	34
	Lasten	-43	-43	-43	0
	Saldo	959	959	993	34
0.64 Belastingen overig	Baten	1.315	1.315	1.291	-24
	Lasten	-91	-91	-102	-11
	Saldo	1.223	1.223	1.189	-35
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	28.143	28.289	28.519	229
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	28.143	28.289	28.519	229
0.8 Overige baten en lasten	Baten	155	270	208	-63
	Lasten	-672	-155	-182	-27
	Saldo	-517	115	25	-90
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-64	-95	-3	92
	Saldo	-64	-95	-3	92
0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten	Baten	0	0	0	0

	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
Totaal baten		38.224	39.130	39.433	303
Totaal lasten		-13.641	-14.380	-14.254	126
Saldo van baten en lasten		24.583	24.749	25.179	429

Onttrekking reserves		344	1.072	444	-628
Toevoeging reserves		0	-7	-7	0
Mutaties reserves		344	1.064	436	-628

Programma resultaat		24.927	25.814	25.615	-199
----------------------------	--	---------------	---------------	---------------	-------------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden $\geq$ € 50.000

Taakveld 0.1 Bestuur

Dit taakveld sluit met een nadeel van per saldo € 501.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een incidentele hogere storting van € 727.000 in de voorziening voor wethouderspensioenen ten gevolge van de verlaging van de rekenrente en een dotatie van € 138.000 in verband met het wachtgeld voor de afgetreden wethouder. Een voordeel van € 200.000 is ontstaan door het niet inzetten van het budget voor de maatschappelijke agenda. In deze jaarrekening wordt u voorgesteld hiervoor voor de aankomende jaren een voorziening te vormen. Daarnaast is een nadeel ontstaan van € 40.000 op het budget van de griffie door de inhuurkosten van de tijdelijk raadsadviseur. Lagere lasten waren er per saldo voor het Pact van Duivenvoorde van € 25.000 en ruim € 20.000 op het budget voor de versterking van de financiële positie van de gemeente Voorschoten. Voor dit laatste doet het college de gemeenteraad een voorstel dit bedrag over te hevelen (inclusief dekking) naar 2020.

De gemeente Voorschoten voert de administratie van de Rekenkamercommissie. Het resultaat over 2019 is € 20.250 voordelig. Zie het hoofdstuk resultaatbestemming voor het voorstel dit te storten in de Reserve Rekenkamercommissie.

Taakveld 0.4 Overhead

Dit taakveld sluit met een voordeel van per saldo € 767.000. Dit wordt voor € 320.000 veroorzaakt door lagere lasten voor de WODV als gevolg van het voordelige jaarrekeningresultaat over 2019. Bovendien is het niet noodzakelijk gebleken het in de jaarrekening 2018 bestemde resultaat van de WODV over 2018 ter hoogte van € 264.000 aan te wenden. Daarnaast is van het in de voorjaarsnota beschikbare budget voor burgerparticipatie € 113.000 nog geen gebruik gemaakt. De overige € 70.000 wordt hoofdzakelijk verklaard door lagere exploitatielasten voor het gemeentehuis en de gemeentewerf. Dit heeft te maken met nog uitstaande besluitvorming over de toekomst van deze panden.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering uit het Gemeentefonds (voordeel € 229.000)

Het bruto voordeel van de decembercirculaire van € 285.000 kon niet meer in de ramingen voor 2019 worden verwerkt. In dit voordeel zit een post van € 237.000 aan klimaatmiddelen opgesloten die beschikbaar zijn gesteld voor de opstelling van transitievisies voor warmte, wijkaanpak-plannen en de informatievoorziening via energieloketten in de periode 2019 t/m 2021. In de resultaatbestemming wordt dan ook voorgesteld deze middelen toe te voegen aan een daarvoor in te stellen bestemmingsreserve.

Ook de over 2019 voor de maatschappelijke begeleiding van 14 statushouders in 2020 te ontvangen € 33.180 kon niet in de ramingen worden verwerkt. Over de dienstjaren 2016 tot en met 2018 bedraagt de afrekening per saldo een nadeel van € 35.500 (2016: nadeel € 22.300, 2017: nadeel € 31.800 en 2018: voordeel € 18.600).

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Per saldo is er een overschrijding van € 90.000 ontstaan in de jaarrekening op dit taakveld.

Dit verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het niet meer toepassen van koepelvrijstelling in de WODV. In de begroting 2019 van de gemeente was rekening gehouden met de nadelige effecten hiervan van € 90.000.

Omdat het niet meer toepassen van de koepelvrijstelling ook met terugwerkende kracht vanaf 2018 gold is hier een overschrijding ontstaan ruim € 50.000.

Het overige verschil wordt veroorzaakt doordat een bedrag van bijna € 40.000 is toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Op dit taakveld is een voordeel ontstaan van € 92.000. Op basis van de inschatting van de impact van de Vennootschapsbelasting zijn in het verleden de bedragen opgenomen in de begroting. Uit nader onderzoek uitgevoerd in overleg met een fiscalist is gebleken dat ook voor de aankomende jaren de lasten uit hoofde van de Vennootschapsbelasting aanzienlijk lager zullen liggen. Op basis hiervan wordt in de voorjaarsnota een voorstel gedaan voor een structureel component van de te verwachten vennootschapsbelasting. Omdat de lasten werden gedekt vanuit de concernreserve zal hiermee ook de onttrekking achterweg kunnen blijven. De werkelijke lasten voor 2019 op basis van de aangifte over 2018 lagen afgerond op € 3.000.

Toelichting op reservemutaties

Per saldo is er € 628.000 minder onttrokken aan de reserves dan voorgenomen. De lagere onttrekking betreffen de eerder in de verschillenverklaring genoemde voordelen van € 200.000 voor de maatschappelijke agenda, € 264.000 ten gevolge van het bestemde resultaat van de jaarrekening 2018 van de WODV, € 92.000 voor de vennootschapsbelasting. Daarnaast is bijna € 50.000 minder onttrokken uit de reserve ten behoeve van de visie op samenwerking dan voorgenomen.

P1 Veiligheid

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Een veilig dorp, waarbij wij ons richten op het verder terugdringen van inbraken en overlast;

Burgers voelen zich betrokken bij het veiligheidsbeleid en de contacten met burgers zijn goed. Het accent ligt op preventie. Onze inwoners zijn zelfredzaam, kennen hun eigen verantwoordelijkheid en geven daar actief invulling aan, al dan niet georganiseerd op buurt- en wijkniveau. De afspraken die we maken en acties die we uitvoeren hebben de basis in vrijwilligheid, maar zijn niet vrijblijvend;

Een efficiënte en zichtbare inzet van de beschikbare boa-capaciteit die recht doet aan de behoefte;

Integrale samenwerking tussen alle partners die betrokken zijn bij de veiligheid en crisisbeheersing. We werken hiervoor samen in de Veiligheidsregio Hollands Midden;

Het handhaven van de geldende wet- en regelgeving.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat waren we van plan ?

Bij crisisbeheersing ligt het accent op preventie en zelfredzaamheid. De kwetsbare groepen ondersteunen we hierbij waar nodig;

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

2019 heeft in het teken gestaan van een robuuste borging van de intergemeentelijke samenwerking in de Leidse Regio. De intergemeentelijke crisisorganisatie staat.

In het aanbod aan opleidingen, trainingen en oefeningen stond (het stimuleren) van zelfredzaamheid centraal en lag de focus op het hulp bieden aan kwetsbare burgers.

De brandweer richt zich, naast de bestrijding van branden, steeds meer op de risico's. We werken samen in de Veiligheidsregio Regio Hollands Midden.

In 2019 heeft de post Voorschoten van Brandweer Hollands Midden een actieve bijdrage geleverd aan preventieactiviteiten, waaronder het samen met de burgemeester bezoeken van een school in het kader van de brandpreventieweken en aandacht voor het thema vuurwerkgebruik onder jongeren richting de jaarwisseling.

De intergemeentelijke crisisorganisatie BRL (Bevolkingszorg Leidse Regio) in de Leidse regio (Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude) staat. De crisisfunctionarissen (bestuurlijk en ambtelijk) zijn, ook regionaal binnen de VRHM, opgeleid, getraind en geoefend. Ook in 2019 zijn er bijeenkomsten georganiseerd om de leden van het Gemeentelijk Beleidsteam en het Team Bevolkingszorg te beoefenen. De focus lag in 2019 op het stimuleren van zelfredzaamheid en de basiszorg voor verminderd zelfredzamen.

De Veiligheidsregio Hollands Midden communiceert richting inwoners over de rampen en crises die de regio kunnen treffen, de maatregelen die zijn getroffen ter voorkomen en bestrijding of beheersing hiervan en over de daarbij te volgen gedragslijn (preventie).

De preventieactiviteiten binnen Voorschoten zijn gericht geweest op leerlingen van een school in het kader van brandpreventie en op jongeren over vuurwerk richting de jaarwisseling.

Voor een toelichting op de taken van de brandweer verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen (VRHM).

Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat waren we van plan ?

Plaatselijke en regionale ontwikkelingen door verandering in samenleving, economie of tijdsverloop monitoren en nieuw beleid ontwikkelen indien hier criminaliteit, dreiging of overlast door kan ontstaan;

Bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid investeren in awareness op nieuwe thema's.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Ketenaanpak jeugdoverlast gericht op zowel preventie als repressie

Versterking aanpak ondermijnende criminaliteit door voorlichting en oprichten lokale ondermijningstafel.

Aansluiting bij het Haags Economisch Interventie Team voor de aanpak van malafide bedrijven.

Daarnaast investeren in participatie, door de samenwerking in veiligheidsketen, bewoners, maatschappelijke organisaties te behouden en te bevorderen.

Keurmerk Veilig Ondernemen centrum
Voorschoten is voortgezet in een lokale variant

Beleidsregels wet woonoverlast vastgesteld.

Bespreking complexe casuïstiek in het
Veiligheidshuis.

Vorbereiding invoering wet verplichte ggz (lokaal
en in Leidse regio).

Training en opleiding toezichthouders en
handhavers.

Jeugdaanpak

Medio 2019 heeft een analyse plaatsgevonden van de jeugdoverlast. Deze is gekwalificeerd als hinderlijk/overlastgevend. Op basis hiervan wordt door de keten ingezet op zowel preventie als repressie. Politie, boa's en jongerenwerk hebben een bejegeningprofiel opgesteld voor de jeugd en omgeving. Hierdoor wordt één boodschap afgegeven ten aanzien van overlast. Er is om de week overleg tussen de professionals op straat, controles en bevindingen worden rechtstreeks gedeeld via een app-groep. Indien nodig wordt een aanpak geformuleerd gericht op een persoon, locatie of groep. Tijdens het Weekend van Voorschoten is een tiental minderjarigen doorverwezen naar Halt na overmatig alcoholgebruik. De Walkinn is heropend en goed bezocht door de jongeren. Echter is deze na herhaaldelijke vernielingen ook tijdelijk gesloten als signaal dat dit niet wordt getolereerd. Vanaf januari 2020 is de Walkinn weer open.

De jeugdagenten en jongerenwerkers bezoeken regelmatig de scholen (PO en VO), boa's hebben een training tot jeugdboa gevolgd. Ook is aansluiting gezocht met de Stedelijke aanpak jeugd Leiden.

Er is in de buurt een Educatief Programma Jeugd (EPJO) training gegeven voor jongeren en ouders.

Ex-gedetineerden vertelden over verantwoordelijkheid nemen en de gevolgen van negatieve keuzes. Opvoeders kregen handige tips vanuit het perspectief van de ex-gedetineerden.

Ondermijning

Begin 2019 hebben de medewerkers van de werkorganisatie een training gehad over ondermijning. Er is samen met het basisteam een lokaal ondermijningsoverleg opgestart waarin signalen en casuïstiek worden besproken. Eind december is door het Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC) een bestuurlijke quickscan opgeleverd met daarin aanbevelingen om de bestuurlijke weerbaarheid te vergroten. Vlak voor de zomer heeft Voorschoten zich aangesloten bij het Haags Economisch Interventie Team (HEIT) voor de aanpak van malafide bedrijven.

Overlast en complexe casuïstiek

Op 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz in werking. Binnen de Leidse regio zijn afspraken gemaakt over lokale en regionale uitrol van de wet.

Aansluitend op de bepaling in de APV zijn er beleidsregels vastgesteld in de aanpak van de woonoverlast. Wet aanpak woonoverlast is een ultimatum remedium, de beleidsregels geven kaders mee hoe te komen tot zorgvuldige inzet van deze wet.

Complexe casuïstiek is opgepakt in samenwerking met het ACT. Enkele zaken zijn dermate complex of overstijgen de gemeentegrens dat deze worden besproken in het Veiligheidshuis.

Participatie

In het keurmerk veilig ondernemen centrum werken ondernemers en veiligheidspartners om de veiligheid en leefbaarheid van een gebied te vergroten. Voor het centrum is in 2019 verder gegaan in een lokale variant. Politie en gemeente hebben samen een bijeenkomst georganiseerd voor de beheerders van buurtwhatsappgroepen. In de nieuwe plannen voor het Nicolaaspark is ook gekeken naar een geschikte plek voor jongeren. Zij hebben hier zelf actief in meegedacht.

Veiligheid, Toezicht en handhaving (VTH)

De boa-capaciteit voor 2019 (2,5 FTE) is in het voorjaar op orde gebracht.

Er is veel geïnvesteerd in het opleiden, trainen en oefenen van de boa's.

De cursus omgaan met publiek, de bikersopleiding en de jeugdopleiding is succesvol afgerond, daarnaast zijn er trainingen in aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden gevolgd.

Twee boa's zijn in het najaar gestart met de opleiding Drank en Horecahandhaving.

Middels de benchmark 2019 én het integraal veiligheidsbeleid 2019-2022 is in beeld gebracht dat de totaal benodigde boa-capaciteit voor Voorschoten 4,5 FTE bedraagt.

Beleidsindicatoren

Tabel 8

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
06	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt		156
08	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS		1,2
09	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS		2,4
10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS		2,2
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS		3,3

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Verbonden partijen

Tabel 9

Naam	Taakveld
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	1.1 Crisisbeheer en brandweer
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden

Wat heeft het gekost?

Tabel 10

P1 Veiligheid bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	108	113	113	0
	Lasten	-1.417	-1.422	-1.432	-10
	Saldo	-1.309	-1.309	-1.319	-10
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	47	77	62	-14
	Lasten	-450	-487	-465	23
	Saldo	-403	-411	-402	8
Totaal baten		155	190	175	-14
Totaal lasten		-1.867	-1.909	-1.897	12
Saldo van baten en lasten		-1.712	-1.719	-1.722	-2

Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0

Programma resultaat	-1.712	-1.719	-1.722	-2
----------------------------	---------------	---------------	---------------	-----------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden $\geq$ € 50.000

De verschillen op deze taakvelden vallen binnen de gestelde marge van € 50.000, hierdoor is geen verschilverklaring opgenomen.

P2 Verkeer en vervoer

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Een andere denkwijze over vervoer. Meer asfalt is niet de enige optie. Bij het oplossen van problemen extra aandacht voor de belangen van fietsers;

Voorschoten moet goed bereikbaar zijn en vooral de doorstroming voor automobilisten richting de A4 dient te verbeteren. Ook in eigen dorp moet de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid verbeteren;

Het netwerk van openbaar vervoer in de regio dient meer te worden ingericht op het verbinden van belangrijke kernvoorzieningen, zoals winkelcentra, ziekenhuizen en scholen.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer

Wat waren we van plan ?

Verbeteren van de verkeersveiligheid van Voorschoten;

Verbeteren van de doorstroming van Voorschoten;

Overlast beperken t.a.v. bereikbaarheid;

De openbare ruimte, schoon, heel en veilig houden;

Het verduurzamen van de mobiliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Monitoring van de bouwwerkzaamheden aan de RijnlandRoute om vervolgens met maatregelen de verkeershinder zoveel mogelijk te beperken

Met provincie en gemeente Leiden samenwerken aan verbetering bereikbaarheid van de noordzijde van Voorschoten

Gepleit voor geluidsschermen langs A4

Adviseren en nemen beleidsmaatregelen bij verkeer- en vervoersvraagstukken

Uitvoeren verkeersmaatregelen uit centrumplan

Opstellen concept plan van aanpak fietsveiligheid

Educatie en het faciliteren van inwoners bij schoonmaakacties

Rijnlandroute

De aanleg van de RijnlandRoute is in volle gang. Samen met de provincie Zuid-Holland, Leiden en de aannemerscombinatie Comol5 heeft in 2019 veelvuldig overleg plaatsgevonden en zijn maatregelen genomen om de verkeersoverlast te beperken. De ondernemers van Voorschoten zijn onder andere geïnformeerd tijdens een inloopavond.

Verbetering bereikbaarheid Noordzijde Voorschoten

Voor wat betreft het projectonderdeel Lammenschansplein/ Europaweg heeft veelvuldig bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Prioriteit hierbij voor Voorschoten is om de knelpunten op het Lammenschansplan te verhelpen voor motorvoertuigen en fietsers en de doorstroming van en naar de A4 te verbeteren. Daarnaast is gewerkt aan een faseringsplan voor de werkzaamheden. Dit is een complexe puzzel die nog niet is gelegd.

Geluidsschermen A4

Richting de provincie Zuid-Holland is door diverse belangenorganisaties, gemeente Voorschoten en andere gemeenten aandacht gevraagd voor de geluidsoverlast door de A4. Dit heeft geresulteerd in een motie van Provinciale Staten waarin Gedeputeerde Staten wordt opgeroepen om een geluidswerende voorziening langs de A4 ter hoogte van Leidschendam-Voorburg en Voorschoten te realiseren.

Verkeers- en vervoersvraagstukken

In 2019 is door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een vervolg gegeven aan de MIRT-verkenning A4 tussen Burgerveen en de N14. Hierbij wordt onder meer de aanleg van een extra rijstrook op dit trajectdeel onderzocht. Ook in dit kader is en wordt gepleit voor afname van de geluidsoverlast.

Het onderzoek naar het verbeteren van de verkeersveiligheid en doorstroming op de rotonde voor het gemeentehuis heeft niet in 2019 plaatsgevonden. Op basis van het onderzoek zullen nu in 2020 de mogelijke verbeteringen voor de veiligheid en de doorstroming worden opgesteld met als doel het aantal verkeersongevallen op deze rotonde structureel af te laten nemen.

In het verkeersplan 2017-2020 is opgenomen dat verkeersveiligheid prevaleert boven leefbaarheid en leefbaarheid boven bereikbaarheid. Conform deze beleidsuitgangspunten zijn in 2019 diverse (kleine) verkeersmaatregelen uitgevoerd. Ook heeft een **reconstructie van het 50 km/u gedeelte van de Bachlaan** plaatsgevonden om de verkeersveiligheid te verbeteren en is eind 2019 het **concept definitief ontwerp voor de Leidseweg Noord (deel zuid)** aan de wijk gepresenteerd. Daarnaast is overeenstemming bereikt met de ontwikkelaar om door het **Intratuingebed een ontsluitingsweg** aan te leggen en zodoende de Leidseweg Noord (deel noord) te ontlasten.

Plan van aanpak fietsveiligheid

Als actiepoint voortkomend uit het verkeersplan is eind 2019 een eerste concept van het **plan van aanpak fietsveiligheid** gepresenteerd en opgeleverd. Dit plan zal in 2020 verder worden uitgewerkt en uitgevoerd.

Het afgelopen jaar is in overleg met scholen, politie en Veilig Verkeer Nederland verder aandacht besteed aan de **verkeersveiligheid rondom schoolomgevingen**. Zo is onder andere een pakket aan maatregelen opgesteld om de verkeersveiligheid te verbeteren rondom basisschool de Vos in Krimwijk II en met name op de

Multatulilaan. Deze maatregelen worden echter pas in 2020 uitgevoerd. De campagne 'De scholen zijn weer begonnen' is dit keer feestelijk van start gegaan bij de Regenboogschool en in 2019 heeft de Nutsschool opnieuw het School op Seef certificaat behaald.

Verkeersmaatregelen centrum

In 2019 zijn diverse **verkeersmaatregelen in het centrum** genomen om de kwaliteit en verblijfsfunctie van het centrum verder te versterken. Zo is onder ander een fietsverbod in de Schoolstraat ingesteld.

Educatie en faciliteren van inwoners bij schoonmaakacties

Met elkaar zijn wij verantwoordelijk voor een schone en fijne leefomgeving. Zwerfafval heeft een grote invloed op hoe de leefomgeving wordt beleefd. In 2019 zijn de volgende acties uitgevoerd om zwerfafval te voorkomen en/of te verminderen:

- Lespakketten over afval op twee basisscholen;
- Het faciliteren van opschoonacties van inwoners;
- Inventarisatie optimalisering afvalbakken;
- Verspreiding vuurwerkafvalzakken bij uitgiftepunten.

Taakveld: 2.2 Parkeren

Wat waren we van plan ?

Voldoende parkeergelegenheid voor alle doelgroepen zodanig dat de kwaliteit van de leefomgeving gewaarborgd is.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Faciliteren van verzoeken voor openbare laadpalen en autodeelplaatsen.

Om het gebruik van elektrische auto's te stimuleren is het aantal openbare oplaadpalen uitgebreid tot 49 locaties met 93 oplaadpunten. Besluiten hierover leveren heel veel bezwaren op, hetgeen veel verwerkingstijd vraagt. In 2020 zal het aantal verder toenemen. Daarnaast zijn bij het winkelcentrum Noord-Hofland drie autodeelparkeerplaatsen gerealiseerd.

De invoering van het fietsverbod in de Schoolstraat en overige verkeersmaatregelen in het centrum hebben door de afhandeling van bezwaren een langere doorlooptijd gehad dan voorzien. Om deze reden heeft het parkeeronderzoek in het centrum van Voorschoten (fiets en auto) dan ook nog niet kunnen plaatsvinden. Toezegging is dat evaluatie één jaar na uitvoering van maatregelen zou plaatsvinden.

In 2019 is de APV wijziging ten behoeve van het kunnen handhaven op weesfietsen voorbereid. De vaststelling van deze aanvulling in de APV wordt bij de reguliere APV wijziging begin 2020 meegenomen. Door middel van deze APV aanpassing wordt het handhaven op weesfietsen juridisch mogelijk gemaakt. Vervolgens kan de weesfietsenaanpak verder worden uitgewerkt door onder andere gebieden met een maximale parkeerduur voor fietsen aan te wijzen en een opslagruimte voor de fietsafhandeling (teruggave) beschikbaar te stellen.

Taakveld: 2.3 Recreatieve havens

Wat waren we van plan ?

Verbinden van waterrecreatie met het centrum en het faciliteren van waterrecreatie in Voorschoten

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitbreiding haven De Kom is gerealiseerd.

De uitbreiding van de haven De Kom is gerealiseerd. Een wijziging in de uitvoeringsmethode heeft veroorzaakt dat er nieuwe berekeningen nodig waren om de stabiliteit van het dijklichaam te bepalen. Dit heeft geleid tot een aangepaste werkmethode waardoor de projectkosten zijn overschreden.

Wanneer zich in het centrum ontwikkelingen voordoen zullen de onderzoeken met betrekking tot een passantenhaven en de haalbaarheid daarvan worden meegenomen.

Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer

Wat waren we van plan ?

Pleiten voor directe openbaar vervoer verbindingen (bij voorkeur schoon) naar belangrijke voorzieningen, zoals ziekenhuizen, onderwijsinstellingen en NS-stations;

Ons inzetten voor het vergroten van capaciteit/frequentie treindiensten tijdens de spits.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Nachtbus tussen Den Haag naar Wassenaar via Voorschoten

Busverbinding naar Wassenaar

Verduurzaming openbaar vervoer

Nachtbus Den Haag naar Wassenaar

Sinds de dienstregeling 2019 rijdt er in het weekend een nachtbus tussen Den Haag en Voorschoten en verder naar Wassenaar. HTM rijdt op vrijdag- en zaterdagnacht tussen 01.00 uur en 05.00 uur op het hele uur vanaf de halte Buitenhof via Voorschoten naar Wassenaar.

Busverbinding naar Wassenaar

Bij aanbesteding van de concessie Haaglanden Streek is de vervoerder Connexion vervangen door EBS. Binnen Voorschoten worden sinds augustus 2019 de buslijn 45 (samen met Arriva) en buslijn 46 dan ook door EBS uitgevoerd. Hier is ook de busverbinding naar Wassenaar vanaf station Voorschoten (lijn 42) bijgekomen. Verder hebben we actief geparticipeerd bij het vormgeven van concessies.

Verduurzaming openbaar vervoer

In de loop van 2019 is de volledige **Leidse stadsdienst van Arriva geëlektrificeerd**. Binnen Voorschoten rijden de buslijnen 3, 4 en 5 van de Leidse stadsdienst.

Wat heeft het gekost?

Tabel 11

P2 Verkeer en vervoer bedragen x € 1.000,- ("- " = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primaair	Begroting 2019 Actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	111	109	198	89
	Lasten	-2.967	-3.039	-3.001	38
	Saldo	-2.855	-2.930	-2.803	127
2.2 Parkeren	Baten	13	38	36	-1
	Lasten	-46	-106	-39	68
	Saldo	-33	-68	-2	66
2.4 Economische havens en waterwegen	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-6	-6	-6	0
	Saldo	-6	-6	-6	0
Totaal baten		124	147	234	87
Totaal lasten		-3.018	-3.152	-3.046	106
Saldo van baten en lasten		-2.894	-3.005	-2.811	193
Onttrekking reserves		189	90	35	-55
Toevoeging reserves		0	0	0	0
Mutaties reserves		189	90	35	-55
Programma resultaat		-2.705	-2.915	-2.776	139

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden $\geq$ € 50.000

Taakveld 2.1

Lasten

Door stijgende energiekosten zijn de exploitatielasten voor openbare verlichting hoger dan geraamd. De verwachting is dat deze trend zich in de komende jaren gaat voortzetten.

Baten

Voor graafwerkzaamheden van derden in de buitenruimte ontvangt de gemeente een vergoeding. Deze inkomsten en uitgaven fluctueren per jaar. In 2019 waren de inkomsten € 110.000 en daarmee € 65.000 hoger dan begroot.

Reserves

De vertraging van de uitvoering van het project Valkewegbruggen, het verkeersonderzoek voor de rotonde in het centrum en het parkeeronderzoek centrum leiden tot een lagere onttrekking uit de reserves en daarmee minder hoge ontlasting van de exploitatie door inzet van reserves (totaal € 54.600 nadeel).

Taakveld 2.2

De werkzaamheden op het parkeerdek Hofvliet € 60.000 zijn zoals in de najaarsnota 2019 vermeld uitgesteld. In 2020 vinden gesprekken plaats voor mogelijke overdraging van eigendom van het parkeerdek.

P3 Economie

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Een aantrekkelijk, gezond vestigingsklimaat voor bedrijven, winkels en horeca;

Meer werkgelegenheid, met aandacht voor thuiswerken, verduurzaming bedrijfspanden, toerisme en zorg economie;

Meer ruimte voor ZZP'ers in nieuwbouw, een flexibele invulling van ruimte op bedrijventerreinen en minder beperkende en eenvoudiger regelgeving;

Vitaal en aantrekkelijk houden van het centrum voor inwoners en toeristen.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling

Wat waren we van plan ?

Randvoorwaarden creëren voor een gezond economisch vestigingsklimaat;

Vitaal en aantrekkelijk maken van de winkelgebieden en kwalitatief onderscheidend ten opzichte van omliggende dorpen en steden.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Continuering van de regionale samenwerking binnen Economie 071

Opstellen van een concept regionale bedrijventerreinstrategie

Trekker van regionaal project Human Capital Leidse Regio

Gedeeltelijk uitvoeren maatregelen in centrum en herstellen balans Voorstraat

Duurzaamheidsproject gestart voor de Dobbewijk

Economische Startnotitie voorbereiden

Proactief accountmanagement

Economie 071

In 2019 hebben we de samenwerking met partners binnen Economie 071 voortgezet en versterkt en zijn we gestart met twee nieuwe projecten: het "Expat Centre Leiden" en "Cirkelstad". Naast de participatie in diverse projecten van Economie071 is Voorschoten trekker geworden van het regionale project Human Capital Leidse Regio. Het project heeft als doel om de toekomstige arbeidsmarkt Leidse regio in te richten op vaardigheden in plaats van diploma's met als focus de sectoren hospitality, techniek en zorg. Voorschoten levert hiervoor de projectleider. Onder de vlag van Economie071 wordt de regionale bedrijventerreinstrategie opgesteld in samenwerking met gemeenten en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. Met de strategie wordt ingespeeld op de mismatch in vraag en aanbod van bedrijventerreinen zowel kwantitatief als kwalitatief in de Leidse regio én de huidige en toekomstige schaarste aan m2 bedrijventerreinen. Ook met het oog op de andere ruimtevragers (wonen, natuur, energietransitie etc.) zal voor deze kwesties een integrale oplossing moeten worden ontwikkeld. In 2019 is de concept strategie opgesteld en vrijgegeven voor inspraak.

Herstel balans Voorstraat

De kwaliteit van het centrum wordt onder andere bepaald door de bereikbaarheid en toegankelijkheid, aantrekkelijke verblijfsruimten en een nette kwalitatief hoogwaardige en historische uitstraling. In 2019 is de samenwerking met de Taskforce centrum gecontinueerd en een start gemaakt met de uitvoering van maatregelen om het centrum te versterken. Begin van 2019 is een plan taskforce centrum Voorstraat in de commissie vastgesteld ten behoeve van een balans tussen woonkwaliteit en de centrumfunctie. In oktober 2019 is het voorstel herstel balans Voorstraat vastgesteld met daarin een pakket met maatregelen waaraan horecaondernemers en de gemeente uitvoering gaan geven.

Versterken economisch belang

Met de Vereniging Ondernemers Dobbewijk (VOD) is overlegd over leegstand en effectiever en/of intensiever gebruik van de bedrijfspanden op het bedrijventerrein. Ook is een aanvraag ingediend bij de provincie Zuid-Holland voor een pilot duurzaamheid project in samenwerking met het ODWH en BIZ Dobbewijk. De subsidie is in december 2019 toegekend door de provincie voor de start van het project. Daarnaast is het Economisch Overleg Voorschoten benut om de input van het ondernemerscollectief OVV op te halen en tevens te discussiëren over het economisch vestigingsklimaat. In 2019 is het proactief accountmanagement gestart met het verbeteren van de samenwerking tussen ondernemers en de gemeente. Zo werden ondernemers proactief benaderd en is gewerkt aan het intern en extern vergroten van de bekendheid van de bedrijfscontactfunctionarissen. Ten slotte is de Economische Startnotitie opgesteld in 2019 en voorgelegd aan de raad. De Startnotitie is doorgeschoven naar 2020.

Beleidsindicatoren

Tabel 12

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
14	Funcziemenging	%	LISA		36,8
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 65 jaar	LISA		145,9

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

In Voorschoten zijn meer woningen dan banen (funcziemenging <50). Dit is een normaal beeld in een gemeente gelegen aan de snelweg, tussen de twee steden. Voorschoten is mede door het hoogwaardige woonmilieu en de goede bereikbaarheid de ideale woonplaats voor hoogopgeleide forensen. De verwachting is dat op basis van het beleid het % funcziemenging toeneemt, door een stijging van het aantal banen en beperkte woningbouw.

De stijging van banen en vestiging van bedrijven is het gevolg van de aantrekkende economie, lokale en regionale activiteiten om de economie te versterken, het beter promoten en verbinden van wat Voorschoten toeristisch en recreatief gezien te bieden heeft.

Taakveld: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Wat waren we van plan ?

Optimaliseren van gebruik van bestaand vastgoed.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Het faciliteren van bedrijfsmatig gebruik.

In 2019 is, in samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren, onderzocht en gesproken over de intensivering van bestaand vastgoed, het creëren van mogelijke ruimtes voor bedrijvigheid en het invulling geven aan leegstaande panden. In regionaal verband heeft een verkenning plaats gevonden van bedrijven die zich zouden kunnen vestigen in Voorschoten.

Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Wat waren we van plan ?

Dienstverlening naar ondernemers versterken

Duurzaam en doelmatig inkopen

De inkoopkansen voor het lokale MKB bij de gemeente vergroten

Streven dat Voorschoten in 2030 energieneutraal is ook voor bedrijven.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren BIZ Dobbewijk

Proactief accountmanagement

De BIZ-overeenkomst voor de Dobbewijk is in 2019 uitgevoerd, door het innen van de bijdrage van de ondernemers en (minus perceptiekosten) uitkeren aan de Vereniging Ondernemers Dobbewijk.

In 2019 is het proactief accountmanagement gestart met het verbeteren van de samenwerking tussen ondernemers en de gemeente. Zo werden ondernemers proactief benaderd en is gewerkt aan het intern en extern vergroten van de bekendheid van de bedrijfscontactfunctionarissen.

Taakveld: 3.4 Economische promotie

Wat waren we van plan ?

Bevorderen toename van:

- Verblijfsduur van bezoekers;
- Het aantal banen in toeristische branche;
- Toeristische bestedingen;
- Draagvlak voor publieke en commerciële voorzieningen;
- Verbinden van de cultuurhistorische identiteit met economische en toeristische promotie van Voorschoten.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Versterken sector Toerisme en Recreatie;

Vorbereiding realisatie van toeristisch informatiepunt;

Versterken Regionale samenwerkingen;

Meting ontwikkeling economisch rendement Toerisme en Recreatie.

Versterken Toerisme en Recreatie

Met Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing is uitvoering gegeven aan het convenant + actieplan 'Versterken Toerisme en Recreatie' en een Service Level Agreement (SLA) 2020-2021 gesloten, zodat gezamenlijk gewerkt kan worden aan de verdere versterking van de sector. Ook is de Zilverroute gelanceerd welke de cultuurhistorische identiteit van Voorschoten optimaal verbindt met de promotie van Voorschoten.

In 2019 is samen met Museum Voorschoten en Wassenaar-Voorschoten Marketing het toeristisch informatiepunt in Museum Voorschoten voorbereid, zodat deze in maart 2020 geopend kan worden.

De samenwerkingen binnen 071 project Be Good and Tell It (regiomarketing Stad+Kust), Nationaal Park Hollandse Duinen, Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide, Limes en Landgoederen + activiteiten Hollands Buiten (Zie tekst cluster GROEN en cluster Erfgoed) zijn voortgezet en versterkt. Er komt steeds meer verbinding tussen de verschillende partners.

In 2019 hebben wij een meting verricht naar ontwikkeling van de economische en maatschappelijke betekenis van toerisme en recreatie welke in 2020 aan de raad wordt voorgelegd.

Wat heeft het gekost?

Tabel 13

P3 Economie bedragen x € 1.000,- ("- = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primaair	Begroting 2019 Actueel	Rekening 2019	Vershil 2019 Begr. actueel / rekening
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	0	9	0	-9
	Lasten	-193	-298	-221	77
	Saldo	-193	-289	-221	68
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	67	67	70	3
	Lasten	-51	-52	-69	-18
	Saldo	16	15	1	-15
3.4 Economische promotie	Baten	159	159	155	-5
	Lasten	-105	-106	-112	-7
	Saldo	55	53	42	-11
Totaal baten		226	235	225	-10
Totaal lasten		-349	-456	-403	53
Saldo van baten en lasten		-123	-220	-178	43
Onttrekking reserves		40	133	113	-20
Toevoeging reserves		0	0	0	0
Mutaties reserves		40	133	113	-20
Programma resultaat		-83	-87	-65	22

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 3.1

De raad heeft besloten diverse verkeersmaatregelen in het centrum door te voeren. Samen met de uitvoering van een aantal kwaliteitsmaatregelen wordt hiermee het centrum als kloppende hart van de samenleving versterkt. In 2019 is de kwaliteitsverbetering van het Centrum van Voorschoten voor het grootste deel uitgevoerd. Enkele onderdelen uit dit plan moeten nog worden uitgevoerd, waaronder ook bankjes voor mindervaliden (€ 62.000 voordeel). De maatregelen worden voorgezet in 2020.

P4 Onderwijs

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Goed onderwijs is de basis in de ontwikkeling van onze kinderen;

Het is belangrijk dat in Voorschoten goede en adequate onderwijshuisvesting is;

Al onze inwoners hebben de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen;

We willen sociale achterstanden en taalachterstanden reduceren en voorkomen;

We willen schooluitval en schoolverzuim terugdringen.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs

Wat waren we van plan ?

Zorgdragen voor voldoende openbaar onderwijs.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren van wettelijke taken

De gemeente heeft een aantal wettelijke taken om invulling te geven aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs, zoals het aanstellen van het bestuur van een openbare school. De gemeente heeft voldaan aan deze verplichting.

Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting

Wat waren we van plan ?

Zorgdragen voor goede onderwijshuisvesting;

De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden;

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Maken van een start met het Integraal Huisvestingsplan.

Zorgdragen voor kwalitatief goede onderwijshuisvesting.

Optimaal gebruik onderwijsgebouwen.

Optimaal gebruik van onderwijsgebouwen.

Integraal Huisvestingsplan

Er zijn stappen gezet om tot een Integraal Huisvestingsplan te komen, dat op 5 maart 2020 door de gemeenteraad kan worden vastgesteld. Dit is een beleidsnota met een kaderstellend karakter. Deze nota geeft een doorkijk welke huisvestingsbehoefte er is voor de komende 16 jaar.

Onderwijshuisvesting

De gemeente heeft als uitgangspunt dat er kwalitatief goede onderwijshuisvesting is. Het (vastgestelde) IHP legt hiervoor de basis.

Optimaal gebruik onderwijsgebouwen

De gemeente streeft er naar dat onderwijsgebouwen optimaal gebruikt worden. De verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van scholen ligt bij de schoolbesturen. De bekostiging voor uitbreiding, renovatie en nieuwbouw is nog belegd bij de gemeente. Het IHP geldt als een richtinggevend document en naar aanleiding van dit document kunnen aanvragen ingediend worden bij de gemeente. Elke aanvraag wordt middels een separaat raadvorstel behandeld.

Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat waren we van plan ?

Ieder kind zoveel mogelijk de ondersteuning bieden die het nodig heeft om aansluiting te vinden en te behouden bij het geschikte onderwijs;

Sociale achterstanden en taalachterstanden bij kinderen voorkomen. Kinderen tot 4 jaar hebben hierbij onze speciale aandacht;

Kinderen de mogelijkheid bieden om hun talenten te ontwikkelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Deelnemen aan het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) in de Leidse regio.

Vaststellen VVE-beleid.

Participeren in het directieoverleg (Scholencollectief).

Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO)

In het kader van het OOGO hebben wij in 2019 deelgenomen aan het regionaal overleg Passend Onderwijs. Er is een ontwikkelagenda opgesteld die als richtlijn dient voor de komende jaren.

VVE Beleid

Het VVE-beleid is vastgesteld en wordt uitgevoerd door de Stichting Kinderpeuterspeelzalen Voorschoten (SKV). De subsidieregeling 2019 voor de VVE is vastgesteld. Voor leerplicht zijn de wettelijke taken uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Tabel 14

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO		1,1
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO		13
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO		1,1

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Het aantal Voortijdig School Verlaters voor Voorschoten stabiliseert. Voorschoten blijft hiermee onder het landelijk en regionaal gemiddelde. Toch is blijvende aandacht noodzakelijk omdat het aantal VSV'ers tot 18 jaar hoger ligt in Voorschoten dan in vergelijkbare gemeenten (bron: Gemeentelijke monitor sociaal domein, DUO). Absoluut en relatief verzuim ligt onder het regionaal gemiddelde. Kinderen zijn nu beter in beeld gebracht en scholen melden sneller waardoor problemen eerder worden aangepakt.

Verbonden partijen

Tabel 15

Naam	Taakveld
GR Holland Rijnland (Regionaal Bureau Leerplicht)	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat heeft het gekost?

Tabel 16

P4 Onderwijs bedragen x € 1.000,- ("- " = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primaair	Begroting 2019 Actueel	Rekening 2019	Vershil 2019 Begr. actueel / rekening
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	12	12	12	0
	Lasten	-149	-200	-189	10
	Saldo	-137	-188	-177	10
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	42	42	90	47
	Lasten	-1.005	-1.014	-991	23
	Saldo	-963	-972	-901	71
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	26	180	61	-119
	Lasten	-473	-614	-539	75
	Saldo	-447	-434	-478	-45
Totaal baten		80	235	163	-72
Totaal lasten		-1.626	-1.828	-1.720	108
Saldo van baten en lasten		-1.546	-1.593	-1.557	36

Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0

Programma resultaat	-1.546	-1.593	-1.557	36
----------------------------	---------------	---------------	---------------	-----------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Dit taakveld laat per saldo een voordelig saldo zien van € 71.000. Dit wordt veroorzaakt door hogere baten als gevolg van het opheffen, en dus vrijval, van de voorziening Onderhoud bijzonder onderwijs ter hoogte van € 11.000, en door hogere baten ter hoogte van € 33.000 als gevolg van de afrekening van de VVE Noordhofland. Daarnaast waren de lasten voor planmatig onderhoud van OBS De Vos circa € 39.000 lager dan geraamd. Het restant van per saldo € 12.000 wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Dit taakveld laat per saldo een nadelig saldo zien van € 45.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere lasten (€ 36.000) en lagere baten (€ 5.000) van leerlingenvervoer. De lasten voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) zijn geraamd op het niveau van de (voorlopige) rijksbijdrage. Omdat de daadwerkelijke lasten € 114.000 lager uitvallen dan geraamd, wordt de onderbesteding (waar in principe en terugbetalingsverplichting voor geldt) als vooruitontvangen subsidie verantwoord in 2020. Dit leidt (op basis van de definitieve rijksbijdrage) voor 2019 tot lagere baten ter hoogte van € 107.000.

P5 Sport, cultuur en recreatie

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Een ondernemende, betaalbare en toekomstbestendige bibliotheek en cultureel centrum op één locatie voor alle inwoners;

Gezonde, betrokken en actieve inwoners en goed georganiseerde verenigingen die zoveel mogelijk samenwerken;

De aantrekkelijkheid van Voorschoten vergroten voor huidige inwoners, nieuwe inwoners en bezoekers;

Een zo breed en divers mogelijk cultuur- en sportaanbod in Voorschoten behouden en versterken, ook qua onderlinge samenhang, met een teruglopend subsidiebudget;

Het behouden van de zwemfunctie voor de inwoners van Voorschoten;

Behoud en versterking van het groene en dorpse karakter.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering

Wat waren we van plan ?

Als gemeente een constructieve gesprekspartner vormen voor de verenigingen;

Er voor zorgen dat de verenigingen met elkaar samenwerken om het bestaansrecht te garanderen en kostenvoordelen te behalen;

De kosten voor de (sport)voorzieningen meer terecht laten komen bij de gebruikers;

Stimuleren van het sporten.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Intentieovereenkomst lokaal sportakkoord getekend;

Bestuurlijke- en ambtelijke gesprekken gevoerd;

Onderlinge samenwerking en kostenvoordeel;

Eigen verantwoordelijk- en zelfredzaamheid;

Maatschappelijke agenda en subsidiebeleid 2020-2023 vastgesteld;

Intentieovereenkomst lokaal sportakkoord

In 2019 is een sportformateur aangetrokken. Deze formateur zal met lokale verenigingen en organisaties het nationale sportakkoord vertalen naar een lokaal sportakkoord, waarvoor de intentieovereenkomst reeds is getekend door de gemeente en lokale partners.

Bestuurlijke en ambtelijke gesprekken

De gemeente voert regelmatig op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau gesprekken met de verenigingen. Hierbij worden van beide kanten de vragen, wensen en eventuele knelpunten geïnventariseerd. Doel is om met elkaar in vertrouwen zaken op te pakken en op te lossen.

Onderlinge samenwerking en kostenvoordeel

Het onderwerp onderlinge samenwerking komt regelmatig terug tijdens de bestuurlijke en ambtelijke overleggen tussen gemeente en verenigingen. Hierbij wordt gewezen op de mogelijkheden die de verenigingen hebben met hun accommodatie. Bijvoorbeeld door de accommodatie open te stellen voor derden.

Eigen verantwoordelijkheid- en zelfredzaamheid

Verenigingen worden steeds meer gewezen op hun eigen verantwoordelijk- en zelfredzaamheid in het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties. De gemeente heeft daarbij voornamelijk een faciliterende rol.

Maatschappelijke agenda en subsidiebeleid 2020-2023

In 2019 is de Maatschappelijke agenda en het Subsidieplan 2020-2023 vastgesteld. De Maatschappelijke agenda bevat de gemeentelijke doelen op het gebied van het sociaal domein, sport en bewegen en cultuur/cultureel erfgoed. Dit kan gezien worden als basis waarop het Subsidieplan rust. Deze twee stukken vormen samen met de Algemene subsidieverordening 2019 het totaalpakket, waarover de gemeenteraad op 13 juni 2019 heeft besloten.

Er is ook, in overleg met de subsidiepartners, gewerkt aan een Plan van Aanpak om de subsidiepartners te ondersteunen bij het doen van een subsidieaanvraag.

Om het sporten te stimuleren subsidieert de gemeente onder andere extra inzet van vakleerkrachten in het basisonderwijs en buitenschoolse sport voor basisschoolleerlingen.

In 2019 heeft het college één keer een beroep gedaan op de hardheidsclausule op basis van artikel 16 lid 1 van de Algemene subsidieverordening Voorschoten 2016. Het betrof hier een subsidie voor Voorschoten '97. Er is gebruik gemaakt van de hardheidsclausule, omdat het strikt toepassen van de voorwaarden onevenredig nadelige gevolgen zou hebben voor de betrokken organisaties. Er waren hieraan geen financiële consequenties aan verbonden, omdat de uitgaven pasten in het beschikbare budget

Beleidsindicatoren

Tabel 17

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
20	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)		43,1%

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Onder een sporter wordt verstaan, iemand die minimaal 1 keer in de week sport. Over heel Nederland genomen is het percentage niet-sporters 48,7%. Het regionale GGD-onderzoek naar dit cijfer vindt éénmaal per vier jaar plaats, de volgende meting is in 2020. Hierdoor zijn geen recente realisatiewaarden beschikbaar. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters met 10%. Voor de gemeente Voorschoten wordt aangesloten bij deze streefwaarde. Met het stimuleren van verenigingen om hun sportaccommodaties voor een breed publiek open te stellen wordt intensiever gebruik bewerkstelligd. Ook worden op netwerkbijeenkomsten met sportverenigingen en andere partijen de mogelijkheden uitgewisseld om mensen te stimuleren te gaan sporten.

Taakveld: 5.2 Sportaccommodaties

Wat waren we van plan ?

De verenigingen optimaal gebruik laten maken van de beschikbare ruimte;

Zorgvuldig contracten beheren en transparante huur- en/of gebruiksvergoedingen doorvoeren;

Uitvoeren van het Raadsbesluit op basis van het advies van de taskforce 'Zwemmen in Voorschoten'.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Efficiënt beheer van de sportaccommodaties;

Sport en BOSA/SPUK regeling, voorbereiding nieuwe contracten;

Voorwaarden geschapen om het zwembad nog tien jaar open te houden.

Efficiënt beheer sportaccommodaties

De gemeente heeft een overeenkomst met Sportfondsen Voorschoten voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke sportaccommodaties. Sportfondsen inventariseert de vragen en verzoeken van de diverse verenigingen. Op basis daarvan stellen zij een zo optimaal mogelijk rooster op.

Sport en BOSA/SPUK regeling

In 2019 is de BTW-vrijstelling voor wat betreft sportbeoefening verruimd. De aftrek van voorbelasting op investeringen en exploitatielasten (energie, schoonmaakt etc.) vervalt daarmee. Op grond van de BOSA- en SPUK-regeling kan de BTW gecompenseerd worden. Naar aanleiding hiervan heeft VWS toegezegd dat onder meer sportbedrijven en exploitanten van gemeentelijk sportvastgoed via gemeenten een beroep kunnen doen op de SPUK, zodat deze hun BTW-nadeel op grond van de SPUK-regeling alsnog kunnen claimen. De gemeente Voorschoten heeft een beroep gedaan op deze regelingen en kan daarmee de verenigingen compenseren.

In 2019 is verder ingezet op het inventariseren en opstellen van de contracten met de sportverenigingen als voorbereiding op het sluiten van nieuwe contracten in 2020. Dan kunnen ook de mogelijkheden voor het multifunctioneel gebruik van accommodaties beter worden benut.

Zwembad/Sportfondsen

Het is gelukt om op basis van het advies van de Taskforce zwemmen het zwembad nog tien jaar ná 2020 open te houden. De nieuwe afspraken worden in 2020 in het contract met Sportfondsen opgenomen, de financiële kaders hiervoor zijn reeds verwerkt in de meerjarenbegroting.

Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip

Wat waren we van plan ?

Inzetten op het versterken van samenwerking en kennisdeling binnen het culturele veld en daarbuiten;

Stimuleren van Voorschotense culturele activiteiten;

Zorgen voor vitale culturele functies.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Stimuleren vorming van een koepel van Voorschotense culturele organisaties;

Uitvoering gegeven aan subsidie en cultuurbeleid binnen de beperktere financiële kaders;

Er is deelgenomen aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit.

Vorming koepel Voorschotense culturele organisaties

Ter bevordering van onder meer samenwerking en informatie- en kennisdeling tussen de Voorschotense culturele organisaties stimuleert de gemeente de vorming van een koepel van Voorschotense culturele organisaties. Vanuit het culturele veld is vorming gegeven aan de Cultuurfabriek Voorschoten. De Cultuurfabriek heeft in 2019 een subsidie van de gemeente ontvangen. Tevens is een aanvang gemaakt met bestuurlijk overleg met de cultuurfabriek.

Uitvoering cultuur en subsidiebeleid binnen beperktere financiële kaders

In 2019 is het subsidieplan 2020-2023 "Samen werken, samen delen, samen sterker" vastgesteld.

Cultuureducatie met kwaliteit

Voor de periode 2017-2020 neemt Voorschoten deel aan de deelregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Doel van de regeling is het bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs door het beschikbaar stellen van middelen voor het bevorderen van samenwerking tussen primair onderwijs en culturele omgeving.

Taakveld: 5.4 Musea

Wat waren we van plan ?

Het faciliteren van het Museum Voorschoten

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Toeristisch informatiepunt realiseren

Uitvoering subsidiebeleid.

Toeristisch informatiepunt

In 2019 is besloten dat in het Museum Voorschoten het 'Toeristisch informatiepunt' zal worden gerealiseerd. Hier kunnen bezoekers informatie ontvangen over de toeristische mogelijkheden in Voorschoten en omgeving. Het museum zal dit punt met vrijwilligers bemensen.

Uitvoering subsidiebeleid

In 2019 is een nieuw subsidieplan voor de periode 2020 tot en met 2023 vastgesteld. 2019 betrof een overgangsjaar in aanloop naar dit nieuwe subsidieplan. In 2019 heeft Museum Voorschoten op grond van de oude subsidieregeling een subsidie ontvangen ten behoeve van activiteiten van het museum.

Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed

Wat waren we van plan ?

Beschermen en versterken van het tastbare historische karakter van ons dorp;

De historische beleving van het dorpscentrum vergroten.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Doorgegaan met actualisering van erfgoedlijsten en vergunningverlening

Stimuleren herbesteding van religieus erfgoed, zoals Huize Bijdorp

Fase 2 Project Frederiks parkenroute gestart

Lancering van de zilverroute

Naast de Structuurvisie Voorschoten 2025, bepalen de Kadernota erfgoed 2013-2017 (2013), de Structuurvisie Cultuurhistorie 2013-2028 en de Nota Archeologie Herijking 2013 (2014) het beleidskader. De in de uitvoeringsagenda van de Kadernota opgenomen evaluatie is overgenomen in de begroting 2020-2023, waarna de voorbereiding voor deze evaluatie eind 2019 is gestart.

Actualisatie erfgoedlijsten en vergunningverlening

Een bijdrage aan de bescherming van het historisch karakter van het dorp is het uitvoeren van de wettelijke taken (VTH) en de actualisering van de erfgoedlijsten. Zes nieuwe gemeentelijke monumenten zijn in 2019 aangewezen, waarvan er twee nog niet onherroepelijk zijn; het totale aantal gemeentelijke monumenten komt daarmee op 98. Om het erfgoed duurzaam in stand te houden is er actieve betrokkenheid geweest van de gemeente bij het zoeken naar een passende herbestemming van vooral het religieuze erfgoed, zoals dat van Huize Bijdorp, maar ook dat van het Ambachts & Baljuwhuis.

Frederiks parkenroute

Om de beleving van het verhaal van Frederiks parkenroute te vergroten is in het kader van het met de gemeente Wassenaar opgezette erfgoedlijnenproject een bijdrage geleverd aan de Kastelendag en de Open Monumentendag door het houden van koetsritten en rondleidingen. Ook is de met de Leidse Ommelanden ontwikkelde Zilverroute gelanceerd.

Unesco nominatie

Voor Unesco Werelderfgoednominatie zijn in 2019 de archeologische onderzoeken naar het romeinse Kanaal van Corbulo afgerond. Met medewerking van alle betrokken partijen is het nominatiedossier eind 2019 aangeboden aan de minister, zodat het begin 2020 bij Unesco kan worden ingediend. Er zijn drie locaties binnen Voorschoten opgenomen in het nominatiedossier, waarvoor de Rijksdienst Cultureel erfgoed de aanwijzingsprocedure inmiddels heeft gestart. Over de Unesconominatie is een folder uitgegeven. Ter voorbereiding van de Omgevingswet is gestart met de digitalisering van uitgevoerde archeologische onderzoeken.

Taakveld: 5.6 Media

Wat waren we van plan ?

Faciliteren van een eigentijdse en ondernemende bibliotheek;

Regie voeren op bibliotheekfunctie;

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Medewerking verlenen in het kader van audit certificering bibliotheek;

In nauwe samenwerking met de bibliotheek

We verminderen laaggeletterdheid;

Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor bekostiging van lokale omroepactiviteiten;

Samenvoegen van film- en theateraanbod en de bibliotheek;

ambtelijk en bestuurlijk plannen vormgeven;

Faciliteren van het Taalhuis;

Bekostiging lokale omroepactiviteiten op basis van het streefbedrag van het ministerie van BZK;

Onderzoeken mogelijkheden om functies uit het cultureel centrum met de bibliotheek te integreren.

Uitvoering geven aan het subsidiebeleid;

Medewerking certificering

Een keer in de vier jaar vindt er een certificeringsronde plaats. In het laatste kwartaal 2019 heeft er in dat kader een audit van de bibliotheek plaatsgevonden. De bibliotheek is naar aanleiding daarvan gecertificeerd en voldoet aan het certificeringskader voor bibliotheekwerk, cultuur en taal.

In samenwerking vormgeven aan ambtelijke en bestuurlijke plannen

Er vindt structureel ambtelijk en bestuurlijk overleg met de bibliotheek plaats. De ontwikkeling van de bibliotheek wordt gemonitord en waar nodig worden afspraken opnieuw bezien en herijkt. Ook in 2019 is de ingezette lijn van een grotere samenwerking tussen de bibliotheek en haar netwerk op de verschillende terreinen, waaronder met het sociaal domein, voortgezet.

Faciliteren Taalhuis

Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar is het loket voor volwassen inwoners van Voorschoten met een taalvraag. In het kader van het Taalhuis hebben er verschillende activiteiten plaatsgevonden, waaronder taalklassen voor inwoners van Voorschoten die niet (meer) inburgeringsplichtig zijn, taalspreekuur, wekelijks taalcafé, workshops en cursussen digitale vaardigheden en spreekuren ter ondersteuning van kwetsbare groepen. De activiteiten worden gefinancierd uit de middelen die voortvloeien uit de wet educatie en beroepsonderwijs, geregeld per arbeidsmarktregio en een bijdrage van de gemeente.

Bekostiging lokale omroepactiviteiten

Het Commissariaat voor de media heeft Holland Centraal/Unity aangewezen als lokale omroepinstelling die de omroepactiviteiten voor Voorschoten verzorgt. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht deze omroepactiviteiten te bekostigen. Dit gebeurt op wettelijke basis zonder inmenging in de inhoud van de omroepactiviteiten. Wel wordt bij toekenning van de bekostiging gecontroleerd of de omroep voldoet aan de kwaliteitscriteria voor een 'Lokaal toereikend media-aanbod' (ltma). Deze ltma-criteria zijn door de OLON en de VNG vastgelegd in een convenant.

Haalbaarheidsonderzoek integratie functies cultureel centrum en bibliotheek

In 2019 heeft een extern bureau onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van het integreren van functies uit het cultureel centrum met de bibliotheek. De gemeente Voorschoten is gestart met het opstellen van integraal accommodatiebeleid, waarin de functies van het cultureel centrum en de bibliotheek worden meegenomen.

Uitvoering subsidiebeleid

In 2019 ontving de bibliotheek subsidie ten behoeve van bibliotheek werkzaamheden in Voorschoten. In 2019 is nieuw subsidiebeleid vastgesteld. De bibliotheekvoorziening valt daarbij onder het thema specifieke taken, veelal met wettelijke grondslag.

Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Wat waren we van plan ?

Betrekken van bewoners bij het onderhoud van het openbaar groen;

Het met partners vitaal en authentiek houden van het buitengebied Duin Horst en Weide;

Het stimuleren en faciliteren van inwoners voor het beheer van het openbaar gebied;

Versterken biodiversiteit door bij-vriendelijk beheer.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Er zijn in regionaal verband bij-vriendelijke maatregelen voorbereid

Stimuleren van het adopteren van openbaar groen

Opstellen Bijenactieplan

Er is een nieuw concessieovereenkomst met de kinderboerderij afgesloten voor 10 jaar

Vitaal en authentiek houden van buitengebied Duin Horst & Weide.

Er zijn voorbereidingen getroffen voor bijvriendelijk inzaaien van bermen langs de wegen die van Zoetermeer naar Wassenaar lopen. Het ontwerp voor de muurschildering in de fietstunnel onder de Veurseweg is klaar. Op dit moment is er discussie tussen Rijkswaterstaat en de gemeente over het oplossen van het waterprobleem van de afvoer en wie verantwoordelijk is voor de kosten. De muurschildering wordt in 2020 aangebracht.

Stimuleren van het adopteren van openbaar groen

Het oppervlakte openbaar groen dat wordt geadopteerd door inwoners is in 2019 toegenomen. Zo hebben verschillende groenstroken achter het Savornin Lohmanplantsoen, langs de Voorwatering, de Nootheijstraat en de Sixlaan een kwaliteitsimpuls gekregen en worden nu onderhouden door de bewoners. Bij diverse andere groenwerkzaamheden zijn de bewoners betrokken bij de herinrichting, zoals het Oranjeplein en de aanleg van een bijenheuvel achter de Orionflat.

Bijenactieplan

Er is een bijenactieplan opgesteld met maatregelen voor bij- en insectvriendelijke inrichtingsmaatregelen en het beheer voor de komende jaren. Enkele maatregelen zijn direct doorgevoerd, zoals de aanpassing in de frequentie van het maaien van gras.

Concessieovereenkomst Kinderboerderij

Vanwege het aflopen van de huidige concessieovereenkomst met de kinderboerderij is in 2019 een nieuwe concessieovereenkomst voor 10 jaar afgesloten. Hierin is meegenomen dat vanwege de financiële situatie van Voorschoten de gemeentelijke exploitatiebijdrage aan de kinderboerderij in 2020 van € 73.000 wordt verlaagd naar € 15.000. De toekomst van de kinderboerderij is afhankelijk van het slagen in het vinden van alternatieve financieringsbronnen zoals via dagbesteding, sponsoring en donateurschap.

Verkoop snippergroen

In 2019 waren er 37 aanvragen voor de koop van snippergroen. Diverse stukken snippergroen zijn verkocht. Totaal gaat het in 2019 om 3 koopakten. Die gezamenlijk een waarde van € 24.300 vertegenwoordigden. Veel aanvragen uit 2018 en 2019 afkomstig uit het project 'oneigenlijk groengebruik' worden afgerond in 2020.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Leidsche Ommelanden

Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Stuurgroep Leidsche Ommelanden met daarin wethouders van acht deelnemende gemeenten en een vertegenwoordiger namens de samenwerkende Agrarische natuurverenigingen.
Doelstelling	Toekomstbestendige kwaliteitsimpuls voor behoud en toegankelijk maken van het landschap in de Leidse regio. Deelnemende gemeenten voeren projecten uit op het gebied van recreatie en biodiversiteit.
Bestuurlijk belang	Voor Voorschoten neemt de portefeuillehouder Natuur en Landschap deel aan het overleg.

Samenwerkingsverband Landschapstafel Duin, Horst en Weide

Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Leidschendam-Voorburg (Financiën zijn hier ondergebracht)
Bestuur en toezicht	De Landschapstafel is de bestuurlijke samenwerking van 6 gemeenten (Den Haag, Leiden, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer), maatschappelijke organisaties en ondernemers. Elke gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van zijn eigen projecten.

Doelstelling

Behoud en ontwikkeling van de kwaliteiten van Duin Horst & Weide, gericht op waarborgen van authenticiteit, versterken van de vitaliteit en het vergroten van de leefbaarheid.

Er is een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma, het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide. De provincie Zuid-Holland heeft 50% cofinanciering toegezegd voor uitvoering van het programma.

Bestuurlijk belang

Voor Voorschoten neemt de portefeuillehouder Natuur en Landschap deel aan het overleg.

Wat heeft het gekost?

Tabel 18

P5 Sport, cultuur en recreatie bedragen x € 1.000,- ("- " = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 Actueel	Rekening 2019	Vershil 2019 Begr. actueel / rekening
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	0	0	159	159
	Lasten	-157	-157	-126	32
	Saldo	-157	-157	34	191
5.2 Sportaccommodaties	Baten	50	50	47	-3
	Lasten	-1.256	-1.169	-1.103	66
	Saldo	-1.206	-1.119	-1.056	63
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	Baten	23	23	26	2
	Lasten	-328	-267	-264	3
	Saldo	-305	-244	-239	5
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-10	-10	-10	0
	Saldo	-10	-10	-10	0
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	23	23	43	20
	Lasten	-211	-205	-174	31
	Saldo	-188	-183	-131	51
5.6 Media	Baten	18	18	18	0
	Lasten	-384	-370	-360	10
	Saldo	-366	-352	-341	10
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	60	522	544	22
	Lasten	-2.822	-3.144	-2.805	338
	Saldo	-2.763	-2.621	-2.261	360
Totaal baten		174	637	837	200
Totaal lasten		-5.168	-5.323	-4.842	481
Saldo van baten en lasten		-4.994	-4.686	-4.005	681

Onttrekking reserves	51	57	57	0
Toevoeging reserves	-92	-92	-92	0
Mutaties reserves	-41	-35	-35	0
Programma resultaat	-5.036	-4.721	-4.040	681

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden $\geq$ € 50.000

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 191.000. Dit wordt veroorzaakt door de (voorlopige) SPUK-uitkering die de gemeente heeft ontvangen van € 159.000 en lagere lasten voor subsidies en breedtesport ter hoogte van € 34.000. Het restant van € 2.000 wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 63.000. Dit wordt veroorzaakt door € 11.000 lagere lasten dan geraamd voor het onderhoud van de sportvelden, en lagere lasten voor zwembad Het Wedde van € 44.000 vanwege het beperken van het planmatig onderhoud en sporthal Vliethorst van € 11.000. Het restant van € 3.000 wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Het verschil van € 51.000 wordt veroorzaakt doordat het planmatig onderhoud aan het Ambachts- en baljuwhuis is uitgesteld € 20.000. Daarnaast onvoorziene baten voor vergoeding onderzoek kanaal Corbulo € 14.400.

Taakveld 5.3 Cultuur, 5.4 Musea en 5.6 Media

De verschillen op deze taakvelden vallen binnen de gestelde marge van € 50.000, hierdoor is geen verschilverklaring vermeld.

Taakveld 5.7 Openbaar groen

Het voordeel van € 338.000 op de lastenkant is te verklaren door nog te realiseren taken in de Duivenvoordecorridor voor recreatiemaatregelen. Het project neemt een aantal jaren in beslag.

P6 Sociaal Domein

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;

Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie;

Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats;

Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Wat waren we van plan ?

Langer thuis wonen stimuleren;

Verstevigen algemeen toegankelijke
welzijnsvoorzieningen;

Investeren in preventieve voorzieningen voor alle
inwoners;

Gemeenschapszin stimuleren en faciliteren;

Blijven werken aan een inclusieve samenleving
waarin iedereen meedoet.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Voortzetten Transformatie Sociaal Domein en
doorvoeren innovaties;

Regionale samenwerking;

Samen met zorgondernemers het Plan van
aanpak 'Langer thuis wonen' opstellen;

Doorontwikkelen Brede Welzijnsorganisatie;

Samen met het Platform gehandicapten
Voorschoten toegankelijkheid verbeteren;

Organiseren van laagdrempelige preventieve zorg
en ondersteuning (18- én 18+);

Sturen op de prestatieafspraken met jeugd- en
jongerenwerk;

Borgen van activiteiten voor inwoners met een

beperking (nu VTV);

Verstevigen wijkbeleid;

Subsidiebeleid uitvoeren.

Voortzetten Transformatie Sociaal Domein en doorvoeren innovaties

Om de transformatie daadwerkelijk tot uiting te laten komen is er doorlopend aandacht voor de vraag of het huidige aanbod voor zorg en ondersteuning passend is bij de (toekomstige) ondersteuningsvraag en de wijze waarop het systeem georganiseerd is. De doorontwikkeling van de brede welzijnsorganisatie is in 2019 een belangrijk project geweest waarmee verandering in de organisatie en het aanbod van ondersteuning op gang is gebracht (zie toelichting onder 4).

Regionale samenwerking

In 2019 is er vanuit de Werkorganisatie deelgenomen aan (ambtelijke) overleggen in de Leidse regio rondom de ontwikkelingen op het gebied van inkoop. Radar heeft onderzocht welk samenwerkingsscenario in de Leidse regio het beste zou zijn voor Voorschoten. Het college heeft op basis van het advies van Radar de ambitie uitgesproken om integraal samen te werken. Over de haalbaarheid van dit scenario worden begin 2020 gesprekken gevoerd met de partnergemeenten. Tevens is besloten Wmo begeleiding en dagbesteding in te kopen in de Leidse regio.

Samen met zorgondernemers het Plan van aanpak 'Langer thuis wonen' opstellen

Het project Langer Thuis wonen is in 2019 voor een deel belegd bij de uitvoeringspartners in het maatschappelijke veld. Zij hebben in Voorschoten het project 'Dementievriendelijke gemeente'. Hiervoor zijn diverse mensen geïnterviewd die betrokken zijn bij de zorg voor mensen met dementie. De knelpunten voor dit thema zijn in kaart gebracht en samengevoegd tot een startdocument over dementie. Dit project wordt in 2020 uitgewerkt in o.a. het uitvoeringsplan Sociaal Domein.

Doorontwikkelen Brede Welzijnsorganisatie

Er is in 2019 veel werk verzet om de ambitie voor een brede welzijnsorganisatie in Voorschoten te realiseren. In nauwe samenwerking tussen gemeente en Voorschoten Voor Elkaar is het gelukt om de taken en verantwoordelijkheden die belegd waren bij andere subsidiepartners over te dragen naar Voor Elkaar. Het team van sociaal werkers is uitgebreid om alle taken op te kunnen pakken. Ook is halverwege 2019 bij Voorschoten Voor Elkaar het loket belegd waar inwoners van 0 - 100 jaar terecht kunnen met hun vragen.

Het nieuwe subsidiebeleid is als instrument ingezet om de vorming en uitvoering van de brede welzijnsorganisatie in 2020 en verder mogelijk te maken. Eind 2019 heeft het college de beschikking voor deze subsidie in 2020 vastgesteld. Aanvullend op die beschikking is gezamenlijk een samenwerkingsovereenkomst opgesteld waarin afspraken zijn vastgelegd rondom monitoring en sturing, heldere kaders voor de uitvoering en afspraken over de interactie en verbinding tussen de twee organisaties. Aan de basis van de samenwerkingsovereenkomst staan een gezamenlijke inhoudelijke én procesmatige ambitie, om in 2020 verder te bouwen aan de brede welzijnsorganisatie in Voorschoten.

Organiseren van laagdrempelige preventieve zorg en ondersteuning (18- én 18+)

De doorontwikkeling van de Brede welzijnsorganisatie is een belangrijke stap richting het organiseren van meer en beter aansluitend (preventief) aanbod. In 2019 is er intensief gewerkt aan het opbouwen van de brede welzijnsorganisatie.

Sturen op de prestatieafspraken met jeugd- en jongerenwerk

2019 was het laatste jaar waarin Stichting Jeugd- en Jongerenwerk subsidie ontving van de gemeente voor de uitvoering van het jongerenwerk. In de eerste helft van 2019 heeft een intensief traject plaatsgevonden om de taken en werkzaamheden over te dragen aan Voorschoten Voor Elkaar. Dit traject heeft geresulteerd in een vervroegde overdracht: niet per 1-1-2020, maar per 1-7-2019, inclusief (een deel van) het personeel en de beschikbare middelen.

Borgen van activiteiten voor inwoners met een beperking (nu VTV)

In 2019 zijn de activiteiten voortgezet en uitgevoerd door de Stichting Vrijtijdsbesteding, Thuishulp en Vormingsactiviteiten (VTV). In 2020 zal dit ook zo zijn. Wel maken de activiteiten onderdeel uit van de werkzaamheden en verantwoordelijkheden van de brede welzijnsorganisatie per 2020 en ontvangt de stichting voor dat jaar de financiële vergoeding van Voorschoten Voor Elkaar. In 2020 gaat Voor Elkaar, samen met alle organisaties die via haar een vergoeding ontvangen voor activiteiten in Voorschoten aan de slag voor een nieuw, gezamenlijk plan voor het aanbod in 2021 en verder.

Verstevigen wijkbeleid

In 2019 veel tijd geïnvesteerd in de realisatie van een brede welzijnsorganisatie, waarvan de samenwerkingsovereenkomst in januari 2020 is ondertekend. De relatie met partners in de wijken, waaronder de wijkagenten, boa's, wijkverenigingen is verder versterkt en verstevigd. Er wordt ingezet op een verschuiving van aandacht van met name jeugd naar het brede aspect van veiligheid en leefbaarheid. Dit geldt ook voor interne gemeentelijke organisatie die steeds meer betrokken raakt en gewend raakt aan het samenwerken met inwoners. Het doel van wijkgericht werken is het systeem en de leefwereld met elkaar te verbinden.

Subsidiebeleid uitvoeren.

Er is uitvoering gegeven aan het subsidiebeleid voor 2019. Naast de uitvoering is er gewerkt aan nieuw subsidiebeleid voor 2020 - 2023.

Taakveld: 6.2 Wijkteams

Wat waren we van plan ?

De netwerken voor het jeugddomein (18-) en volwassendomein (18+) verstevigen en verbinden tot een sluitend netwerk sociaal domein (0-100);

Toegang tot ondersteuning laagdrempelig, lokaal en integraal organiseren.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Integraal werken volgens het principe een huishouden, een plan, een regisseur.

Bieden van een loketfunctie: fysiek, digitaal en telefonisch.

Integraal werken volgens het principe van een huishouden, een plan, een regisseur

In 2019 is in het Multidisciplinair overleg (MDO 18- en 18+) met de zorgprofessionals verdere invulling en sturing gegeven aan deze werkwijze. Daarnaast wordt deze werkwijze door ketenpartijen verder uitgedragen.

Bieden van een loketfunctie: fysiek, digitaal en telefonisch

In 2019 is uitwerking gegeven aan de inrichting van de brede welzijnsorganisatie. Voorschoten Voor Elkaar is sinds de zomer van 2019 de ingang (fysiek, digitaal en telefonisch) voor inwoners met vragen rondom het sociaal domein.

Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen

Wat waren we van plan ?

Het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren beleidsplan minimabeleid

Verstrekken uitkeringen aan inwoners

Uitvoeren re-integratie en participatiebeleid

Uitvoeren beleidsplan minimabeleid

Het Beleidsplan Minimabeleid en bijzondere bijstand 2019-2022 wordt uitgevoerd ter ondersteuning van de minima. Hierin ligt meer dan voorheen de nadruk op het stimuleren van initiatieven van de maatschappelijke partners, meer aandacht vragen voor voorliggende voorzieningen, goede informatieverstrekking over inkomensregelingen en een goede bewegwijzering naar organisaties.

Tevens is in 2019 het plan van aanpak financiële zelfredzaamheid tot stand gekomen. Vanuit verschillende domeinen wordt ingezet op het stimuleren van zelfredzaamheid van inwoners. Financiële zelfredzaamheid is hier een onderdeel van. Gemeenten hebben daarin wettelijke taken waar zij verplicht uitvoering aan geven, zoals de uitvoering van bijzondere bijstand, het verstrekken van bijstandsuitkeringen en het bieden van schuldhelpverlening. Aanvullend daarop biedt de gemeente, op grond van dit plan, op uiteenlopende wijzen extra ondersteuning aan inwoners om financieel zelfredzaam te worden. Dit behoort tot de beleidsvrijheid die gemeenten hebben. Voorbeelden hiervan zijn minimaregelingen, budgetcursussen en schuldhelpmaatjes.

Verstrekken uitkeringen aan inwoners

Met het verstrekken van uitkeringen aan inwoners, die niet over de middelen beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien, wordt een (gemeentelijke) ondersteunende voorziening op maat beschikbaar gesteld.

Uitvoeren re-integratie en participatiebeleid

Om zoveel als mogelijk uitstroom uit de bijstand richting betaald werk te realiseren, wordt sinds 2019 uitvoering gegeven aan het nieuwe Re-integratie- en Participatiebeleid. Het bijstandsbestand is gedurende 2019 dan ook met circa 10 dossiers afgenomen van 307 naar 297 dossiers.

Beleidsindicatoren

Tabel 19

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel		4
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS		209,6

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren zijn gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

De economie is verder aangetrokken. Dit blijkt landelijk uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen en vacatures. Het aantal personen met een bijstandsuitkering daalt inmiddels; dit komt doordat de aantrekkende economie meer banen oplevert en doordat de doelgroep met een participatiewet uitkering door het nieuwe plan van aanpak arbeidsmarktoffensief vanaf 2019 zich met name op deze problematiek richt. Er wordt gestreefd naar een verdere daling van het aantal personen met een uitkering in 2020. Doelgroepen die hiermee richting werk moeten worden begeleid bestaan uit personen die ouder zijn, langer in een uitkeringssituatie verkeren en statushouders.

Taakveld: 6.4 Begeleide participatie

Wat waren we van plan ?

Er voor zorgen dat iedereen die kan werken werkt of een bijdrage levert naar vermogen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren wettelijke taken op grond van de Wsw voor de oude doelgroep;

Maatwerk leveren op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet voor de nieuwe doelgroep;

Ondersteunen en stimuleren van werkgevers in de gemeente om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

Uitvoeren wettelijke taken op grond van de Wsw voor de oude doelgroep

De Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) is met de invoering van de Participatiewet in 2015 komen te vervallen. Om continuïteit van ondersteuning en ontwikkeling te borgen is de afspraak gemaakt dat de 'oude doelgroep' die gebruik maakte van de voorzieningen onder de Wsw dat mag blijven doen. Daartoe is een overeenkomst gesloten met De Zijl Bedrijven (DZB).

Uitvoeren wettelijke taak in het kader van de Participatiewet voor de nieuwe doelgroep

Doel is om zoveel mogelijk mensen te bemiddelen naar een betaalde baan. Daarbij is er extra aandacht voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In sommige gevallen is de stap naar een betaalde baan (nog) niet mogelijk. Daar waar (betaalde) arbeid op een reguliere werkplek (nog) niet tot de mogelijkheden behoort, wordt een passend alternatief geboden, zodat inwoners meedoen en een kans krijgen zich te ontwikkelen. Denk hierbij aan beschermt werk en maatschappelijke participatie door inzet van de tegenprestatie.

In het beleidsplan Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022 is de keuze gemaakt om in te zetten op het verminderen van het dreigende tekort op de BUIG en daarmee de focus te leggen op kandidaten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Kandidaten die in aanmerking komen voor een tegenprestatie hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt en vallen binnen de doelgroep Participatie. Voor de bemiddeling van de doelgroep participatie wordt elke cliënt een keer per jaar gesproken door een inkomensconsulent en wordt voor verdere begeleiding (naar bijvoorbeeld vrijwilligerswerk) samengewerkt met Voorschoten Voor Elkaar.

Ondersteunen en stimuleren van werkgevers in de gemeente om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen

De gemeente heeft werkgevers ondersteund om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen door het toepassen van verschillende instrumenten waaronder loondispensatie of loonkostenvergoedingen en door het inzetten van bemiddeling door het werkgeversservicepunt.

Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie

Wat waren we van plan ?

Er voor zorgen dat iedereen die kan werken, werkt of een bijdrage levert naar vermogen;
Statushouders zo snel mogelijk laten integreren.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren re-integratie en participatiebeleid
Voorbereiding op de nieuwe Wet Inburgering
Maatwerk voor de doelgroep statushouders

Uitvoeren re-integratie en participatiebeleid

Sinds 2019 wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe Re-integratie- en Participatiebeleid. Gedurende het jaar zijn er 70 inwoners naar werk begeleid. Hiermee zijn zij nog niet per definitie uit de bijstand, omdat het in een aantal gevallen ook om parttime werk of een leerwerkplek gaat.

Vorbereiding nieuwe wet inburgering en maatwerk voor doelgroep statushouders

Eén van de doelgroepen van het Re-integratie- en Participatiebeleid, is statushouders. Maatwerk en (arbeids)participatie staan hierbij centraal. In 2019 is tevens gestart met de voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering, die per 1 januari 2021 van kracht wordt en die onlosmakelijk verbonden is met de Participatiewet. In de loop van 2020 wordt de nieuwe wet verder uitgewerkt en worden ook zaken als re-integratie, participatie en maatschappelijke begeleiding hierin meegenomen. Hierbij is de uitvoering van de Wet Taaleis belangrijk, dit gebeurt door het geven van beter taalonderwijs in samenwerking met bibliotheek (Taalhuis), ROC's en andere onderwijsinstellingen.

Beleidsindicatoren

Tabel 20

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	LISA		441,2
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS		68,8
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel		1
28	Lopende re- integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 - 65 jaar	CBS		338,4

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

De economie is nog verder aangetrokken. Dit blijkt uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen.

Het lopende re-integratiebeleid voorziet in het begeleiden van personen naar werk door het actief koppelen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Dergelijke inspanningen worden vastgelegd en verantwoord door het opvoeren van een re-integratievoorziening.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Gezamenlijke afdeling werk en inkomen

Juridische vorm	Samenwerking op basis van een overeenkomst
Vestigingsplaats	Leidschendam-Voorburg
Bestuur en toezicht	Het samenwerkingsverband heeft geen eigen bestuur waarin bestuurders van de gemeenten zitting hebben.
Doelstelling	Per 1 januari 2012 zijn de gemeenten Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om de werkzaamheden en dienstverlening op het gebied van Werk en Inkomen door de gemeente Leidschendam-Voorburg te laten verzorgen. De samenwerking is per 1 juli 2017 in een geactualiseerde overeenkomst voortgezet.
Bestuurlijk belang	Bestuurlijke besluiten rond Werk en Inkomen worden separaat in de respectievelijke gemeenten genomen. De samenwerkingsovereenkomst kent een bestuurlijk overleg W&I. Aan dit overleg neemt de portefeuillehouder Werk en Inkomen deel.

Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Wat waren we van plan ?

Er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Het verstrekken van maatwerkvoorzieningen zoals woningaanpassingen, rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen;
Stimuleren gebruik collectieve voorzieningen;
Vraaggericht werken;
Focus op preventie.

Verstrekken maatwerkvoorzieningen

Tot dit taakveld horen op basis van een beschikking verstrekte materiële voorzieningen (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen, met als doel: inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Voor deze voorzieningen kan de gemeente een eigen bijdrage vragen.

Stimuleren gebruik collectieve voorzieningen

We stimuleren op diverse manieren het gebruik van collectieve voorzieningen en de voorliggende voorzieningen in het maatschappelijke domein.

De Cirkelbus is onder de aandacht gebracht bij de Wmo-consulenten als voorliggende voorziening. De kwaliteit van de Cirkelbus is verbeterd en sluit aan op de wensen van de cliënt. Het is een voorziening die ook ingezet wordt voor vervoer naar ziekenhuizen en er is een hoog serviceniveau. Er is een goede verbinding gemaakt met de vrijwilligers van de Brede Welzijnsorganisatie.

De kwaliteit van de regiotaxi wordt continu verbeterd en gemonitord door zowel de professionals in de regio als de Klankbordgroep in de Leidse Regio. Bovendien zijn alle vervoersmogelijkheden in kaart gebracht en is hierover een duidelijke folder verspreid.

Vraaggericht werken

De toeleiding naar de zorg is vraaggericht. Dit betekent dat mogelijke oplossingen uit het voorliggende veld expliciet onder de aandacht worden gebracht in het uitvoeringsproces.

Focus op preventie

Er wordt ingezet op lokale ontmoetingsplekken die voorafgaand aan de geïndiceerde dagbesteding kan worden ingezet. Preventie is een breed begrip en kan op diverse manier worden ingezet zoals in het gezondheidsdomein, door ontmoeting en eenzaamheidsbestrijding en toegankelijkheid van de voorzieningen in het voorliggende veld.

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Wat waren we van plan ?

De middelen voor zorg en ondersteuning effectief en efficiënt inzetten;

Lokaal zorg en ondersteuning bieden.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Nieuw uitvoeringsplan over financiële zelfredzaamheid is opgesteld

Pilots begeleiding en ondersteuning zijn uitgevoerd;

Abonnementstarief is ingevoerd

Uitvoeringsplan financiële zelfredzaamheid

Er is een nieuw uitvoeringsplan opgesteld met betrekking tot financiële zelfredzaamheid. Vanuit verschillende domeinen wordt ingezet op het stimuleren van zelfredzaamheid van inwoners. Financiële zelfredzaamheid is hier een onderdeel van.

Gemeenten hebben daarin wettelijke taken waar zij verplicht uitvoering aan geven, zoals de uitvoering van bijzondere bijstand, het verstrekken van bijstandsuitkeringen en het bieden van schuldhulpverlening. Aanvullend daarop biedt de gemeente, op grond van dit plan, op uiteenlopende wijzen extra ondersteuning aan inwoners om financieel zelfredzaam te worden. Dit behoort tot de beleidsvrijheid die gemeenten hebben. Voorbeelden hiervan zijn minimaregelingen, budgetcursussen en schuldhulpmaatjes.

Pilots begeleiding en ondersteuning

De Buurtcirkel is een pilot met als doel het versterken van het sociale netwerk van een zorgintensieve doelgroep. In Voorschoten is één groep succesvol van start gegaan. De groep wordt bij het opzetten van de activiteiten professioneel begeleid. In de toekomstige evaluatie wordt bekeken hoe de zelfredzaamheid van de groep zich ontwikkelt.

Abonnementstarief is ingevoerd

In 2019 is de eerste stap gezet voor de invoering van het abonnementstarief. Naar verwachting leverde de nieuwe eigen bijdragesystematiek een groot aantal nieuwe Wmo-aanvragen op. Hiermee was in de begroting al rekening gehouden.

Beleidsindicatoren

Tabel 21

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD		470

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Wat waren we van plan ?

Jeugdigen de mogelijkheid bieden om gezond en veilig op te groeien en zich optimaal te ontwikkelen in hun eigen omgeving.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Beschikbaar hebben van een breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen;

Vorbereiding van de inkoop en invoering van een resultaatgericht jeugdhulpstelsel;

uitvoering en ontwikkeling van (regionaal) jeugdhulpbeleid;

Opstellen en uitvoeren actieplan Jeugd.

Jeugdhulpvoorzieningen

Het aanbod van jeugdhulp is veelal regionaal gecontracteerd en daarnaast ook landelijk via het arrangement van de VNG. De totale financiële lasten jeugd komen uit op afgerond € 5,5 miljoen euro. Deze lasten zijn € 166.000 lager dan de begroting 2019. In de begroting 2019 is overigens met de voorjaarsnota al een substantiële verhoging (€ 922.000) van de lasten voor jeugd verwerkt. Van deze stijging ten opzichte van het jaar 2018 wordt veruit het grootste gedeelte veroorzaakt door de jeugdhulp zorg in natura, ingekocht binnen H10 verband. Wij zien wij de volgende belangrijkste oorzaken van deze kostenstijging:

- toename van de intensiteit van zorg (meer uren, dagdelen, etmalen per kind per maand)
- verschuiving van lichte naar zware zorg (complexere zorg)
- kinderen zitten langer in zorg (trajecten duren langer).

De regio H10 stuurt actief op de transformatie en de kostenontwikkeling in jeugdhulp. Hiertoe is een regionaal actieplan ombuiging kostenontwikkeling opgesteld, dat bestuurlijk is bekrachtigd. De belangrijkste beheersmaatregelen uit dit plan zijn:

- Begrenzen van de intensiteit/omvang van de jeugdhulpvoorzieningen. Deze maatregel wordt in 2020 ingevoerd.
- Grip krijgen op de verschillende verwijsstromen door afstemming in triage, bijvoorbeeld door inzet van praktijkondersteuners en uitwisselen ervaringen.
- Lobby voeren voor het met aanbieders gezamenlijk afbakenen van jeugdhulp ten opzichte van de Wet langdurige zorg.

Resultaatgericht jeugdhulpstelsel

De inkoop van (hoog)specialistische jeugdhulp volgens een resultaatgericht stelsel is met 1 jaar opgeschort vanwege een rechtszaak tegen de tarieven. Er zijn overbruggingscontracten voor 2020 afgesloten. Dit aanbestedingstraject wordt gevolgd met de H10 gemeenten.

Er is een spoedappel ingediend, dat naar verwachting in maart 2020 een uitspraak oplevert. Vervolgens moeten de tarieven van de producten worden bepaald en het 'laden' van de tarieven van profielintensiteitscombinaties worden opgestart, om de inkoop te vervolgen.

Daarbij wordt meegenomen dat vanuit het Rijk in november 2019 is aangegeven dat moet worden gestreefd naar faire tarieven. De tarieven moeten in overeenstemming worden gebracht met de Jeugdwet, zodat de tarieven (alsnog) kostendekkend en reëel worden. Ook heeft de rechter uitgesproken dat indexering moet worden meegenomen in de tarieven en dat dit zichtbaar en volledig moet gebeuren.

Gezien de afgesloten Cao's in diverse sectoren, valt te verwachten dat andere Cao's in de zorg ook een stijging van de loon- en prijskosten met zich meebrengen.

Jeugdhulpbeleid

De nadruk van de activiteiten in het kader van uitvoering van de Transformatieagenda 2019-2021 Haaglanden ligt op meer kinderen thuis laten opgroeien en het bevorderen van vakmanschap van (zorg)professionals.

Actieplan Jeugdhulp

Er is een lokaal actieplan jeugdhulp 2019-2021 vastgesteld. Hierin staan maatregelen om meer sturing te geven aan jeugdhulp. Met de uitvoering van de maatregelen is medio 2019 gestart. Hierbij is het lastig gebleken om hiervoor het juiste (tijdelijke) personeel aan te trekken.

Beleidsindicatoren

Tabel 22

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS		8,7

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Jeugdigen/gezinnen uit Voorschoten weten de toegang tot jeugdhulpvoorzieningen steeds beter te vinden. Jeugdhulp is een open einde regeling en aantallen jeugdigen in jeugdhulp en kosten van trajecten kunnen variëren.

Een afname van het aantal jeugdigen in de jeugdhulp door (preventieve) maatregelen wordt nagestreefd, maar op korte termijn wordt dat niet verwacht. Er is een actieplan jeugdhulp 2019-2021 opgesteld. De maatregelen hierin worden de komende periode uitgevoerd.

Taakveld: 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Wat waren we van plan ?

In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Vorbereiding Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) en sluiten samenwerkingsconvenant BW MO Leidse regio t/m 2022;

Implementeren Wet verplichte GGZ (Wvvgz);

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling (HG KM) 2019-2022 vastgesteld.

Vorbereiding Beschermd Wonen(BW) en Maatschappelijke Opvang(MO)

In 2019 is op regionaal en lokaal niveau gestart met de voorbereiding van de doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Inmiddels is duidelijk geworden dat de doordecentralisatie van Beschermd Wonen van centrumgemeenten naar alle individuele gemeenten niet meer in 2020 plaatsvindt, maar pas in 2022. Maatschappelijke Opvang zal, afhankelijk van de evaluatie van BW, pas in 2026 worden doorgedecentraliseerd.

Omdat de doordecentralisatie van de verantwoordelijkheid BW pas ingaat per 1-1-2022 is in 2019 een samenwerkingsconvenant gesloten. Hiermee spreken de gemeenten uit de regio ook af gezamenlijk toe te werken naar de nieuwe situatie vanaf 2022.

Wet verplichte GGZ (Wvvgz)

In 2019 zijn de gemeentelijke taken volgend uit de Wet verplichte ggz (Wvvgz) geïmplementeerd. Deze taken bestaan onder andere uit het bieden van een meldpunt, het kunnen uitvoeren van een verkennend onderzoek en het mogelijk maken om de betrokkene te horen in het geval van een crisissituatie. Met het implementeren van de Wvvgz is ook gewerkt aan het realiseren van een sluitende keten als het gaat om personen met verward gedrag.

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld (HG) en Kindermishandeling (KM)

Regiovisie Aanpak HG KM 2019-2022 is in samenwerking met alle regiogemeenten door het college van centrumgemeente Leiden definitief vastgesteld. In de regio is ook begonnen met het uitvoeringsprogramma behorend bij deze visie, in actieve samenwerking met ketenpartners. Voor dit uitvoeringsprogramma is al het nodige voorwerk verricht; de prioriteiten voor 2019 zijn opgehaald en geordend en er is een eerste doorkijk gemaakt naar de jaren daarna.

Taakveld: 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Wat waren we van plan ?

In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang van jeugdigen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Beschikbaar hebben jeugdbescherming, jeugdreclassering, Crisisinterventieteam jeugd Haaglanden, Regionaal Expertisecentrum Complexe Zorg Haaglanden en Jeugdhulpplus Meerjarige inkoop van jeugdbescherming,

jeugdreclassering, Crisisinterventieteam en het Expertise Centrum Complexe zorg

Volgen van het regionale programma "beter samenspel" dat werkt aan meer verbindingen tussen de Gecertificeerde Instellingen en de lokale teams

Regionale samenwerkingsafspraken

De regionale samenwerkingsafspraken met het Crisisinterventieteam Haaglanden en de Raad voor de kindbescherming zijn geactualiseerd, zoals dat periodiek gebruikelijk is.

Meerjarige inkoop

De inkoop jeugdbescherming, jeugdreclassering, Crisisinterventieteam Haaglanden voor 2020-2024 en Crisisinterventieteam Haaglanden en Regionaal Expertisecentrum Haaglanden voor 2020-2022 is uitgevoerd en zijn vanaf 2020 beschikbaar. De contracten Jeugdhulp-plus zijn verlengd tot 2021.

Beter samenspel

In het kader van de uitvoering van het regionale programma 'beter samenspel' worden de ontwikkelingen van de voorlopergemeenten gevolgd, zodat in 2020 een lokaal maatwerkprogramma kan worden ontwikkeld.

Beleidsindicatoren

Tabel 23

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel		0
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS		0,6
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS		x

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Over de indicator Jongeren met jeugdreclassering is geen data beschikbaar.

Over het percentage jeugd met een delict voor de rechter valt dit jaar niets te zeggen. Deze cijfers komen uit de Kinderen in Tel rapporten die één keer per twee jaar uitkomen. Over 2019 worden nieuwe cijfers gepubliceerd.

Zowel het percentage als het absolute aantal jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel en een jeugd reclasseringsmaatregel is de afgelopen jaren laag en stabiel. De werkprocessen rond de toegang tot het gedwongen kader jeugdhulp zijn de afgelopen jaren uitgekristalliseerd en beter afgestemd.

Verbonden partijen

Tabel 24

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18-
Gemeenschappelijke regeling Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	Samenkracht en burgerparticipatie Wijkteams Maatwerk dienstverlening 18+ Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18+ Geëscaleerde zorg 18-
Gezamenlijke afdeling werk en inkomen	Wijkteams Inkomensregelingen Begeleide participatie Arbeidsparticipatie Maatwerk dienstverlening 18+ Maatwerk dienstverlening 18-

Wat heeft het gekost?

Tabel 25

P6 Sociaal Domein bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primaire	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Vershil 2019 Begr. actueel / rekening
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	288	288	289	1
	Lasten	-2.073	-2.231	-2.118	113
	Saldo	-1.785	-1.942	-1.829	113
6.2 Wijkteams	Baten	8	8	5	-3
	Lasten	-506	-514	-433	82
	Saldo	-498	-507	-428	79
6.3 Inkomensregelingen	Baten	4.683	4.586	4.895	309
	Lasten	-6.221	-6.202	-6.340	-138
	Saldo	-1.538	-1.616	-1.445	172
6.4 Begeleide participatie	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-222	-198	-157	40
	Saldo	-222	-198	-157	40
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	10	42	17	-26
	Lasten	-1.309	-1.299	-1.114	185
	Saldo	-1.299	-1.256	-1.097	159
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	0	0	-1	-1
	Lasten	-1.011	-1.019	-1.183	-164
	Saldo	-1.011	-1.019	-1.184	-165
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	174	161	161	0
	Lasten	-2.841	-2.826	-2.723	104
	Saldo	-2.667	-2.666	-2.562	104
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	3	3	32	29
	Lasten	-4.027	-4.559	-4.646	-87
	Saldo	-4.024	-4.555	-4.614	-58
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	8	8	14	6
	Lasten	-177	-179	-161	18
	Saldo	-169	-170	-146	24
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-689	-1.084	-861	224
	Saldo	-689	-1.084	-861	224
Totaal baten		5.174	5.096	5.411	315
Totaal lasten		-19.074	-20.110	-19.734	376
Saldo van baten en lasten		-13.901	-15.014	-14.323	691
Onttrekking reserves		640	3.128	2.938	-191
Toevoeging reserves		0	-2.311	-2.311	0

Mutaties reserves	640	817	626	-191
Programma resultaat	-13.261	-14.196	-13.696	500

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden $\geq$ € 50.000

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 113.000. Dit wordt veroorzaakt door lagere lasten in het kader van langer thuis wonen (€ 44.000), inhuur ten behoeve van het nieuwe subsidiebeleid (€ 50.000) en planmatig onderhoud (€ 38.000).

De advieskosten voor de totstandkoming van o.a. de uitvoeringsovereenkomst met de Brede welzijnsorganisatie waren uiteindelijk € 9.000 hoger dan geraamd. Het restant van € 10.000 wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Mutaties reserves

Voor lasten in het kader van langer thuis wonen is voor de jaren 2019 t/m 2021 jaarlijks € 75.000 beschikbaar. Deze uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de reserve sociaal domein. De werkelijke uitgaven over 2019 bedroegen € 31.000, zodat over 2019 dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve sociaal domein.

Taakveld 6.2 Wijkteams

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 79.000. Dit wordt veroorzaakt doordat de kosten voor het gebiedsteam € 74.000 lager zijn uitgevallen dan geraamd doordat niet alle beschikbare functies ingevuld konden worden. Het restant van € 5.000 wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 172.000. De eindafrekening van de uitvoeringskosten voor Werk en Inkomen valt op dit taakveld € 78.000 lager uit, terwijl de lasten voor de BUIG, BBZ en bijzondere bijstand in totaal € 216.000 hoger uitvallen. Dit wordt echter grotendeels (€ 208.000) veroorzaakt door een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Daarnaast was de rijksbijdrage voor de BUIG en BBZ in totaal € 99.000 hoger dan geraamd, en zijn de baten door aflossing en terugvordering en verhaal € 211.000 hoger dan geraamd.

Mutaties reserves

Ter dekking van de lasten van het minimabeleid is in 2019 een onttrekking aan de concernreserve geraamd ter hoogte van € 77.000. Op basis van de werkelijke lasten bedraagt de uiteindelijke onttrekking € 52.000.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 159.000. De eindafrekening van de uitvoeringskosten voor Werk en Inkomen valt op dit taakveld € 107.000 lager uit dan geraamd. Daarnaast zijn de lasten voor participatie- en re-integratievoorzieningen € 67.000 lager dan geraamd. De vergoedingen vanuit het COA voor voorgaande jaren vallen uiteindelijk € 26.000 lager uit dan geraamd. Het restant van € 11.000 wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Mutaties reserves

Voor lasten in het kader van maatschappelijke begeleiding was voor 2019 € 30.000 beschikbaar. Deze uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de reserve sociaal domein. De werkelijke uitgaven over 2019 bedroegen € 20.000, zodat over 2019 dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve sociaal domein.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO

Dit taakveld laat per saldo een nadelig saldo zien van € 165.000. Dit komt door een aantal grotere uitgaven aan woonvoorzieningen, waardoor die lasten € 131.000 hoger uitvallen dan geraamd. De lasten voor de vervoersvoorzieningen en rolstoelvoorzieningen vallen respectievelijk € 23.000 en € 11.000 hoger uit dan geraamd.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 104.000. Dit is veroorzaakt door lagere lasten dan geraamd van € 43.000 voor schuldhulpverlening en € 25.000 voor begeleiding. De lasten in het kader van beschermd wonen (m.n. project Buurtcirkel) waren € 36.000 lager dan geraamd.

Mutaties reserves

Voor lasten in het kader van (de decentralisatie van) beschermd wonen is voor de jaren 2019 t/m 2021 jaarlijks € 50.000 beschikbaar. Deze uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de reserve sociaal domein. De werkelijke uitgaven over 2019 bedroegen € 14.000, zodat over 2019 dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve sociaal domein.

Voor lasten in het kader van preventieve begeleiding van statushouders was in 2019 € 20.000 beschikbaar. Deze uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de reserve sociaal domein. Gelet op de werkelijke uitgaven over 2019 wordt het volledige bedrag onttrokken aan de reserve sociaal domein.

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- en taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

De werkelijke lasten op de taakvelden maatwerkvoorzieningen 18- en geëscaleerde zorg 18-, die samen het onderdeel jeugd bestrijken, zijn circa € 166.000 lager dan in de begroting geraamd.

Er is sprake van hogere lasten voor PGB's (€ 152.000), voor overige individuele voorzieningen waaronder vervoer (€ 56.000), en voor regionale kosten, waaronder het inkoopbureau H10 (€ 24.000).

Lagere lasten werden gerealiseerd bij Zorg in Natura via regionale contracten (€ 200.000), de zorg via het jeugdteam (€ 54.000), en zorg bij landelijk opererende instellingen (LTA) (€ 55.000).

Het budget voor het actieplan jeugd is gedeeltelijk tot besteding gekomen (€ 89.000 minder dan geraamd), omdat de werving van personeel langer heeft geduurd dan verwacht. Daarom wordt voorgesteld het restant over te hevelen naar 2020. Zie daarvoor het hoofdstuk Resultaten.

Mutaties reserves

De onttrekking uit de Reserve Sociaal Domein is € 76.000 lager dan geraamd, en komt daarmee op € 224.000.

Overige reserve mutaties

In de jaarrekening 2018 is besloten tot het opheffen van de reserve BUIG en het daarin aanwezige bedrag ter hoogte van € 1.446.325 te storten in de reserve sociaal domein. Daarnaast is tevens besloten om de kapitaallasten naar aanleiding van de overdracht van buurthuis Vlietwijk te dekken uit de reserve kapitaallasten. Daartoe is de vrijval naar aanleiding van het kasrondje Vlietwijk toegevoegd aan deze reserve (€ 864.739).

P7 Volksgezondheid en milieu

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Door uitvoering te geven aan het lokaal gezondheidsbeleid en in te zetten op specifieke thema's willen wij inwoners gezond en veilig laten opgroeien en zich maximaal laten ontwikkelen;

Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) dragen wij bij aan onze zorgplicht om het milieu zo min mogelijk te belasten en de volksgezondheid te verbeteren. Het uitgangspunt is het toewerken naar een klimaatrobuuste en duurzame waterketen. Samen met inwoners willen wij grip krijgen op afvalstromen en streven wij naar 75% afvalscheiding en 100 kg afval per persoon in 2020;

Voorschoten gaat voor een duurzame leefomgeving en streeft ernaar om in 2030 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat wij net zoveel energie verbruiken als duurzaam wordt opgewekt. De milieukwaliteit van de leefomgeving wordt versterkt. Wij gaan voor een goede luchtkwaliteit waarbij geen schadelijke gezondheidseffecten te verwachten zijn (WHO-norm). Dit zorgt voor een aantrekkelijk groen woon-, werk- en leefklimaat.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Wat waren we van plan ?

Optimaliseren werkwijze GGD en veilig thuis;
Lokaal gezondheidsbeleid conform beleidsplan
Sociaal Domein vormgeven.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

GGD/RDOG:
Inschakelen Twynstra en Gudde om te komen tot een goed werkende RDOG per 2024.
Veilig Thuis (=onderdeel GGD): Onderzoek door adviesgroep Rebel.
Uitvoering Rijksvaccinatieprogramma
Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid
Voorschoten 2020-2022 vastgesteld.

GGD/RDOG

Twynstra en Gudde is ingeschakeld om te onderzoeken hoe de RDOG te verbeteren per 2024. Daartoe komen er 2 businesscases en een Programmaplan RDOG 2024. Met dat programma zal rol PPG als opdrachtgever, rol AB als opdrachtnemer en rol ambtelijk overleg (AOPG/AOWmo) duidelijk, scherp/onderscheidend en efficiënt neergezet moeten worden.

Veilig Thuis

Uitkomst onderzoek Rebel: ingestemd met het investeren in de kwaliteit van de keten, en dan vooral de kwaliteit, deskundigheid in de lokale teams, en de doelmatigheid van de Veilig Thuis-organisatie langs 4 actielijnen.

Uitvoering Rijksvaccinatieprogramma

Per 1 januari 2018 is het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) wettelijk verankerd in de Wet publieke gezondheid, en per wetwijziging is vanaf 1 januari 2019 de bestuurlijke verantwoordelijkheid hiervoor bij de gemeenten gelegd. De GGD voert dit voor de gemeente uit. Het bijbehorende budget is bij de wetwijziging ook overgedragen aan de gemeente.

Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid Voorschoten 2020-2022

Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid betreft bijna 50 actiepunten op het gebied van aanpak tegen roken (waaronder ook (soft)drugs), alcoholmisbruik en het stimuleren van gezonde voeding/bewegen. Deze worden tot uitvoering gebracht in de periode t/m 2022.

Taakveld: 7.2 Riolering

Wat waren we van plan ?

Zorgen voor de afvoer van het afvalwater en de kans op lozingen vanuit het riool naar het oppervlakte water minimaliseren;

Een Integraal Waterketenplan (IWKP) 2019-2022 opstellen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Integraal Waterketenplan (IWKp) opgesteld

Saneren riooloverstort

Studie optimaliseren riooloverstort

Integraal Waterketenplan (IWKp)

In de eerste helft van 2019 heeft de raad het Integraal waterketenplan (IWKP) vastgesteld. Een actualisatie van het rioolplan was noodzakelijk omdat het vGRP 2014-2018 verlopen was en op basis van de Wet Milieubeheer een gemeente verplicht is te beschikken over een vastgesteld rioolplan. De raad heeft gekozen om de beleidsstrategie van de voorgaande jaren voort te zetten voor de thema's instandhouding, wateroverlast, grondwater en ecologie. Om een integrale afweging te kunnen maken wordt bij de kadernota 2021 een afweging voorgelegd welke maatregelen nodig zijn voor het ontwikkelen van een robuust rioolstelsel.

Saneren riooloverstort

Bij de Veurseweg waren er geregeld overstorten vanuit het riool op het oppervlaktewater. Door een verbetering aan te brengen in het rioolstelsel op de Starrenburglaan is deze riooloverstort overbodig geworden.

Studie optimaliseren riooloverstort

Bij hevige regenval stagneert de afvoer van vuilwater naar de rioolwaterzuivering in Leiden, waardoor het rioolstelsel in Voorschoten gevuld raakt en er vuilwater op straat komt te staan. In deze situaties voldoen wij niet aan onze wettelijke zorgplicht voor afval-, hemel- en grondwater. In samenwerking met Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente Leiden is daarom een studie opgestart om de knelpunten en mogelijke oplossingen in beeld te brengen. De verwachting is dat medio 2020 het onderzoek wordt afgerond.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Samenwerking Waterketen Regio Rijnland

Juridische vorm	Samenwerkingsverband van 28 gemeenten, drinkwaterbedrijven Dunea en Oasis en het Hoogheemraadschap van Rijnland.
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De samenwerking kent drie bestuursorganen: <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk algemeen • Bestuurlijk Cluster • C-team, overkoepelend orgaan van voorzitters van de clusters (4 in totaal) en Rijnland
Doelstelling	Gezamenlijke zorg voor de gehele waterketen en krachten bundelen. <ul style="list-style-type: none"> • Realiseren van de kostenbesparingen in het beheer van de waterketen; • Verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken en het innovatievermogen; • Verminderen van de personele kwetsbaarheid bij de uitvoering van de beheertaken. <p>Vertrekpunt in de samenwerking is dat de bestaande taken en verantwoordelijkheden niet worden aangetast.</p>
Bestuurlijk belang	Samenwerken versterkt de waterketen. Met dit uitgangspunt werken gemeenten, drinkwaterbedrijf Dunea en het hoogheemraadschap van Rijnland samen toe naar een waterketen en waterketenbeheer: <ul style="list-style-type: none"> • Van hoge constante kwaliteit; • Met een lage kwetsbaarheid; • Functionerend tegen zo laag mogelijke totaal maatschappelijke kosten.

Met het structureel opzetten van samenwerking geven Rijnland en gemeenten invulling aan het Bestuursakkoord Water.

Taakveld: 7.3 Afval

Wat waren we van plan ?

Inzamelvoorzieningen voor het gescheiden inleveren van de grondstoffen papier, glas, kunststof en GFT verbeteren;

Het beïnvloeden van gedrag om het scheiden van grondstoffen uit restafval te verhogen;

De beoogde effecten van het afvalbeleidsplan in beeld brengen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Verzamelcontainers en GFT zuilen gerealiseerd

Presentatie voortgang gescheiden inzamelen

Realisatie verzamelcontainers en GFT zuilen

In 2019 is de uitvoering van het afvalbeleidsplan verder opgepakt om de afvalinzameling en scheiding te optimaliseren. Zo is onder andere het merendeel van de inzamelcontainers restafval en papier gerealiseerd en zijn alle hoogbouw locaties voorzien van GFT-zuilen. Daarbij is gericht naar inwoners gecommuniceerd over het scheiden van afval. Ook alle mini-containers restafval zijn vervangen.

In het afvalbeleidsplan is aangegeven dat er een afvalcoach en extra toezicht zou worden georganiseerd om het scheiden van afval te verbeteren. De afgelopen jaren is er nog geen inzet van een afvalcoach en extra toezicht geweest onder andere doordat de voorzieningen nog niet gereed waren.

Presentatie voortgang gescheiden inzamelen

Het huidige afvalscheidingspercentage ligt momenteel op 53%. Dit is een minimale stijging (1%) ten opzichte van het voorgaande jaar. De omvang huishoudelijk restafval per inwoners is in 2019 afgenomen tot 195 kilo. Diverse ontwikkelingen op het gebied van afval en afvalbeleid in de regio en het aflopen van het afvalbeleidsplan 2016-2020 zijn aanleiding om het afvalbeleid bij te sturen. Een voorstel hierover zal medio 2020 aan de raad worden voorgelegd.

Beleidsindicatoren

Tabel 26

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	Gemeente Voorschoten		223

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

* Cijfers CBS: 240 kg (2017)

De afgelopen jaren zijn er in Voorschoten geen grote wijzigingen in het aantal kilogram huishoudelijk restafval per inwoner waar te nemen. Vanwege de uitbreiding van de inzamelvoorzieningen is voor 2020 de prognose dat er een lichte daling van de hoeveelheid restafval per inwoner is.

Taakveld: 7.4 Milieubeheer

Wat waren we van plan ?

Beschermen en waar mogelijk verbeteren van de milieukwaliteiten van de leefomgeving;

Opstellen van een nieuw milieubeleidsplan, waarin het behalen van de doelen verder wordt uitgewerkt;

Stimuleren van de verduurzaming van de gebouwde omgeving;

De gemeente geeft het duurzame voorbeeld.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Actieplan Geluid is vastgesteld

Doorstartnotitie van het milieubeleidsplan opgesteld

Actieplan Geluid

Het Actieplan Geluid is 12 november 2019 vastgesteld, waarin in beeld is gebracht welke opgave de gemeente heeft in het beschermen van geluidgevoelige objecten tegen omgevingslawaaï.

Afgelopen jaar zijn de wijkambassadeurs aangewezen en opgeleid, die particuliere woningeigenaren stimuleren om bijdragen te leveren aan energiebesparing en opwekking van duurzame energie.

Er zijn slimme meters geplaatst bij een flink deel van de klein- en grootverbruikersaansluitingen. Tevens is monitoringssoftware geïnstalleerd om het verbruik en piekvermogen te kunnen analyseren, waarmee besparingen kunnen worden gerealiseerd.

Doorstartnotitie milieubeleidsplan

Op 18 juli 2019 is de doorstartnotitie van het milieubeleidsplan vastgesteld. Het plan geeft enerzijds richting aan gemeentelijke activiteiten voor de bescherming en verbetering van de milieukwaliteiten van de leefomgeving (bodem, lucht, water, etc.), en biedt anderzijds een aanpak voor (de gevolgen van) klimaatverandering/energietransitie. De gemeente moet hierbij een duurzaam voorbeeld zijn.

Er is gewerkt aan een duurzaamheidsverordening voor gunstige leningen voor woningeigenaren. Voor en met de ondernemersvereniging Voorschoten en Wassenaar is een werkgroep gestart om duurzaamheid en ondernemers te verbinden. Voor en met initiatiefnemers op wijkniveau zijn netwerkvonden georganiseerd. Er is een specifieke website voor de energietransitie opgezet (voorschoten.nl/duurzaamvoorschoten). Voor scholen worden in het IHP de uitgangspunten voor duurzaamheid geborgd. De gemeente ondersteunt het initiatief van de schooldakrevolutie.

Beleidsindicatoren

Tabel 27

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS		3,5

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

* Cijfers zijn vanaf 2018 niet beschikbaar

Anders dan bij de levering van gas en elektriciteit worden veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd, bijvoorbeeld omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (zoals bij hernieuwbare elektriciteit). In de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat worden daarom top-down inschattingen gemaakt. Hierbij worden nationale cijfers op basis van een verdeelsleutel gealloceerd over gemeenten.

Deze cijfers komen doorgaans bijna twee jaar na afloop van een kalenderjaar beschikbaar. Het percentage hernieuwbare elektriciteit heeft zich volgens deze schattingen in Voorschoten ontwikkeld van 0,1% in 2010 naar 2,2% in 2017. Wanneer Voorschoten in 2030 energieneutraal wil zijn dient dit in 2030 100% te zijn.

Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Wat waren we van plan ?

Het zorgvuldig en waardig naar de overledenen en nabestaanden beheren van de begraafplaats.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Exploiteren van de begraafplaats

Het service- en onderhoudsniveau van het beheer en onderhoud op Rosenburgh voldeed het gehele jaar aan het basis onderhoudsniveau. Met circa 400 bezoekers was de jaarlijks terugkerende Lichtjesavond in december wederom een succes.

Verbonden partijen

Tabel 28

Naam	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling GGZ subsidies	7.1 Volksgezondheid
RDOG Hollands Midden	7.1 Volksgezondheid
Omgevingsdienst West-Holland	7.4 Milieu: legalisering, toezicht, handhaving

Wat heeft het gekost?

Tabel 29

P7 Volksgezondheid en milieu bedragen x € 1.000,- ("- " = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Vershil 2019 Begr. actueel / rekening
7.1 Volksgezondheid	Baten	65	65	55	-10
	Lasten	-1.466	-1.460	-1.424	36
	Saldo	-1.401	-1.395	-1.369	26
7.2 Riolering	Baten	2.772	2.622	2.658	36
	Lasten	-1.768	-1.730	-1.913	-184
	Saldo	1.004	893	745	-148
7.3 Afval	Baten	3.485	3.585	3.404	-181
	Lasten	-2.357	-2.460	-2.334	125
	Saldo	1.129	1.126	1.070	-56
7.4 Milieubeheer	Baten	0	0	5	5
	Lasten	-517	-555	-527	29
	Saldo	-517	-555	-522	33
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	316	316	322	5
	Lasten	-300	-306	-295	10

	Saldo	16	11	26	16
Totaal baten		6.638	6.589	6.444	-145
Totaal lasten		-6.408	-6.510	-6.494	16
Saldo van baten en lasten		231	79	-50	-129

Onttrekking reserves		90	110	84	-26
Toevoeging reserves		0	0	0	0
Mutaties reserves		90	110	84	-26

Programma resultaat		321	189	34	-155
----------------------------	--	------------	------------	-----------	-------------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden $\geq$ € 50.000

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

De verschillen op dit taakveld vallen binnen de gestelde marge van € 50.000, hierdoor is geen verschilverklaring vermeld.

Taakveld 7.2 Riolering

De lasten op het taakveld riolering zijn € 184.000 hoger dan begroot. Er is een inhaalslag gemaakt voor de inspectie van de riolering waarbij oorspronkelijk voor 2018 geplande inspecties samen met de reguliere inspecties voor 2019 in één jaar zijn uitgevoerd. Hierdoor zijn er € 79.000 aan hogere lasten. Daarnaast wordt een storting in de voorziening gedaan die een kostenverhogende werking heeft. Deze storting vindt plaats op basis van de nacalculatie van de baten en lasten die toe te rekenen zijn aan de rioolheffing. Uit de berekening komt naar voren dat de totale aan het taakveld toe te rekenen lasten (taakveld 7.2, 5.7 en 0.4 inclusief de BTW, overhead) lager zijn dan de baten. Om te voorkomen dat dit voordeel ten gunste van het jaarrekeningresultaat valt wordt een storting in de voorziening riolering gedaan van € 110.672 waardoor dit bedrag voor latere jaren beschikbaar blijft (gesloten circuit).

Taakveld 7.3 Afval

Lagere kapitaallasten van € 42.000 dan begroot door achterblijven van investeringen in het kader van het afvalbeleidsplan. De inzet voor het afvalbeleidsplan heeft zich gericht op het realiseren van de voorzieningen in de buitenruimte waarbij gericht naar inwoners is gecommuniceerd over het scheiden van afval. In 2019 is er geen inzet van een afvalcoach geweest en is vanwege een benodigde aanpassing in de verordening nog geen extra toezicht op de inzameling geweest waardoor de lasten €90.000 lager zijn. Lagere lasten dan begroot hebben tot gevolg dat er geen onttrekking uit de voorziening op de batenkant nodig was. De baten zijn € 182.000 lager dan in de begroting voorzien.

P8 Wonen en bouwen

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Er moet een goede balans zijn in een duurzaam woningaanbod. Daardoor kan Voorschoten verschillende doelgroepen aan zich binden. Ook bevordert voldoende beschikbaarheid van woningen de doorstroming. Er wordt 25% sociale woningbouw gerealiseerd;

We willen het dorpse groene karakter behouden, het buitengebied groen houden en het voorzieningenniveau handhaven. Dit realiseren we door ontwikkelingen te faciliteren en door onderstaande kader te stellen;

Het ontwikkelen van de status als één van de beste woongemeenten van Nederland.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening

Wat waren we van plan ?

Reguleren van de samenhang tussen de verschillende functies in het dorp en ontwikkelingen faciliteren die daaraan bijdragen. Dit alles in goed overleg met de inwoners;

Behouden en versterken van de status van kwalitatief hoogwaardige groene woongemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren plan van aanpak voor implementatie Omgevingswet

Uitvoeren van de structuurvisie Voorschoten 2025 "Groen, veilig en betrokken"

Actief faciliteren van ontwikkelingen van derden en daarbij duidelijke rolverdeling hanteren. Ruimtelijke kaders actueel houden ten behoeve van o.a. woningbouw.

Implementatie Omgevingswet

In 2019 is er gewerkt aan de uitvoering van het plan van aanpak voor de implementatie van de Omgevingswet. De lijst met minimale vereisten en aanbevelingen van de VNG zijn daarbij leidend. Ter voorbereiding op invoering van de nieuwe wet zijn binnen dit programma in 2019 de volgende activiteiten uitgevoerd: deelname aan de uitwerking van de samenwerkingsagenda van de regionale agenda Hart van Holland. Afdelings- en organisatie breed is er gewerkt aan kennisverbreding, deelname aan diverse (regionale) leerkringen, doorontwikkeling van integraal werken (het IntegraalAfstemmingsOverleg) als voorbereiding op de omgevingstafel en inzet voor diverse werkgroepen van het programmaplan Omgevingswet.

Structuurvisie Voorschoten

Er is gewerkt aan de uitvoering van de structuurvisie, daarbij wordt voorgesorteerd op de komst van de Omgevingswet. Vooruitlopend op de te ontwikkelen omgevingsvisie is in 2019 gestart met een gebiedsgerichte verdieping op de structuurvisie. Dit doen we om binnen het bestaande ruimtelijke kader van de structuurvisie vorm te geven aan uitnodigingsplanologie en de externe focus zoals genoemd in de invoeringsstrategie van de programmavisie voor de Omgevingswet.

Woningbouw

Ten aanzien van aantal projecten kunnen we de volgende voortgang vermelden:

Beresteijn

De gemeenteraad heeft het bestemmingsplan Buitenplaats Beresteijn op 11 juli 2019 vastgesteld. Er zijn twee beroepen ingediend.

De zitting van de Raad van State voor Beresteijn heeft op 14 februari 2020 plaatsgevonden. Uitspraak volgt na ongeveer 6 weken.

Intratuin

In 2019 heeft een intensief onderhandelingsproces met Synchron plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een anterieure overeenkomst die op 12 december 2019 met de raad is besproken en uiteindelijk op 19 december 2019 is ondertekend.

Nieuwbouwwijk Starrenburg III

In 2019 hebben de drie grondeigenaren en de gemeente veelvuldig overleg gehad over Starrenburg III. Dat heeft in december 2019 geresulteerd in een drukbezochte inloopavond waar het concept stedenbouwkundig ontwerp is gepresenteerd voor het deel dat in eigendom is van de twee ontwikkelaars De Raad Bouw en Niersman. Met de resultaten van de inloopavond zal in 2020 verder worden gegaan met de ontwikkeling van de grootste nieuwbouwwijk van Voorschoten.

Protestantse kerk Het Kruispunt

Naar aanleiding van het vrijkomen van de 'Kruispuntkerk' en een ingediend principeverzoek zijn begin januari 2019 in de raadscommissie Wonen, Ruimte en Groen kaders voor ruimtelijke ontwikkelingen op deze locatie behandeld. Tijdens de raadscommissie werd duidelijk dat er behoefte was aan een breder afwegingkader voor verschillende Voorschotense locaties en voorzieningen in relatie tot maatschappelijke en culturele organisaties. De locatie van de Kruispuntkerk is daarom opgenomen in het onderzoek van het 'accommodatiebeleid'. De protestantse kerk heeft medio 2019 een nieuwe koper gevonden voor de Kruispuntkerk.

Duivenvoordecorridor

Voor een groot gedeelte van Roosenhorst is een onherroepelijke bouwvergunning verleend en is de bouw inmiddels gestart. Voor het resterende deel van Roosenhorst is een herstelbesluit gemaakt en wordt een beroepsprocedure bij de Raad van State doorlopen.

Een planschadeverzoek tegen het bestemmingsplan Roosenhorst is in 2019 behandeling genomen.

Voor bestemmingplan en exploitatieplan Noortveer is een beroepsprocedure doorlopen bij de Raad van State en is de onteigeningsprocedure feitelijk doorgezet.

Segaar/Arsenaal

De pilot in het kader van de Omgevingswet voor de herontwikkeling op Segaar/Arsenaal is afgerond. De gemeente heeft een participatieverslag met een voorkeursmodel ontvangen. Met de ervaringen uit de pilot én gegeven het participatieverslag is in januari 2019 in samenspraak met de raad een stappenplan voor het vervolgproces vastgesteld. Conform dit stappenplan is in juli 2019 een voorlopig standpunt door het college genomen. Dit standpunt is besproken met de omwonenden en de ontwikkelaar. De resultaten van deze gesprekken zijn verwerkt in het afwegingsdocument en het voorstel voor het vast te stellen ruimtelijk kader.

Einsteinlaan 5

Het pand Einsteinlaan 5 is in 2019 verkocht en het traject om te komen tot ruimtelijke planvorming is gestart.

Van der Waalslaan

Omgevingsvergunning voor het kinderdagverblijf is aangevraagd.

Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)

Wat waren we van plan ?

Grondbeleid gebruiken voor handhaven en versterken van de ruimtelijke kwaliteit met, per ontwikkeling, een afweging tussen actief en faciliterend grondbeleid.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Vorbereiden van intentieovereenkomsten, om voorafgaand aan de herontwikkeling een duidelijk beeld te hebben omtrent de economische haalbaarheid.

Sluiten van anterieure overeenkomsten bij herontwikkelingen inclusief kostenverhaal.

Op transparante wijze samenwerken met marktpartijen.

Geheel volgens het huidige grondbeleid kiest de gemeente voor een vorm van gebiedsontwikkeling, waarbij duidelijk niet gekozen is voor een ondernemende, maar voor een, in meer of mindere mate, faciliterende rol. De gemeente beperkt zich grotendeels tot het vaststellen van het bestemmingsplan, het uitvoeren van toezicht op activiteiten van derden en het uitvoeren van verplicht kostenverhaal.

Het project Integraal Accommodatiebeleid stond in 2019 centraal voor wat betreft de (grond)exploitaties.

Het beoogde resultaat van het project is de realisatie van een slimme combinatie van her te ontwikkelen locaties en extra woningen enerzijds en maatschappelijke functies met betrekking tot cultuur, onderwijs en bibliotheek anderzijds. Het moet passen in ruimtelijke randvoorwaarden en ook in het herstelplan: het moet de gemeente geld opleveren om schulden af te lossen dan wel investeringen te doen. Kortom een integrale benadering die door een iteratief en creatief proces oplossingsrichtingen kan genereren die anders niet worden gezien.

Een onafhankelijk adviesbureau heeft, met inbegrip van een 16-tal potentiële locaties, de projectopdracht uitgevoerd en brengt hierover begin 2020 verslag uit aan de raad.

Voor het project Duivenvoorde Corridor is een grondexploitatie vastgesteld en voert de gemeente actief grondbeleid. De jaarrekening geeft hiervan de financiële voortgang weer.

In 2019 hebben wij – conform advies van de commissie bezwaarschriften – het besluit genomen geen subsidievoorschot te verstrekken voor het project Deltaplein. De voorziening houden we echter in stand omdat pas na afloop van 2021 de subsidie definitief kan worden vastgesteld.

Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen

Wat waren we van plan ?

Zorgen voor een gevarieerd aanbod van woningen en aandacht voor kwetsbare doelgroepen o.a. door minimaal 25% sociale huurwoningen;

Bij vergunningverlening staat de gebruiker centraal en niet de regel;

In geval van overtredingen hanteren we een strikt handhavingsbeleid ter bescherming van de woon- en leefomgeving.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

De nieuwe Woonvisie 2019 – 2022 vastgesteld alsmede de bijbehorende Uitvoeringsagenda.

De regionale- en lokale huisvestingsverordening is vastgesteld.

Er is een Regiegroep Wonen opgericht.

(Bouw)plannen die in strijd zijn met het bestemmingsplan worden besproken het Integraal Afstemmingsoverleg (IAO).

Handhaving heeft plaatsgevonden op basis van het VTH-uitvoeringsprogramma 2019.

Woonvisie 2019-2022

In april 2019 is de Woonvisie 2019 – 2022 door de raad vastgesteld met bijbehorende Uitvoeringsagenda. Deze is in december 2019 aan de raad gepresenteerd. In de Uitvoeringsagenda is omschreven welke instrumenten ingezet worden om de ambities uit de woonvisie te realiseren, waaronder het realiseren van 25% sociale woningbouw. Het grootste speerpunt is bouwen.

Deze ambitie is opgenomen in de plannen van Intratuin en Arsenaal. Jaarlijks aan het begin van het 2^e kwartaal wordt de raad door middel van een woningbouwmonitor op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen op de woningmarkt.

Regionale- en lokale huisvestingsverordening

In 2019 is een nieuwe regionale en lokale huisvestingsverordening vastgesteld en heeft de raad besloten de rioolheffing nog niet door te belasten per 1 januari 2020. Er volgt een heroverweging medio 2020 naar aanleiding van de nieuwe meerjarenprestatieafspraken met de corporaties.

Regiegroep Wonen

Het college wil door het oprichten van de regiegroep inwoners van Voorschoten de gelegenheid geven actiever betrokken te zijn bij het woonbeleid. Per onderwerp wordt met de regiegroep bekeken welke rol zij hierin kan vervullen.

(Bouw)plannen die in strijd zijn met het bestemmingsplan

(Bouw)plannen die in strijd zijn met het bestemmingsplan worden op hun eigen kwaliteiten beoordeeld in het Integraal Afstemmingsoverleg (IAO). In dit overleg beoordelen alle relevante disciplines het plan en worden de verschillende belangen, waaronder ook het belang van de aanvrager, tegen elkaar gewogen.

VTH-uitvoeringsprogramma 2019

Wanneer geconstateerd wordt dat een regel is overtreden wordt er gehandeld op basis van het VTH-uitvoeringsprogramma 2019. Hierin zijn de verschillende onderwerpen geprioriteerd. In geval aan een overtreden een verzoek om handhaving ten grondslag ligt krijgt dat sowieso de hoogste prioriteit.

Beleidsindicatoren

Tabel 30

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS		€ 340
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen		0,5
37	Demografische druk	%	CBS		88,2 %
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO		€ 994
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO		€ 1.056

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

De intentie is om 300 woningen te realiseren in 4 jaar tijd. Dit zal voornamelijk voortkomen uit de grote reeds bekende projecten die door derden worden gerealiseerd zoals Starrenburg III, Arsenaal – Segaar en Intratuin. Daarnaast worden er extra locaties voorzien door het accommodatiebeleid.

Wat heeft het gekost?

Tabel 31

P8 Wonen en bouwen bedragen x € 1.000,- ("- = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primaair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-604	-736	-647	90
	Saldo	-604	-736	-647	90
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	932	970	1.068	98
	Lasten	-1.016	-1.069	-524	545
	Saldo	-84	-99	545	643
8.3 Wonen en bouwen	Baten	625	635	1.668	1.033
	Lasten	-877	-893	-857	36
	Saldo	-252	-258	811	1.069
Totaal baten		1.557	1.605	2.736	1.131
Totaal lasten		-2.497	-2.699	-2.027	671
Saldo van baten en lasten		-939	-1.093	709	1.802
Onttrekking reserves		37	49	49	0
Toevoeging reserves		0	-1	-1	0
Mutaties reserves		37	48	48	0
Programma resultaat		-902	-1.045	757	1.802

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden $\geq$ € 50.000

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

De lasten op het taakveld zijn € 90.000 lager dan begroot. Dit heeft grotendeels te maken met het project integraal accommodatiebeleid. Voor het onderzoek is een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld. Het onderzoek is in 2019 niet volledig afgerond (€ 65.000 voordeel). Daarnaast is het onderzoek naar de werf nog niet uitgevoerd (€ 20.000 voordeel).

Taakveld 8.2 Grondexploitatie

Het voordeel op de lasten ten opzichte van de begroting bedraagt € 545.000. Hiervan is € 105.000 te verklaren door de verlaging van de rekenrente van 2,82% naar 1,1%.

Het resterende bedrag is te verklaren door het feit dat het project op sommige onderdelen een andere fasering heeft dan van tevoren bedacht kon worden. Hierdoor zijn kosten later of eerder gemaakt en worden opbrengsten later gerealiseerd.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 1.069.000. Dit wordt grotendeels verklaard door een hogere opbrengst van de leges voor omgevingsvergunningen ter hoogte van € 1.016.000.

Verplichte paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

1. Paragraaf Lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Voorschoten geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. De heffingsbevoegdheid ontleent de gemeente aan een wettelijke grondslag, zoals de Gemeentewet en de Wet milieubeheer. Het invoeren, wijzigen en afschaffen van lokale heffingen is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Onder de belastingen vallen de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de hondenbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting en de reclamebelasting.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De rechten omvatten een zeer grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie.

Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat opbrengst gebruikt wordt voor de dekking van gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

'Burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen.' Zo is het beleid van de gemeente Voorschoten op het gebied van lokale heffingen samen te vatten. De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij er van wordt uitgegaan dat leges en rechten kostendekkend blijven of worden. De OZB wordt, anders dan de gebruikelijke indexering en de gemaakte afspraken, niet verder verhoogd.

1.2.1 Aanpassing belastingen

De geraamde opbrengsten van belastingen zijn voor 2019 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,3% (consumenten-prijzenindex). Onderstaand wordt een aantal aanpassingen nader toegelicht.

OZB

Bij het vaststellen van de begroting 2019 is het inflatiepercentage van 2,3% toegepast en zijn de opbrengsten OZB woningen en niet-woningen hiermee verhoogd.

Precariobelasting

In 2017 is de wet met betrekking tot afschaffing van precariobelasting op kabels en leidingen aangenomen en is het tarief met ingang van 1 juli 2017 wettelijk gemaximeerd op het tarief zoals dat gold op 12 februari 2016. De overige tarieven voor de precariobelasting zijn met het inflatiepercentage verhoogd.

Reclamebelasting

De opbrengst van de reclamebelasting wordt in overleg met de centrumondernemers vastgesteld en is voor 2019 niet verhoogd. Het variabele tarief voor de reclamebelasting is aangepast aan de gemiddelde waardeontwikkeling van niet-woningen. Het minimum- en maximumtarief zijn niet aangepast.

Hondenbelasting

De opbrengst voor de hondenbelasting is met het inflatiepercentage van 2,3% verhoogd.

Toeristenbelasting

De opbrengst van de toeristenbelasting is met het inflatiepercentage verhoogd. Conform het coalitie-akkoord is voor de toeristenbelasting een extra verhoging van € 45.000 doorgevoerd. Deze verhoging is doorgevoerd om te investeren in marketing en toerisme om zo de recreatieve aantrekkelijkheid te vergroten.

1.2.2 Aanpassing leges en rechten

Volgens de uitgangspunten in de begroting zijn de leges en rechten voor 2019 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,3% (consumentenprijsindex). Tarieven die door het Rijk worden vastgesteld zijn voor dat bedrag opgenomen.

Riool en Afval

Voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing geldt dat de tarieven, rekening houdend met de egalisatievoorziening maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Bij het vaststellen van de begroting 2019 zijn de opbrengst en de tarieven van de rioolheffing met circa 11% gestegen ten opzichte van 2018.

De opbrengst afvalstoffenheffing is, mede door onttrekking uit de egalisatievoorziening, gestegen met 2,3% (inflatiepercentage) ten opzichte van 2018. De tarieven afvalstoffenheffing zijn met circa 1% gestegen, dit door het toegenomen aantal belastbare aansluitingen, ten opzichte van 2018.

1.3 Overzicht tarieven

De belangrijkste tarieven voor belastingjaar 2019 zijn:

Tabel 32

Belastingen	Tarief 2019
Onroerende zaakbelasting voor woningen Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde)	0,1466 %
Onroerende zaakbelasting voor niet-woningen Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde) Tarief gebruiker (% van de WOZ-waarde)	0,2087 % 0,1816 %
Afvalstoffenheffing • Aanleunwoning	€ 201,12

Belastingen	Tarief 2019
<ul style="list-style-type: none"> • Etagewoning met eenpersoonshuishouden • Etagewoning met meerpersoonshuishouden • Overige woonruimte met eenpersoonshuishouden • Overige woonruimte met meerpersoonshuishouden 	€ 226,20 € 288,12 € 267,60 € 329,64
Rioolheffing	
<ul style="list-style-type: none"> • Afvoer afvalwater • Afvoer ander water dan afvalwater 	€ 227,40 € 13,44
Hondenbelasting	
<ul style="list-style-type: none"> • Eerste hond • Tweede hond • Elke volgende hond 	€ 85,44 € 128,52 € 169,44

1.4 De opbrengsten van de gemeentelijke belastingen

In onderstaand overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2019 voor de belangrijkste belastingen.

Tabel 33 Opbrengsten belastingen en heffingen

	Belastingen	Raming 2019	Werkelijk 2019
1	OZB Eigenaren	€ 6.218.588	€ 6.226.475
2	OZB Gebruikers	€ 428.018	€ 448.669
3	Roerende ruimte belastingen	€ 5.786	€ 5.870
4	Hondenbelasting	€ 128.943	€ 122.900
5	Precariobelasting	€ 1.098.953	€ 1.066.216
6	Toeristenbelasting	€ 156.591	€ 154.663
7	Reclamebelasting	€ 81.000	€ 95.727
8	BIZ-Dobbewijk	€ 27.000	€ 29.910

Toelichting belangrijkste verschillen

De hogere opbrengst OZB-gebruikers komt hoofdzakelijk door opbrengsten uit eerdere boekjaren.

De lagere opbrengst hondenbelasting komt door afname van het geregistreerde hondenbestand. Het afgelopen jaar heeft controle plaatsgevonden in een gedeelte van de gemeente op hondenbezit. Het komende jaar zal controle in de gehele gemeente plaatsvinden, dit zal waarschijnlijk leiden tot toename van het aantal geregistreerde honden.

1.5 De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen

In onderstaand overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2019 voor de belangrijkste heffingen.

Tabel 34

	Heffingen	Raming 2019	Werkelijk 2019
9	Afvalstoffenheffing	€ 3.230.313	€ 3.236.310
10	Rioolheffing	€ 2.606.566	€ 2.655.996
11	Marktgeden	€ 40.065	€ 40.099
12	Begrafnisrechten	€ 304.434	€ 321.804
13	Leges wabo	€ 574.926	€ 1.590.774

Toelichting belangrijkste verschillen

In de najaarsnota 2019 is vermeld dat er een éénmalige meevaller is als gevolg van incidentele grote projecten. Door deze projecten is er een hogere opbrengst bouwvergunningen gerealiseerd. In het bestemmingsvoorstel onderdeel C Bestemming van het resultaat wordt voorgesteld om € 945.600 te storten in een nieuw te vormen Bestemmingsreserve Omgevingsvergunningen.

1.5.1 Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de afvalstoffenheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%.

Voor de afvalstoffenheffing is over 2019 uiteindelijk € 15.000 toegevoegd aan de egalisatievoorziening. Dit komt deels door minder inhuur derden, lagere leasekosten, toe te rekenen overhead en BTW, verder zijn er iets meer inkomsten. In de begroting werd uitgegaan van een onttrekking van € 124.000.

Tabel 35

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.529.000	2.477.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen*	-255.000	-168.000
Netto kosten taakveld(en)	2.274.000	2.309.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	689.000	671.000
BTW	270.000	241.000
Totaal toerekenbare kosten	959.000	912.000
Totale kosten	3.233.000	3.221.000
Totale opbrengsten	3.230.000	3.236.000
Dotatie ultimo 2019		15.000
Kostendekkendheid	100%	100%

* betreft inkomsten en onttrekking uit voorziening afvalstoffenheffing.

1.5.2 Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval- hemel- en grondwater na te komen. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de rioolheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%.

Voor de rioolheffing is over 2019 aanvullend € 111.000 toegevoegd aan de egalisatie-voorziening. Dit komt deels door lagere uitgaven voor planmatig onderhoud en toe te rekenen BTW.

Tabel 36

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.269.000	2.095.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-165.000	-2.000
Inkomsten taakveld(en) onttrekking		
Netto kosten taakveld(en)	2.104.000	2.093.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	318.000	310.000
BTW	341.000	259.000
Totaal toerekenbare kosten	659.000	569.000
Totale kosten	2.763.000	2.662.000
Totale opbrengsten	2.724.000	2.773.000
Dotatie egalisatievoorziening ultimo 2019		111.000
Kostendekkendheid	99%	100%

1.5.3 Marktgeden

Marktgeden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2019 uit op 93%.

Tabel 37

Berekening kostendekkendheid marktgeld	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	33.000	35.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld(en)	33.000	35.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	4.000	4.000
BTW	3.000	4.000
Totaal toerekenbare kosten	7.000	8.000
Totale kosten	40.000	43.000
Totale opbrengsten	40.000	40.000
Kostendekkendheid	100%	93%

1.5.4 Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2019 uit op 64%.

Tabel 38

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	289.000	295.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld(en)	289.000	295.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	192.000	187.000
BTW	15.000	18.000
Totaal toerekenbare kosten	207.000	205.000
Totale kosten	496.000	500.000
Totale opbrengsten	304.000	322.000
Kostendekkendheid	61%	64%

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: Algemene dienstverlening, Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2019 voor de drie titels uit op respectievelijk 63%, 247% en 18%. Voor de leges omgevingsvergunning kan over 2019 € 946.000 toegevoegd worden in een te vormen egalisereserve.

Tabel 39

Kostendekkendheid Titel 1: Leges Algemene dienstverlening	raming	realisatie
Kosten taakvelden	477.000	473.000
Toe te rekenen overhead	215.000	210.000
Totale kosten	692.000	683.000
Totale opbrengsten	439.000	427.000
Kostendekkendheid	63%	63%

Tabel 40

Kostendekkendheid Titel 2: Leges omgevingsvergunning	raming	realisatie
Kosten taakvelden	406.000	379.000
Toe te rekenen overhead	273.000	266.000
Totale kosten	679.000	645.000
Totale opbrengsten	575.000	1.591.000

Kostendekkendheid	85%	247%
--------------------------	------------	-------------

Tabel 41

Kostendekkendheid Titel 3: Leges Europese dienstenrichtlijn	raming	realisatie
Kosten taakvelden	15.000	16.000
Toe te rekenen overhead	11.000	11.000
Totale kosten	26.000	27.000
Totale opbrengsten	5.000	5.000
Kostendekkendheid	19%	18%

1.6 Kwijtschelding

In de raadsvergadering van 2 april 2015 is de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Voorschoten 2015 vastgesteld. Hiermee is het kwijtscheldingsbeleid geactualiseerd. Kwijtschelding is in Voorschoten mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, de roerende-ruimtebelastingen, de hondenbelasting (alleen eerste hond), de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en het begraafplaatsrecht (onderhouden begraafplaats). Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen.

In 2019 zijn de volgende bedragen kwijtgescholden:

Tabel 42 Kwijtscheldingen

Belastingen	Raming 2019	Werkelijk 2019
OZB	€ 2.000	€ 1.111
Hondenbelasting	€ 3.000	€ 5.878
Afvalstoffenheffing	€ 137.000	€ 134.741
Rioolheffing	€ 113.000	€ 115.356
Totaal	€ 255.000	€ 257.086

1.7 Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar *t* te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar *t-1* (zoals geproduceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage wordt de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde geschetst.

Tabel 43 Woonlasten

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Totale woonlasten gezin Voorschoten in jaar <i>t</i>	€ 1.022,00	€ 1.058,00	€ 1.056,00
Woonlasten gemiddelde voor gezin in <i>t-1</i>	€ 723,00	€ 721,00	€ 721,00
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (x 100%)	141,4%	146,7%	146,5%

Deze vergelijking laat voor Voorschoten zien dat de woonlasten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde, maar ook dat de ontwikkeling van de woonlasten hoger ligt dan gemiddeld. Dit laatste wordt voornamelijk veroorzaakt door de verhoging van de rioolheffing.

1.8 Precariobelasting kabels en leidingen

De precariobelasting wordt geheven op basis van artikel 228 van de Gemeentewet. Het is een algemene belasting voor 'het hebben van voorwerpen, onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond'. Op basis van een in 2017 aangenomen wet mogen gemeenten tot en met 2021 nog precariobelasting op kabels en leidingen heffen, maar wel tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016.

1.9 Samenwerking diverse gemeenten en het Hoogheemraadschap Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

Voor de gemeente Voorschoten geldt dit voor de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, reclamebelasting en de BIZ-bijdragen.

1.10 Algemene ontwikkelingen

Verruiming lokaal belastinggebied

De lokale belastingen stonden de afgelopen jaren meer en meer in de belangstelling. Vanaf 2016 is daarbij ook gesproken over de hervorming van het gemeentelijke belastinggebied. Het nieuwe kabinet heeft hier tot op heden echter geen speerpunt van gemaakt. In de decembercirculaire gemeentefonds 2019 stelt de Minister van BZK voor dat het lokale belastinggebied verruimd zou moeten worden. De verruiming kan plaatsvinden door een belastingschuif: een groter gemeentelijk belastinggebied in combinatie met een verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De lastenverzwaring voor inwoners wordt vervolgens teruggedruisd via lagere inkomstenbelastingen.

De staatssecretaris van Financiën zal de eerdere ontwikkelingen opnieuw doordenken en nieuwe varianten onderzoeken. Hierbij is de VNG eveneens betrokken. Besluitvorming over een mogelijke verruiming van het gemeentelijk belastinggebied is aan het volgende kabinet.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 29 januari 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Voorschoten. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement. Uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat het weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten op dit moment uitstekend is. De vergelijking tussen het benodigde weerstandsvermogen en de beschikbare weerstandscapaciteit levert immers een ratio weerstandsvermogen op van 6,6.

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het overzicht is aangevuld met de getroffen beheersmaatregelen. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. De top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

De top 10 belangrijkste risico's

Tabel 44

Risico	Gevolgen	Maatregelen
1. Geen grond kunnen verkopen in de Duivenvoorde Corridor 2. Niet alle gronden kunnen verwerven 3. Door aantrekkende economie zijn geraamde kosten te laag 4. Conjunctureel-vertraging 5. Conjunctureel-opbrengstdaling	1. groot verlies op het projecten en bestuurlijke imago schade. 2. ontwikkelstrategie moet worden aangepast 3. Hogere kosten op het project 4 en 5. Verslechtering saldo grondexploitatie.	-Onteigeningsprocedure - Projectrapportages -Jaarlijkse en tussentijdse bijstelling grondexploitatie.
Verantwoordelijkheid Sociaal Domein (incl. Jeugd)	Financieel - Financieel verantwoordelijk voor het gehele sociaal domein. Het zijn open einde regelingen. De stijging van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn de belangrijkste risicofactoren. De	Actief: als beheersmaatregel is de reserve sociaal domein ingesteld om eventuele incidentele tekorten deels mee te dekken of risico's mee op te vangen. De omvang van het risico is 20% van het budget. Daarnaast investeren in innovatie en preventie. Daarnaast wordt er voor jeugd met het

	ramingen voor jeugdhulp zijn binnen het sociaal domein het grootste onderdeel van het risico door grote fluctuaties in de ramingen.	actieplan jeugd ingezet op het terug dringen van het tekort.
<p>De systematiek van de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt vereenvoudigd/herzien. Aanvankelijk werd verwacht dat de aanpassing met ingang van het uitkeringsjaar 2021 in zouden kunnen gaan maar dat is inmiddels met een jaar vertraagd. Bij de herziening zal de belastingcapaciteit van een gemeente in de vorm van WOZ waarde, zijnde de negatieve maatstaf, van grotere invloed worden. Voor de gemeente betekent dit waarschijnlijk een aanzienlijk structureel nadeel. Daarnaast worden het klassieke en het sociaal domein-verdeelmodel aangepast.</p> <p>De grootte van het uiteindelijke totale nadeel is ingeschat door uit gaan het gebruikelijke maximale nadeel van € 15 per inwoner gedurende 3 jaar, hetgeen nog zeer onzeker is. Daarna dient een dan nog resterend nadeel volledig in de exploitatie te worden verwerkt.</p> <p>Daarnaast kan als gevolg van onderuitputting op de Rijksbegroting, eventueel minder uitkeren van de onderuitputting van het BTW-compenstatiefonds of verschillen in de mate waarin de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis zich ontwikkelen, en het niet na 2021 niet uitgekeerd krijgen van de extra tegemoetkoming voor de jeugd van € 345.000, de algemene uitkering uit het gemeentefonds achterblijven bij de raming.</p>	<p>Financieel - Negatief budgettair effect dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen. Effect op doelstellingen - De bezuinigingen kunnen een dusdanige omvang aannemen dat voorgenomen beleidsintensivering(en) niet (volledig) en misschien wel alleen getemporiseerd uitgevoerd kan worden.</p> <p>Financieel - Negatief budgettair effect dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen. Effect op doelstellingen - De bezuinigingen kunnen een dusdanige omvang aannemen dat voorgenomen beleids(intensivering(en) niet (volledig) en misschien wel alleen getemporiseerd uitgevoerd kan worden.</p>	De ontwikkelingen op het gebied van de herverdeling van het gemeentefonds worden op de voet gevolgd.

<p>Voldoen aan wet en regelgeving voor verduurzaming Vastgoed o.a. per 1 januari 2023 moeten alle kantoorpanden groter dan 100 m2 minimaal energielabel C hebben (energie index 1,3).</p>	<p>Financieel - mogelijke boetes en schade claims, juridische procedures. Imago - de gemeente en de bestuurders komen in een slecht daglicht te staan.</p>	<p>Er is een duurzaamheidsscan uitgevoerd die scenario's heeft opgesteld voor noodzakelijke maatregelen tot aan de gewenste ambitie. Deze worden momenteel vertaald naar een voorstel voor het college en raad.</p>
<p>Arbeidsmarkt: Het aantrekken en behouden van voldoende en kwalitatief goed personeel is afhankelijk van de aantrekkingskracht van de WODV en het aanbod op de arbeidsmarkt. Het verloop bij de WODV laat een stijgende lijn zien, evenals het aantal vacatures. Voor steeds meer functies zijn moeilijk of geen geschikte kandidaten te vinden. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt. Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, is het op bepaalde posities steeds vaker noodzakelijk om in te huren. Soms levert ook dat een probleem op, omdat goede inhuurkrachten ook steeds schaarser worden.</p>	<p>Financieel - De noodzaak om in te huren wordt steeds groter, wat hogere kosten met zich meebrengt.</p> <p>Continuïteit - Taken kunnen in het gedrang komen en kennis kan verdwijnen uit de WODV.</p>	<p>Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, wordt op bepaalde posities steeds vaker het besluit genomen om in te huren. Verder wordt door de WODV gekeken naar diverse maatregelen hoe haar positie als werkgever aantrekkelijker gemaakt kan worden.</p>
<p>De kwaliteit van het beton bij de Tunnel Horst en Voordelaan verkeerd mogelijk in slechte staat.</p>		<p>Er wordt nader onderzoek uitgevoerd in overleg met Prorail om de veiligheid van de constructie en de benodigde maatregelen te bepalen</p>
<p>Boete door de Autoriteit Persoonsgegevens en imagoschade vanwege overtreding van de AVG.</p>	<p>Financieel: boete te betalen omdat de gemeente de AVG fors heeft overtreden.</p>	<p>Door de kwartiermaker AVG zijn diverse beheersmaatregelen binnen de organisatie in gang gezet.</p>
<p>Exploitatie en beheer van het gemeentelijk vastgoed. Toenemende risico's door uiterst sober en doelmatig onderhoud.</p>	<p>Maatschappelijk - het gebruiksgenot van de panden loopt achteruit vanwege terughoudende uitvoering van het planmatig onderhoud.</p>	<p>Opstellen beheerplan vastgoed waarin benodigd onderhoud en de consequenties in beeld gebracht</p>

Omgevingswet: Een adviesbureau heeft in samenwerking met de werkorganisatie Duivenvoorde gekeken naar de financiële impact voor de invoering van de Omgevingswet en geconstateerd dat mogelijk te weinig is begroot aan invoeringskosten.	Financieel: Extra kosten om de invoering van de Omgevingswet mogelijk te maken.	De kosten m.b.t. de invoering van de Omgevingswet worden constant gemonitord en indien nodig worden voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd om bij te sturen.
Niet voldoen aan de grondwaterzorgplicht	Financieel - maatregelen om hoge grondwaterstand aan te pakken Wanneer er zich problemen voordoen in verband met de grondwaterstand dan dient de gemeente, binnen de grenzen van doelmatigheid, maatregelen te treffen om deze gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken	Er is een grondwatermeetnet aangelegd waardoor fluctuaties en eventuele stijgingen tijdig gesignaleerd worden.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 23.395.000}{€ 3.566.000} = 6,6$$

De omvang van het benodigde weerstandsvermogen is gestegen ten opzichte van de jaarrekening 2018. De Reserve Weerstandsvermogen staat op dit moment op € 4.000.000 en is daarmee voldoende. Aangezien de omvang van de risico's elk jaar wel iets schommelt is er voor gekozen om geen onttrekking te doen aan de Reserve Weerstandsvermogen en deze op het niveau van € 4.000.000 te houden.

Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen is meegewogen dat de kans zeer klein wordt geacht dat alle risico's zich daadwerkelijk voor doen in hetzelfde jaar en mocht dat uiteindelijk toch het geval zijn er altijd nog terugvallen kan worden op de concernreserve.

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 1,0 te met een streefratio van 1,4 wat staat voor voldoende weerstandscapaciteit. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die

ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen:

Tabel 45

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten is 6,6. Conclusie is dat de weerstandscapaciteit uitstekend is.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening worden een zestal kengetallen opgenomen. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Tabel 46

Kengetallen:	Indicatoren Voorschoten (%)			Normen VNG (%)		
	2018	2019		Voldoende	Matig	Onvoldoende
	Verslag	Begroting	Verslag			
1a. Netto schuldquote	64	73	49	<100	>100 / <130	>130
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	51	60	38			
2. Solvabiliteitsratio	38	35	41	>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	0,36	0,02	3,69	>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	18	20	9	Geen norm		
5. Belastingcapaciteit	141	147	147	<100	>100 / <120	>120

1. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' voor door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote

gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen).

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen).

3. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen.

4. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Voorschoten liggen hoger dan het landelijk gemiddelde en ook de ontwikkeling van de woonlasten ligt hoger dan gemiddeld. Dit laatste wordt voornamelijk veroorzaakt door de extra verhoging van de OZB.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat vermogenspositie van de gemeente Voorschoten zich positief ontwikkelt en dat de structurele exploitatieruimte verbetert. Het risico op (niet ingenomen) grondposities is de afgelopen periode gedaald.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen een gemeente worden gebouwen, groen, wegen en riolering kapitaalgoederen genoemd. Zij vormen samen de ruggengraat van de leefomgeving. Het is daarom noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen in goede staat onderhoud. In samenwerking met inwoners en overige partners hebben wij gewerkt aan een aantrekkelijke duurzame groene leefomgeving en gemeentelijke gebouwen die optimaal de maatschappelijke functies faciliteren.

De diverse kapitaalgoederen zijn onderdeel van de taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer, 5.7 Openbaar groen en (open-lucht) recreatie en 7.2 Riolering. Het beleidsmatige deel van het gemeentelijk vastgoed staat beschreven onder 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden.

Doelstellingen

Basis op orde

2019 heeft in het teken gestaan om ontbrekende gegevens in kaart te brengen en/of te actualiseren. De actuele inspecties en beoordelingen vormen de onderbouwing voor de nut en noodzaak van de diverse werkzaamheden. Het op orde brengen van de beheerdata draagt ook bij aan de invoering van de Omgevingswet. Door de beheerdata te verwerken tot digitale kaartlagen wordt het mogelijk om op termijn actuele gegevens voor inwoners beschikbaar te maken.

Voor het gemeentelijk vastgoed is in beeld gebracht wat er nodig is om dit te verduurzamen en in stand te houden. Daarover wordt de raad in de loop van 2020 over geïnformeerd. Op basis van de richting die in het integraal accommodatiebeleid wordt gekozen, zal duidelijk worden wat de kosten zijn om de diverse maatschappelijke taken te faciliteren.

Integraal gebiedsgericht werken

Om efficiënt en effectief in te spelen op de toekomst en klaar te zijn voor de Omgevingswet ligt de focus op integraal samenwerken, leren en expertise bundelen. Binnen de werkorganisatie is daarom gestart met het ontwikkelen van een nieuwe integrale manier van denken over werken in de publieke ruimte: integraal gebiedsgericht werken.

Bij deze nieuwe werkmethode wordt vanuit verschillende perspectieven bekeken welke opgaven er binnen een gebied de komende vijf jaar te verwachten zijn. Deze informatie wordt begrijpelijk gemaakt voor inwoners, waarbij duidelijk wordt aangegeven wat zij van ons mogen verwachten. Naast de ruimtelijke en beheersmatige aspecten, wordt ook gekeken naar de sociale aspecten in een gebied. Door deze opgaven te bundelen wordt duidelijk in welke gebieden een integrale aanpak meerwaarde biedt en welke kansen/ knelpunten hierbij in beeld komen. Zo wordt onze dienstverlening aan de inwoner transparanter en toegankelijker.

Voor de wijk Adegeest is in 2019 gestart met deze nieuwe werkmethode. In de voorbereiding is duidelijk geworden dat de beschikbare informatie onvoldoende aansloot bij wat nodig is voor een integrale wijkaanpak. In 2019 zijn daarom aanvullende inventarisaties en onderzoeken uitgevoerd om de benodigde informatie in

beeld te brengen. De voorbereiding van deze projecten vraagt onder andere vanwege de aanvullingen meer tijd. Deze extra tijdsinvestering aan de voorkant zorgt dat de afwegingen transparant in beeld worden gebracht wat uiteindelijk ten gunste komt aan de uitvoering van de werkzaamheden. Het komend jaar is erop gericht om voor deze gebieden te bepalen wat er de komende jaren tot uitvoering wordt gebracht.

Verduurzaming beheer

Bij het onderhoud van de kapitaalgoederen, de materiaalkeuze en bij de selectie van aannemers is duurzaamheid een belangrijk selectie criterium. Enkele duurzaamheidsmaatregelen;

- Het areaal led verlichting is in 2019 toegenomen met 10%. Het totale areaal led is nu 35%;
- Er zijn slimme meters geplaatst waardoor inefficiënt elektra- en gasverbruik in beeld komt;
- Er is gestart met het visueel weergeven van duurzaamheidsthema's zodat afwegingskaders inzichtelijk gemaakt worden. Met behulp van het "ambitieweb" komen deze verduurzamingsafwegingen in beeld.
- Een extern advies is eind 2019 afgerond, met betrekking tot mogelijke verduurzamingsmaatregelen, wat in de eerste helft 2020 wordt gepresenteerd aan het college en vervolgens met de raad wordt gedeeld.

Onderhoudsplannen

In 2019 heeft de raad het Integraal Water Ketenplan (IWKp) vastgesteld. Hierin zijn de beleidsuitgangspunten en maatregelen voor de riolering voor de komende jaren bepaald. Het uitgangspunt is een minimale aanpak waarbij het goed functioneren van het riool- en watersysteem wordt gewaarborgd. Per gebied waar grootschalige onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk zijn, is een afweging nodig in hoeverre er wordt ingespeeld op aspecten zoals duurzaamheid en klimaatadaptatie.

De beheerplannen voor de overige kapitaalgoederen zijn opgesteld voor de jaren 2016-2020. In 2019 zijn inspecties uitgevoerd om de actuele status van het areaal in kaart te brengen. Dit vormt de technische basis voor de nieuw op te stellen plannen. In onderstaande tabel zijn de diverse beheerplannen en de status van het areaal weergegeven.

Tabel 47

Onderhoudsplan	Kwaliteitsniveau	Areaalgegevens	Toelichting
Bruggen 2016-2020	C	107 stuks civieltechnische kunstwerken	Er hebben diverse inspecties en onderzoeken plaatsgevonden waaronder de tunnel Horst en Voordelaan. Bij deze tunnel bleek nader onderzoek noodzakelijk. Groot onderhoud aan een aantal bruggen is voorbereid en wordt het 1 ^e kwartaal 2020 uitgevoerd. Van het areaal voldoet 83% aan kwaliteitsniveau C.
Groen 2016-2020	C	groen: circa 99 ha bomen: 11.240 stuks	Van het areaal groen voldoet 85% aan het kwaliteitsniveau C. Het afgelopen jaar is er extra inzet geweest vanwege droogte, ziekten en plagen. Vanwege de verwachting dat extreme

			<p>weersomstandigheden, ziekten en plagen toe zullen nemen, is het onderhoudsbudget bij de najaarsnota structureel opgehoogd in de begroting.</p> <p>In de wijken Vlietwijk en Noord-Hofland heeft grootschalige vervanging plaatsgevonden van beplanting. Bij vervangen van het groenareaal wordt zoveel als mogelijk gekozen voor bij-vriendelijke beplanting. In 2019 was 60% van de nieuwe aanplant bij-vriendelijk.</p> <p>Onder de noemer 'Meedoen met groen' is het adopteren van groen ook dit jaar weer onder de aandacht gebracht. Zie aanvullende tekst programma 5 (taakveld 5.7).</p>
<p>Integraal waterketenplan 2019-2023 (IWKP)</p>	<p>basis</p>	<p>Riolering circa 205 km Gemalen 91 stuks Bergbezinkbassins 2 stuks</p>	<p><i>Instandhouding</i></p> <p>In gebieden die integraal gebiedsgericht worden opgepakt zijn de werkzaamheden waar mogelijk uitgesteld. Door het uitstel is de onderhoudsachterstand van de riolering toegenomen van 15% naar 17%. Een aanzienlijk deel van de achterstand bevindt zich in de wijk Adegeest en zal de komende jaren worden aangepakt.</p> <p>In 2019 is een verbetering gerealiseerd in het riool van de Starrenburglaan, waarmee een riooloverstort op de Veurseweg is gesaneerd. Verder is er riolering vervanging in het Project Bachlaan, waar circa 1 km riool is vervangen.</p> <p><i>Wateroverlast</i></p> <p>Er zijn geen specifieke maatregelen uitgevoerd m.b.t. wateroverlast.</p> <p><i>Data op orde</i></p> <p>Er is een inhaalslag gemaakt op de inspecties van de riolering waardoor er een actueler beeld is van het areaal. Op basis van deze actuelere gegevens wordt bekeken of de voorgenomen vervangingen voor de komende jaren aangepast moeten worden.</p>

			<p><i>Grondwater</i></p> <p>Er is een grondwatermeetnet gerealiseerd die het mogelijk maakt om digitaal de grondwaterstand te monitoren.</p> <p>De financiële impact van de uitgestelde werkzaamheden en de actuele areaalgegevens wordt meegenomen in de kadernota 2021/ voorjaarsnota 2020.</p>
Openbare verlichting 2016-2020	C	circa 4.400 masten	<p>In 2019 zijn circa 850 armaturen en deels masten vervangen in de wijken Boschgeest, Noord Hofland en langs wijkontsluitingswegen.</p> <p>Onder het kwaliteitsniveau scoren voornamelijk oude lichtmasten die de komende jaren vervangen worden. Het gaat o.a. om de vervanging van lichtmasten in Adegeest, het Centrum, Nassauwijk, Leidseweg Noord en Piet Heinlaan.</p> <p>In 2019 is een groot aantal storingen geweest bij de openbare verlichting waardoor het exploitatiebudget is overschreden.</p>
Spelen 2016-2020	C	385 stuks	<p>Alle speelvoorzieningen voldoen aan het kwaliteitsniveau C. In samenwerking met jongeren en partners wordt ingezet op goede sportfaciliteiten en chill-plekken. Het afgelopen jaar zijn het fitplein in park Adegeest en de speelplekken Sweelinckhof en Aletta Jacobsplantsoen gerealiseerd. Diverse speelplekken zijn in 2019 voorbereid en worden in 2020 gerealiseerd.</p>
Tractie	sober		<p>De vervanging van de tractie is in 2019 kritisch beoordeeld. Dit heeft geleid tot het bijstellen van de benodigde investeringen in de begroting voor de komende jaren. De vervangingsopgaven voor 2018 tot en met 2020 zijn vanwege schaalvoordeel bij elkaar gevoegd en de aanbestedingsprocedure is hiervoor eind 2019 gestart.</p>
Vastgoed	sober	35 stuks	<p>Voor het jaar 2019 is een programma van planmatig onderhoud opgesteld voor € 695.000. In totaal is er voor € 370.000 aan werkzaamheden uitgevoerd. Onder andere zijn de volgende zaken gerealiseerd; Vervangen beglazing aula begraafplaats Rosenburgherlaan, binnen schilderwerk bij</p>

			<p>Koninklijke Marinelaan, zonwering vervangen bij Aletta Jacobsplantsoen, vervangen van verwarmingsinstallatie bij Beethovenlaan 10b, vervangen van verwarmingsinstallatie en renovatie van het dak bij Zwaluwweg 4.</p> <p>De onderschrijding komt deels voort uit uitstel van onderhoudswerkzaamheden aan het Parkeerdek Hofvliet. Dit in verband met een onderzoek naar de mogelijkheden om het eigendom (appartementsrecht) van het Parkeerdek Hofvliet over te dragen aan de vereniging van eigenaren. Bovendien zijn werkzaamheden aan het Ambachts- en Baljuwhuis uitgesteld in verband met de voorgenomen verkoop (besluit juni 2019). Met het oog op de uitwerking van diverse ontwikkel-locaties zijn bij de Frisolaan, het gemeentehuis en het zwembad onderhoudswerkzaamheden uitgesteld.</p>
Verkeersregelinstallaties 2016-2020	C	13 stuks	Het gehele areaal is op orde en voorzien van led-verlichting.
Water 2016-2020	-	<p>Oeverbescherming circa 22 km</p> <p>Waterpeil regelend (duikers/stuwen) circa 270 stuks</p>	<p>Het afgelopen jaar is de data voor water verder op orde gebracht waardoor nu van circa 90% van het areaal actuele gegevens zijn. Van het areaal oeverbescherming scoort circa 90% van het areaal voldoende. In 2019 is circa 1.200 m aan oeverbescherming vervangen.</p> <p>In samenwerking met de watersportvereniging Voorschoten is een uitbreiding van de haven de Boerhaveweg gerealiseerd (zie taakveld 2.3).</p> <p>Om de doorstroming van de watergangen te borgen worden baggerwerkzaamheden uitgevoerd. In 2019 zijn de voorbereidingen hiervoor gestart.</p> <p>In 2019 zijn op basis van de kaderrichtlijn water, chemische en fysische onderzoeken uitgevoerd in het oppervlaktewater van Voorschoten. De kaderrichtlijn water heeft als doel de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater te waarborgen.</p>

			In de onderzoeken is geconstateerd dat de kwaliteit van het oppervlaktewater slecht is. Voor een gezonde leefomgeving is het van belang om de waterkwaliteit te verbeteren. Een belangrijke aanzet voor verbetering zou het optimaliseren van het huidige rioolstelsel naar een robuust stelsel zijn. Dit wordt bij de kadernota 2021 aan de raad voorgelegd.
Wegen 2016-2020	C	circa 1,09 km2	In gebieden die Integraal gebiedsgericht worden opgepakt worden werkzaamheden voor groot onderhoud waar mogelijk uitgesteld. Onder andere in de wijk Adegeest en het centrum zijn werkzaamheden aan de verhardingen daarom uitgesteld. Het wegareaal dat voldoet aan kwaliteitsniveau C is daardoor afgenomen tot 83%. In totaal is op circa 0,4% van het areaal onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.
Wegmeubilair 2016-2020	C	Circa 6.500 stuks	Van het areaal wegmeubilair voldoet 95% aan het kwaliteitsniveau C en hoger. Verspreid over Voorschoten zijn diverse verkeersborden vervangen.

Budgettair kader

Tabel 48

Kapitaalgoed	Begroot	Werkelijk	restant	Toelichting
Bruggen	186	175	11	Reinigingen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties
Groen	1.029	1.081	-52	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen
Openbare verlichting	375	426	-50	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen, elektrakosten
Riolering (IWKP)	1.262	1.335	-73	Reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties
Spelen	218	233	-15	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud
Tractie	559	529	30	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud

Vastgoed	3.010	2.745	265	Dagelijks en planmatig onderhoud, elektra, water
Verkeersregelininstallaties	150	150	0	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Water	346	299	47	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen
Wegen	940	973	-33	Herstelwerkzaamheden asfalt, bestrating, markeringen en inspecties
Wegmeubilair	61	49	12	Reinigen, herstellen en vervanging

x € 1.000 (incl. dotatie voorziening en kapitaallasten, excl. interne uren)

Binnen het openbaar groen zijn de lasten hoger doordat er extra maatregelen nodig waren bij de aanplant van bomen en vanwege extra kosten voor de paden in 't Wedde. Daarnaast zijn er voorbereidingen uitgevoerd voor het integraal gebiedsgericht werken door het doorvoeren van mutaties en zorgen voor geografische koppelingen met het beheersysteem. Binnen het kapitaalgoed water zijn er lagere lasten omdat de voorbereiding van de baggerwerkzaamheden doorschuift naar 2020.

Bij de openbare verlichting zijn vanwege een groot aantal storingen, schades en hogere energielasten de exploitatie uitgaven hoger. De energielasten zijn, ondanks dat het areaal ledverlichting is uitgebreid, sterk toegenomen vanwege de gestegen energieprijzen. In 2020 nemen de lasten voor energie verder toe.

Bij de riolering is een inhaalslag gemaakt met de inspecties. Riolinspecties uit 2018 zijn uitgevoerd in 2019, waarbij de prognose was dat de inspectiewerkzaamheden van 2019 niet geheel uitgevoerd zouden worden. De gehele inspectie is echter in 2019 uitgevoerd waardoor er een overschrijding is ontstaan. Deze overschrijding wordt binnen de egalisatievoorziening riolering opgevangen.

De exploitatie budgetten van vastgoed staan verspreid over een groot aantal taakvelden in de begroting. Voornamelijk door het uitstellen van planmatig onderhoud is er een overschot op de exploitatie, zie de toelichting bij beheerplannen.

Bij verhardingen zijn er extra reparaties noodzakelijk geweest, onder andere vanwege het uitstellen van het groot onderhoud.

Investerings

Tabel 49

Kapitaalgoed	Begroot	Werkelijk	restand
Afvalbeleid	1.232	978	254
Bruggen	57	0	57
Bruggen Valkeweg	500	0	500
Meetapparatuur	60	25	35

Riolering (IWKP)	3.495	895	2.600
Containers	215	0	215
Tractie	628	0	628
Uitbreiding Jachthaven	145	141	4
Vlietwijk	140	72	68
Leidseweg noord voorbereidingskrediet	180	178	2
Waterbouwkundige kunstwerken (IWKP)	624	299	325

x € 1.000

In de tabel met de beheerplannen en areaalgegevens is aangegeven wat er het afgelopen jaar is uitgevoerd. Hierin zijn de meeste afwijkingen verklaard. Daarnaast zijn er enkele specifieke projecten.

Vanwege de technische staat van de bruggen op de Valkeweg zijn er grootschalige onderhoudsmaatregelen nodig om deze bruggen duurzaam in stand te houden voor hun functie als wijkontsluitingsweg. De technische uitwerking voor de werkzaamheden is in 2019 gestart en is mede vanwege het stikstofvonnis van de Raad van State vertraagd.

Bij de technische uitwerking is eind 2019 geconstateerd dat het krediet ontoereikend lijkt om de voorgenomen werkzaamheden goed en volledig te kunnen uitvoeren. Er zal daarom een nieuwe kritische afweging worden gemaakt op basis van mogelijke alternatieven.

In Vlietwijk moesten nog resterende werkzaamheden met betrekking tot groen, wegen en openbare verlichting worden uitgevoerd. De werkzaamheden aan groen en wegen zijn uitgevoerd en afgerond. Bij de openbare verlichting was de beschikbaarheid van marktpartijen beperkt. De resterende werkzaamheden aan de openbare verlichting worden daarom in 2020 uitgevoerd.

Onttrekking voorziening

Tabel 50

Kapitaalgoed	Begroot	Werkelijk	Restant
Bruggen	60	9	51
Openbare verlichting	181	256	-75
Spelen	110	61	49
Verkeersregelinstallaties	5	0	5
Wegen	1.010	615	395

x € 1.000

In de tabel met de beheerplannen en areaalgegevens is aangegeven wat er het afgelopen jaar is uitgevoerd. De onttrekking aan de voorziening openbare verlichting is dit jaar hoger dan in het beheerplan is opgenomen doordat werkzaamheden die voor 2018 gepland waren pas in dit jaar zijn uitgevoerd.

Paragraaf Financiering

Inleiding

Het beleid voor de financieringsfunctie voor 2018 is vastgelegd in het door burgemeester en wethouders op 9 januari 2018 vastgestelde treasury statuut 2018. Het statuut geeft de kaders aan voor de invulling van de financieringsfunctie en sluit aan bij de aanscherping van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) en de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden.

Nota Schuldenbeheersing

In december is de nota Schuldenbeheersing vastgesteld waarmee de omvang van de toekomstige lange en korte schuld tezamen wordt begrensd op € 53,0 miljoen. Om te bewerkstelligen dat de hierdoor toekomstig beperkt beschikbare investeringsruimte ook langdurig ingezet kan worden, wordt ook het investeringsplafond voor nieuwe investeringen bepaald op jaarlijks € 100.000 aan afschrijvingen. Bij de aanvang van elke nieuwe raadsperiode zal de nota worden geactualiseerd zodat duidelijk wordt welke investeringsruimte beschikbaar is.

Schatkistbankieren

Volgens de Wet FIDO moeten decentrale overheden overtollige kasmiddelen boven het drempelbedrag van 0,75% van het begrotingstotaal bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën aan houden. Het drempelbedrag was in 2019 € 403.000. In 2019 is deze drempelwaarde niet overschreden omdat met de huisbankier de afspraak is gemaakt om het surplus boven een bepaalde omvang van het rekeningcourantstelsel automatisch af te romen naar de bankrekening bij het Ministerie van Financiën. Voor de berekening van de onderschrijding van het drempelbedrag wordt verwezen naar de toelichting op de balans onderdeel kortlopende schulden met een looptijd korter dan een jaar.

Het bij het Rijk aangehouden saldo bedroeg gemiddeld € 3.249.000. Met een opbrengst van € 0 bedroeg de rentevergoeding gemiddeld slechts 0,0%. Ter vergelijking: de EURIBOR-“vergoeding” voor een deposito van 1 jaar bedroeg gemiddeld - 0,22%; om geld kort uit te kunnen zetten moest in de markt dus betaald worden.

Terugblik op de renteontwikkeling.

De Nederlandse economie groeit in 2019 naar verwachting bescheiden met 1,6% tegenover een verwachting van 2,5%. De gehele eurozone groeit over 2019 overigens met 1,2%.

Waar 1,7% verwacht werd bedraagt de inflatie over 2019 uiteindelijk waarschijnlijk ca. 2,6% (mede onder invloed van indirecte belastingverhogingen als BTW en energiebelasting).

Het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank is ruim gebleven. De herfinancieringsrente voor banken bleef onveranderd op 0%. In september is de depositorente bij de Europese Centrale Bank verlaagd tot -0,5 %. In tegenstelling tot de verwachting dat de kapitaalmarktrentes weer iets zouden oplopen zijn deze juist verder verlaagd.

Op basis van de door BNG uitgesproken verwachtingen werd voor 2019 een gemiddelde korte (3 maands) rente van ca. -0,2 % voor kasgeld verwacht. In werkelijkheid werd hiervoor een gemiddelde waarde van -0,36% gerealiseerd.

De geldmarktrente bevond zich bij het begin van 2019 op een niveau van - 0,31 % (3-maands Euribor). Het jaar werd afgesloten op een niveau van - 0,38 %. Er zat, kort gezegd, dus nauwelijks beweging in de geldmarkt.

Het tarief voor het beroep op de rekening-courantfaciliteit bij BNG bedroeg het gehele jaar 0,0%.

Van financierings(rente)lasten is dan ook geen sprake. Voor de berekening van de kapitaallasten van investeringen wordt een lange termijn rente van 1,0 % gehanteerd (Zie berekening omslagrente 2019).

De oorspronkelijke rentevisie voor de kapitaalmarkt voor 2019 bedroeg 1,1 % (gemiddeld). Gedurende het jaar is sprake geweest van een gemiddeld tarief van ca. 0,57 % voor fixe geldleningen (10-jaar), 20-jaars met gelijke aflossing deed gemiddeld 0,78 %; 25-jarige geldleningen met gelijke aflossing deden gemiddeld 0,91 %. In de loop van het jaar zijn de tarieven fors afgenomen.

Liquiditeitsontwikkeling

De jaarrekening laat een liquiditeitstekort zien aan het eind van 2019 dat net zo groot blijkt als aan het eind van 2018 het geval was namelijk een tekort van € 3,8 miljoen. Aangezien de rente voor kort geld verwaarloosbaar is geweest, is er voor gekozen om tussentijdse liquiditeitsbehoefte zo veel mogelijk te financieren met het rekening-courantkrediet van huisbankier BNG tegen een tarief van 0,0%. Bij BNG was aan het eind van 2019 sprake van een negatief saldo van € 3,8 miljoen. Het saldo op de rekening van het schatkistbankieren bedroeg nul.

Financieringspositie

In de oorspronkelijke begroting voor 2019 werd een aanvullende financieringsbehoefte verwacht van maximaal € 7,4 miljoen. In 2019 is uiteindelijk 1 kapitaalmarktlening van € 6,0 mln. aangetrokken.

De externe kapitaalfinanciering bedroeg eind 2019 € 26,25 miljoen. Eind 2018 bedroeg de omvang van de lange financiering nog € 31,5 miljoen.

Ten opzichte van de jaarrekening 2018 geeft 2019 een verbetering (aan afname van het tekort) van het financieringssaldo te zien van € 4,8 miljoen. Deze verbetering bestaat uit € 5,25 miljoen aan betaalde aflossingen en € 0,5 miljoen aan ontvangen aflossingen.

Het verschil met de oorspronkelijke raming wordt veroorzaakt door een verbetering van het exploitatiesaldo en het achterblijven van investeringsuitgaven bij de verwachtingen.

Tabel 51 **Uitgezette / opgenomen middelen**

Uitgezette / opgenomen middelen	Looptijd	Bedrag 31-dec-19 (x €1.000)	Gemiddeld rente- percentage	Expiratie
Uitgezette gelden				
<i>Lang</i>				
BNG lening € 4,8 mln.	15 jaar	€ 4.800	3,97	3-1-2020
Startersleningen SVN	revolving fund	€ 1.050	0,0	onbepaald
Stichtingen & verenigingen	div.	€ 348	div.	div.
<i>Kort</i>				
Schatkistbankieren	dag. opvraagbaar	€ 0	0	n.v.t.
Opgenomen gelden				

Uitgezette / opgenomen middelen	Looptijd	Bedrag 31-dec-19 (x €1.000)	Gemiddeld rente- percentage	Expiratie
<i>Lang</i>				
BNG € 5,0 mln.	10 jaar	€ -1.000	3,56	10-3-2021
BNG € 10,0 mln.	40 jaar	€ -8.250	3,79	30-1-2052
BNG € 7,0 mln.	10 jaar	€ -2.100	1,84	21-12-2022
NWB € 7,0 mln.	10 jaar	€ -3.500	1,719	27-3-2024
BNG €9,0 mln.	5 jaar	€ -5.400	-0,12	6-11-2017
BNG € 6,0 mln.	20 jaar	€ -6.000	1,10	14-2-2039
<i>Kort</i>				
BNG	kasgeld	€ - 2.500	0,0	8-1-2020
BNG-rek.courant	dag.opvraagbaar	€ - 1.259		n.v.t.
Saldo totaal		€ -23.811		
Saldo lang		€ - 20.052		
Saldo kort		€ - 3.759		

Renteresultaat

In de gewijzigde begroting is een renteresultaat geraamd van - € 377.369 (nadelig).

Tabel 52 Renteresultaat 2019

Renteresultaat 2019	Begroting		rekening	verschil
	primitief	Gewijzigd		
Rentevergoeding verstrekte geldleningen	228.159	228.159	228.017	-142
Rentelasten aangetrokken geldleningen	-681.190	-672.190	-602.439	69.751
Rentevergoeding grondexploitaties	-144.977	-197.373	-92.102	105.271
Rentebijdriving vz. grondexploitaties	144.977	197.373	92.102	-105.271
Renteresultaat	-453.031	-444.031	-374.422	69.609

Het renteresultaat over 2019 komt afgerond € 70.000 minder nadelig uit dan geraamd.

Het renteresultaat op de grondexploitaties is verwerkt in de boekwaarde van de resterende grondexploitatie voor de Duivenvoordecorridor.

Vermogenswaarden

De gemeente was op 31 december 2019 in het bezit van aandelen van NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Duin- en waterleidingbedrijf Dunea en het netwerkbedrijf Alliander.

In de exploitatiebegroting wordt het dividend structureel behoudend geraamd op basis van uitkering in voorafgaande jaren gecorrigeerd voor incidentele ontwikkelingen.

Leningenportefeuille

In 2019 was naast de reguliere aflossingen op de bestaande portefeuille sprake van een vervroegde aflossing van € 650.000 en van het aantrekken van een nieuwe kapitaalening van € 6,0 mln.

Hiermee bedraagt de omvang van de extern aangetrokken lange financiering aan het eind van 2019 € 26,25 miljoen. Per saldo is sprake van een afname van € 5,25 mln.

De omvang van de door de gemeente Voorschoten geborgde geldleningen nam af van € 140,4 miljoen naar € 135,4 miljoen. De afname wordt weer voornamelijk veroorzaakt door de reguliere aflossingen op de gewaarborgde geldleningen aan Stichting Woonzorg Nederland (€ 3,4 miljoen.).

De garanties hebben betrekking op leningen aan woningbouwverenigingen. Via de tertiaire achtervangconstructie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat de gemeente mede garant (nadat het vermogen van de corporaties zou zijn aangesproken).

Tabel 53 **Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000.000)**

Leningenportefeuille	31/12/2018	31/12/2019
(Uitgezette) Leningenportefeuille	7,1	6,2
Gegarandeerde leningenportefeuille:	140,4	136,4
waarvan gewaarborgde bedragen:	71,3	69,1
Aangetrokken leningen	31,5	26,3

Risicobeheer

Debiteurenrisico

Wordt afgedekt door de voorziening dubieuze debiteuren.

Tabel 54 **Saldo voorziening dubieuze debiteuren**

	31/12/2018	31/12/2019
Saldo van de voorziening (raming)	€ 312.903	€ 450.339

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt beperkt door de treasury activiteiten te baseren op een liquiditeitsplanning voor het meerjarenperspectief van de begroting. De rekening courant-faciliteit bij BNG bedraagt € 6,4 miljoen. De gemeente kan volgens de wet FIDO in 2019 kasgeld aantrekken tot een geraamde limiet van € 4,6 miljoen. Overschrijding van onderstaand te behandelen kasgeldlimiet gedurende 3 opeenvolgende kwartalen is niet toegestaan.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een looptijd van maximaal 1 jaar en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal.

Uitgaande van een begrotingstotaal van ca. € 53,7 miljoen bedroeg de kasgeldlimiet voor 2019 € 4.568.000.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet in 2019 niet is overschreden.

Tabel 55 **Ontwikkeling kasgeldlimiet 2019 (bedragen x € 1.000)**

Ontwikkeling kasgeldlimiet 2019	1^e kwartaal	2^e kwartaal	3^e kwartaal	4^e kwartaal
1. Liquiditeitssaldo (netto; - = tekort)	-3.765	12	4.010	5.139
2. Kasgeldlimiet	4.568	4.568	4.568	4.568
3a. Ruimte onder de kasgeldlimiet (2.+1.>0)	803	4.580	8.578	9.707
3b. Overschrijding van de kasgeldlimiet (2.+1.<0)				

Het renterisico op de lange financiering (langer dan een jaar) is begrensd door de renterisiconorm. Die norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal en geeft aan in hoeverre er sprake is van een verantwoord geachte spreiding van aflossing en herfinanciering in de leningenportefeuille. De renterisiconorm is in 2019 met € 501.000 overschreden. Dit komt omdat er € 11,25 mln. is afgelost. Hierin deden zich 2 bijzonderheden voor namelijk de aflossing van een directe / bullet-lening van € 6,0 mln. en de tussentijdse, vervroegde aflossing van een oude lening van € 650.000 waar 3,29% rentelast op van toepassing was. Omdat er slechts voor € 6,0 mln. herfinanciering is aangetrokken is de lange schuldenlast per saldo met € 5,25 mln. verminderd en daarmee het renterisico. De overschrijding van de renterisiconorm is daarmee niet materieel.

Op basis van de verwachtingen in de begroting 2020 wordt de renterisiconorm in het meerjarenperspectief niet overschreden.

Tabel 56 **Renterisico vaste schuld 2018-2022 (bedragen x € 1.000)**

Renterisico vaste schuld 2019					
	2018	2019	2020	2021	2022
1 Renteherzieningen	0	0	0	0	0
2 Aflossingen	3.600	11.250	5.021	4.669	4.664
3 Renterisico (1 + 2)	3.600	11.250	5.021	4.669	4.664
4 Renterisiconorm	10.463	10.749	10.644	11.263	10.865
5a Ruimte onder renterisiconorm	6.763		6.624	6.594	6.202
5b Overschrijding renterisiconorm		501			
4a Begrotingstotaal	52.315	53.744	58.221	56.317	54.325
4b percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm	10.463	10.749	10.644	11.263	10.865

EMU-saldo

Gemeenten moeten het kastekort van hun exploitatie beperken tot de overeengekomen percentages van hun totale begroting. Via dit zgn. EMU-saldo wordt gecontroleerd of de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. De VNG adviseert gemeenten overigens om niet heel strak te sturen op het maximaal toegestane kastekort. Dat staat een uitruil van over- en onderschrijdingen tussen gemeenten in de weg en leidt daardoor mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen. In plaats daarvan kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld.

Voor 2019 is voor Voorschoten op basis van het begrotingstotaal een referentiewaarde voor het EMU-saldo vastgesteld op een kleine € 2,0 mln. Deze waarde is gebaseerd op een macro-norm voor het totaal van gemeenten van 0,27% van het bruto binnenlands product.

Bij overschrijding van de landelijke norm kunnen sancties/maatregelen worden opgelegd al naar gelang gemeenten mede verantwoordelijk zijn voor de overschrijding. Het herziene BBV schrijft voor dat ook in het jaarverslag wordt gerapporteerd over het EMU-saldo.

Tabel 57 **Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)**

Berekening EMU-saldo					
Vraag			2019 <i>Volgens gewijzigde begroting 2019</i>	2019 <i>volgens jaarrekening 2019</i>	2019 <i>verschil</i>
+	1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.502	1.242	3.744
+	2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.290	2.225	-65
+	3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.748	2.751	1.003
-	4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	4.000	1.944	-2.056
+	5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	17	25	8
	6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
+		Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-	7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0
	8	Baten bouwgrondexploitatie:			
+		Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-	9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	3.109	1.572	-1.537
-	10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
	11	Verkoop van effecten:			
	11a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	0
-	11b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
Berekend EMU-saldo			-5.556	2.727	8.283

Ten opzichte van de bijgestelde begroting is het geraamde EMU-saldo afgenomen van een tekort van € 5,6 miljoen tot een overschot van € 2,7 miljoen. In andere woorden: Van de (gewijzigde) begroting ging een aanmerkelijke toename van de geldhoeveelheid uit, terwijl deze volgens de jaarrekening juist flink vermindert is en uiteindelijk bijna € 4,7 miljoen onder de referentiewaarde blijft.

De jaarrekening laat een verkrapping van € 2,7 miljoen zien. De verbetering van € 8,3 miljoen wordt met name veroorzaakt door achterblijvende investeringsrealisatie en onderhoudsuitgaven, een hogere algemene uitkering door het niet geraamd zijn van de decembercirculaire, hogere legesopbrengsten, lagere advies- en overige kosten.

Tabel 58

Kasstroomoverzicht (Staat van herkomst en besteding)

Bedragen x € 1.000

		Rekening 2019	
Stand liquide middelen per 1 januari			5
Afschrijvingen		2.225	
Aflossingen verstrekte geldleningen		512	
Toename kortlopende schulden		2.878	
Toename overlopende passiva		312	
Storting in voorziening (per saldo)		796	
Storting in reserves (per saldo)		588	
Afname overlopende activa		305	
Afname boekwaarde bouwgrondexploitatie		4.358	
Nog te bestemmen rekeningsaldo 2019		2.550	
totale toename			14.525
Afname:			
Netto investeringen		-1.919	
Afname langlopende geldleningen		-5.249	
Toename vorderingen/uitzetting < 1 jaar		-5.463	
Bestemming resultaat voorgaande jaar		-1.895	
totale afname			-14.526
Mutatie liquide middelen			-1
Stand liquide middelen per 31 december			4

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laat uitvoeren. Het is daarom van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de benodigde informatie krijgt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen en te laten meewegen in het proces van horizontale sturing en verantwoording.

Bij verbonden partijen kan het zowel gaan om publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen als om de deelneming in of inschakeling van privaatrechtelijke rechtspersonen. Voor wat betreft de private partijen gaat het om organisaties en instellingen waarin de gemeente zowel een financieel als een bestuurlijk belang heeft. In geval van gemeenschappelijke regelingen gaat het om samenwerkingsvormen met rechtspersoonlijkheid, met name openbare lichamen en bedrijfsvoering organisaties ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Voor een adequate verantwoording hoe verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de doelstelling van de programma's is het niet alleen noodzakelijk inzicht te hebben in de beleidsmatige prestaties van verbonden partijen, maar ook in hun financiële positie.

Inzicht in de bijdragen van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's zijn in de respectievelijke programma's voor de realisatie waarvan ze worden ingezet opgenomen.

Tabel 59

LIJST VERBONDEN PARTIJEN	
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	bijdrage
Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland	€ 863.989
Veiligheidsregio Hollands Midden	€ 1.281.194
Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	€ 1.272.000
Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde	€ 15.134.098
Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	€ 315.999
Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	€ 60.751
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West Holland (ODWH)	€ 254.728
Totale gemeentelijke bijdrage	€ 19.182.759
VENNOOTSCHAPPEN	dividend
BNG N.V.	€ 117.374
Alliander N.V.	€ 619.790
Dunea N.V.	-
Totaal ontvangen dividend	€ 737.164

Overzicht verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Webadres	hollandrijnland.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	<p>Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied.</p> <p>Holland Rijnland faciliteert de gemeenten om in staat te zijn om tijdig analyses te maken van nieuwe, strategisch belangrijke ontwikkelingen en hier naar te kunnen acteren en draagt daardoor bij aan een krachtige regiosamenwerking.</p>	
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Voorschoten vertegenwoordigd door een raadslid en een collegelid.	
	Financieel belang	
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 863.989
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 651.822	581.828
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 48.710.814	57.150.391
		Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat		
Toelichting		
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	<p>Door gezamenlijk op te treden, vergroot Holland Rijnland de slagkracht en de impact van projecten. Denk hierbij aan uitdagingen die te complex zijn voor individuele gemeenten, die de gemeentegrenzen overschrijden of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. Verder lobbyt Holland Rijnland bij de provincie, het rijk en externe partijen om de ambities van de samenwerkende gemeenten te realiseren. Hiernaast voert Holland Rijnland ook verschillende taken uit op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer.</p>	

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Samenwerking
 Holland Rijnland streeft ernaar de gemeenten op de kansrijke opgaven nog meer onderling met elkaar te verbinden én met het bedrijfsleven, onderwijs, de provincie en het Rijk.

Cofinanciering
 Met het programma Cofinanciering speelt Holland Rijnland snel in op bovengemeentelijke initiatieven uit de regio die op een duurzame manier bijdragen aan het realiseren van het resultaat op de opgaven van de inhoudelijke agenda 2016-2020.

Risico's De risico's worden door Holland Rijnland in de begroting gekwantificeerd op € 185.000. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in de risico's bedraagt circa 4%.

Naam Veiligheidsregio Hollands Midden

Juridische vorm Gemeenschappelijke Regeling

Vestigingsplaats Leiden

Webadres vrhm.nl

Publiek belang

Doelstelling Het doel van de VRHM is regionale, bestuurlijke en operationele integratie van de bij de veiligheidsregio ondergebrachte brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Lokale verankering blijft van belang. De integratie moet leiden tot doelmatige en slagvaardige hulpverlening, op basis van een gecoördineerde voorbereiding. De Veiligheidsregio Hollands Midden wil door samenwerking met en tussen allerlei partners de veiligheid en het gevoel van veiligheid in de regio vergroten.

Bestuurlijk belang De burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur.

Financieel belang

Bijdrage 2019

Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage) € 1.281.194

Beginstand per 1-1-2019

Eindstand per 31-12-2019

Eigen vermogen € 5.418.083

Beginstand per 1-1-2019

Eindstand per 31-12-2019

Vreemd vermogen € 26.775.363 € 26.775.363

**Gerealiseerde
resultaat****Toelichting****Visie, beleidsdoelstelling en risico's**

Visie en beleidsvoornemens De VRHM is een samenwerkingsverband op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Wet publieke gezondheid en de Wet veiligheidsregio's. Negentien gemeenten en de hulpverleningsdiensten werken in de veiligheidsregio nauw samen aan de taken op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en handhaving van openbare orde en veiligheid.

In het Regionaal Beleidsplan VRHM 2016-2019 staan de ambities beschreven.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Beleidsdoelstellingen zijn preventie en zelfredzaamheid. Deze beleidsdoelstellingen komen terug in het Regionaal Beleidsplan VRHM 2016-2019.

Risico's

- Cao-effecten en effect wijzigingen pensioenpremies,
- Digitale transformatie VRHM 2019-2023.
- Thema's Terrorisme Gevolgbestrijding en Cybersecurity.
- Fictie kosten ('oude') meldkamer Hollands Midden.
- Transitie Openbaar Meldsysteem (OMS).
- Bluswatervoorziening.
- Regionaal Beleidsplan VRHM 2020-2023.
- De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en het brandweerpersoneel.
- Effect eenzijdige wijziging vergoeding afhijzen patiënt door RAV HM (NZa).

Naam **Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare
Gezondheidszorg Hollands Midden**

Juridische vorm Gemeenschappelijke Regeling

Vestigingsplaats Leiden

Webadres <https://www.rdoghm.nl/>

Publiek belang

Doelstelling De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg (preventie), de volksgezondheid en de ambulancezorg.

Bestuurlijk belang Elke gemeente levert een deelnemer voor het AB. 7 van de 25 gemeenten leveren een deelnemer voor het DB. Voorschoten levert de wethouder zorg voor het AB.

Financieel belang		
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 1.272.000
		Beginstand per 1-1-2019
		Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 3.627.000	€ 4.095.000
		Beginstand per 1-1-2019
		Eindstand per 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 27.207.000	€ 29.125.000
		Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat		

Toelichting Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2020 en de jaarrekening 2018.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties. Daarnaast probeert de RDOG Hollands Midden de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. De missie is om die opdracht resultaatgericht op een innoverende manier in samenwerking met betrokkenen vorm te geven.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De RDOG draagt in regionaal verband bij aan preventie van gezondheidsproblemen.
Risico's	Uitgangspunt is dat de RDOG HM naar aanleiding van deze programmabegroting voor de komende jaren met een dusdanige reële indexering en algemene reserve kan werken dat RDOG niet meer met een begrotingswijziging terug hoeft naar de gemeenten.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wassenaar
Webadres	werkorganisatieduivenvoorde.nl
Publiek belang	

Doelstelling In stand houden van een gezamenlijke kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die flexibel is om aan de gevraagde dienstverlening van beide deelnemers op een kostenefficiënte manier te kunnen voldoen.

Bestuurlijk belang Het voltallige college is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang		
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 15.134.098
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 4.986.373	€ 11.338.303
		Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat		

Toelichting Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2020 en de jaarrekening 2018.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	In het coalitieprogramma 2018-2022 is opgenomen: We gaan ervanuit dat de WODV blijft bestaan, maar focussen daarbij op ondersteunende en uitvoerende taken, zoals bijvoorbeeld personeelszaken en financiën. Het ingezette traject voor kwaliteitsverbetering zetten we daarom voort.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De Werkorganisatie staat ten dienste van het college en de burgemeester, voor wie het beleid wordt uitgevoerd en voorbereid.
Risico's	De risico's van de WODV liggen in hoofdzaak bij de rechtspositionele verplichtingen ten aanzien van het zittende personeel.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	bsgr.nl
Publiek belang	

Doelstelling Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.

Bestuurlijk belang De gemeente Voorschoten is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder. Sinds 16 juni 2014 is de gemeente Voorschoten ook met een wethouder vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur van de BSGR.

Financieel belang		
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 315.999
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 2.055.000	€ 1.524.000
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 4.825.000	€ 10.871.000
		Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat	Over 2019 is een jaarresultaat behaald van € 95.000	

Toelichting

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door het juist, tijdig en volledig opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingen worden de geraamde opbrengsten gerealiseerd.
Risico's	De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingen samenwerking Gouwe-Rijnland (GR BSGR), zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken.

Het grootste ingeschatte risico is het uitreden van één van de deelnemers. Op grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijke regeling te willen treden.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10
-------------	--

Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
------------------------	-----------------------------

Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp
-------------------------	--------------------

Webadres	h10inkoop.nl
-----------------	--

Publiek belang

Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken, administratie en informatievoorziening op taakonderdelen binnen het sociaal domein.
---------------------	--

Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Wassenaar lid van het bestuur.
---------------------------	--

Financieel belang

Bijdrage 2019

Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 60.751
--	----------

Beginstand per 1-1-2019

Eindstand per 31-12-2019

Eigen vermogen	€ -41.756
-----------------------	-----------

Beginstand per 1-1-2019

Eindstand per 31-12-2019

Vreemd vermogen	€ 257.006	257.006 *)
------------------------	-----------	------------

Hele jaar 2019

Gerealiseerde resultaat

Toelichting	*Cijfers op basis van de jaarrekening 2018
--------------------	--

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens	De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming van de inkoop. Het Inkoopbureau H-10 voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop, afhandeling facturering en informatievoorziening zijn efficiency voordelen (door synergie-effecten) te behalen.
-----------------------------------	--

Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door gezamenlijke op een efficiënte manier inkoop voor jeugdhulp beschikbaar krijgen.
---	---

Risico's	In de begroting 2019 heeft de GR Inkoopbureau H10 de risico's niet gekwantificeerd. Als zich binnen de gemeenschappelijke regeling tegenvallers voordoen zijn de deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de financiële gevolgen. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in deze risico's
-----------------	---

bedraagt ca 2,5%.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West Holland (ODWH)	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Webadres	https://www.odwh.nl/	
	Publiek belang	
Doelstelling	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke en provinciale taken en bevoegdheden als bedoeld in artikel 6, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland.	
Bestuurlijk belang	Voorschoten levert geen DB-lid. In het AB hebben twee wethouders zitting. Wethouder Cramwinckel.	
	Financieel belang	
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 254.728
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 63.315	
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Vreemd vermogen		
		Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat		
Toelichting		
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Geen andere dan die in de gemeenschappelijke regeling zijn geformuleerd.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De ODWH voert een overeengekomen takenpakket uit op het beleidsveld milieu met name op het vlak van toetsing en vergunningverlening, toezicht en handhaving.	
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> De omvang van de algemene reserve ligt nog onder de norm van het weerstandsvermogen (5% van de omzet).	

Naam	BNG NV	
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Webadres	bngbank.nl	
Publiek belang		
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.	
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (41.184 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,07%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.	
Financieel belang		
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 117.374	
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 4,7 miljard	€ 5,0 miljard
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 135,0 miljard	€ 132,5 miljard
		Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat	In 2019 is € 117.374 aan winstuitkering over 2018 ontvangen. Structureel wordt behoudend € 100.000 aan dividend geraamd.	
Toelichting	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang. NB Balanscijfers over 2018 (2019 nog niet voorhanden).	
Visie, beleidsdoelstelling en risico's		
Visie en beleidsvoornemens		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling		
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.	

Naam	Alliander NV
-------------	---------------------

Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
------------------------	-----------------------

Vestigingsplaats	Amsterdam
-------------------------	-----------

Webadres	alliander.com
-----------------	--

Publiek belang

Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> • Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten; • Verbeteren van beheersing van energiestromen; • Inzicht in energieverbruik; • Klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen.
---------------------	---

Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een belang van 565.227 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,4%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.
---------------------------	--

Financieel belang

Bijdrage 2019

Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 619.790
--	-----------

Beginstand per 1-1-2019

Eindstand per 31-12-2019

Eigen vermogen	€ 3,942 miljard	€ 4,129 miljard
-----------------------	-----------------	-----------------

Beginstand per 1-1-2019

Eindstand per 31-12-2019

Vreemd vermogen	€ 1,784 miljard	€ 1,796 miljard
------------------------	-----------------	-----------------

Hele jaar 2019

Gerealiseerde resultaat	In 2019 is € 619.790 aan winstuitkering over 2018 ontvangen. Incidentele baten zorgden voor een meer dan gemiddelde uitkering. Structureel wordt behoudend € 380.415 aan dividend geraamd.
--------------------------------	--

Toelichting	De balanscijfers zijn over het verslagjaar 2018 omdat 2019 nog niet bekend is.
--------------------	--

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens

Bijdrage aan beleidsdoelstelling

Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.
-----------------	---

Naam	Dunea NV
-------------	-----------------

Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
------------------------	-----------------------

Vestigingsplaats	Den Haag
-------------------------	----------

Webadres	www.dunea.nl
-----------------	--

Publiek belang	
-----------------------	--

Doelstelling	Het doel van Dunea is het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Tevens beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied.
---------------------	--

Bestuurlijk belang	Het aandelenbezit is groot 77.218, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 1,9% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea.
---------------------------	---

Financieel belang	
--------------------------	--

Bijdrage 2019	
----------------------	--

Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	-
--	---

	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
--	--------------------------------	---------------------------------

Eigen vermogen	€ 205,3 mln.	€ 220,9 mln.
-----------------------	--------------	--------------

	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
--	--------------------------------	---------------------------------

Vreemd vermogen	€ 357,9 mln.	€ 348,3 mln.
------------------------	--------------	--------------

Hele jaar 2019	
-----------------------	--

Gerealiseerde resultaat	Over 2018 is een bedrijfsresultaat na belastingen gerealiseerd van € 15,6 mln. Deze winst wordt toegevoegd aan de reserves en niet uitgekeerd aan de aandeelhouders.
--------------------------------	--

Toelichting	Dunea kent een statutaire beperking op de uitkering van winst aan de aandeelhouders. De winst blijft in het bedrijf om daarmee een betere solvabiliteit en een lagere financieringsrente te bewerkstelligen. NB de balanscijfers zijn die over 2018.
--------------------	---

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
---	--

Visie en beleidsvoornemens	
-----------------------------------	--

Bijdrage aan beleidsdoelstelling	
---	--

Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het
-----------------	--

enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Normaliter licht een gemeentebestuur in de begroting het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. Deze afkorting staat voor personeel, informatievoorziening, financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Ofwel de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

Voor Voorschoten geldt dat deze bedrijfsvoeringstaken zijn ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV).

De invoering van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is aanleiding geweest om nog eens kritisch te kijken naar de inhoud van de begrotingen. Dit heeft ertoe geleid dat we ervoor hebben gekozen om de PIOFACH-taken niet meer in de begroting van Voorschoten toe te lichten. Immers niet het college van Voorschoten, maar het bestuur van de WODV is verantwoordelijk voor deze taken. Dat betekent dat de beleidsvoornemens voor en de verantwoording over bedrijfsvoeringstaken worden opgenomen in de begroting respectievelijk jaarrekening van de WODV. Voor meer informatie verwijzen wij u dan ook naar deze stukken.

De bijdragen van de gemeente Voorschoten aan de WODV zijn als inkomsten in de begroting van de werkorganisatie opgenomen. In de gemeentelijke begroting van Voorschoten staan de bijdragen aan de werkorganisatie als kosten geraamd. Deze kosten staan verdeeld over de diverse taakvelden op basis van de geldende regelgeving.

In 2019 zag de gemeentelijke bijdrage van Voorschoten aan de WODV er als volgt uit:

Tabel 60

Programma	Begrote bijdrage WODV 2019 na wijzigingen	Resultaat 2019 WODV	Definitieve bijdrage
0. Bestuur en ondersteuning	8.527.409	-321.189	8.206.220
1. Veiligheid	495.491		495.491
2. Verkeer en vervoer	836.940		836.940
3. Economie	146.464		146.464
4. Onderwijs	155.578		155.578
5. Sport, cultuur en recreatie	1.136.909		1.136.909
6. Sociaal Domein	1.315.919		1.315.919
7. Volksgezondheid en milieu	1.408.459		1.408.459
8. Wonen en bouwen	1.432.118		1.432.118
Totaal	15.455.287		15.134.098

Paragraaf Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid beschrijft de visie op het grondbeleid en de manier waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert. Dit in relatie tot de doelstellingen die in de begroting zijn opgenomen, met een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid is uitgevoerd.

Grondbeleid richt zich op het gebruik van de grond als bepalende factor voor de kwaliteit van de leefomgeving. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om het ruimtelijk beleid op een bestuurlijk en economisch verantwoorde wijze te realiseren. Het biedt instrumenten om de regie over de ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen voeren. De Nota Grondbeleid is een 'toolbox' voor het door de gemeente Voorschoten te voeren grondbeleid.

Beleidsstukken

Het grondbeleid in 2019 is gevoerd aan de hand van een tweetal beleidsstukken:

Nota Grondbeleid

De Nota Grondbeleid geeft inzicht in het gemeentelijk beleid op een breed scala aan aspecten die samenhangen met het grondbeleid. Onze voorkeur is: op basis van het beperken van risico's en gemeentelijke investeringen, faciliteren waar kan en actief waar nodig.

Grondprijsbrief

Het college van burgemeester en wethouders stelt jaarlijks de grondprijsbrief vast, waarin, voor zover mogelijk, concrete (minimum) grondprijzen worden benoemd. De in de Nota Grondbeleid genoemde grondprijsmethodieken zullen dan als uitgangspunt gelden voor de concreet te benoemen grondprijzen. Er zijn verschillende tarieven voor verschillende functies. Zo is in het algemeen de grondprijs voor sociale woningbouw lager dan voor maatschappelijke/commerciële functies.

Grondexploitaties

Eind 2019 is het project Duivenvoorde Corridor de enige actieve grondexploitatie. De jaarrekening geeft hiervan de financiële voortgang weer.

Risico's

De risico's die zich tijdens de uitvoering van de nakomende werkzaamheden kunnen voordoen worden op de gebruikelijke manier opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en jaarrekening. Zo ook de risico's voor het project Duivenvoorde Corridor. De mutaties die volgen uit de jaarlijkse actualisatie van de risico's van dit project worden verrekend met de concernreserve. De grondexploitatie (inclusief risico's en verliesvoorziening) wordt minimaal één keer per jaar geactualiseerd namelijk ten tijde van de jaarrekening. Ook via de voor- en najaarsnota wordt over dit project gerapporteerd.

Wettelijke/landelijke grondslagen

- Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg);
- Gemeentewet (Gemw);
- Wet Markt en Overheid (Wet MenO).

Intentieovereenkomst

Voor potentieel grotere initiatieven en/of projecten maakt de gemeente Voorschoten, daar waar nodig, gebruik van een intentieovereenkomst. Veelal is het wenselijk voor zowel de gemeente als de ontwikkelaar om voordat een project wordt uitgewerkt een aantal inhoudelijke punten te verkennen om te kunnen komen tot een haalbaar plan, zowel financieel als ruimtelijk. In deze periode wordt er al een aanzienlijke inzet van de ambtelijke capaciteit gevraagd.

Onderdeel van de intentieovereenkomst is een afspraak over vergoeding voor deze ambtelijke inzet. Dit maakt het voor de gemeente mogelijk om capaciteit beschikbaar te stellen om ontwikkelende partijen te begeleiden in de initiatieffase van een project. De intentieovereenkomst kent over het algemeen een beperkte looptijd. Om de haalbaarheid van een gewenste ontwikkeling te onderzoeken.

Voor het geval dat partijen niet meer met elkaar verder willen, is er in de intentieovereenkomst meestal een exit-regeling beschreven, al dan niet met een regeling over vergoeding van kosten of overhandiging van geproduceerde stukken. Met het afsluiten van een (privaatrechtelijke) intentieovereenkomst wordt nadrukkelijk nog geen besluit genomen over de uitvoering van een project. Dit komt pas later in de (publiekrechtelijke) ruimtelijke procedure.

Een recentelijk praktijkvoorbeeld is de intentieovereenkomst met Foreschate en ten aanzien voor een mogelijke ontwikkeling aan de Hofweg bij jachtwerf is een intentieovereenkomst in voorbereiding.

Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In deze paragraaf wordt de raad geïnformeerd over de bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen die waren opgenomen in de begroting 2019 en voor 2019 nog verder uitgewerkt moesten worden.

De volgende definities zijn van toepassing op deze paragraaf:

Een bezuiniging wordt rechtstreeks op de baten en lasten van de begroting verwerkt. Bij de kadernota wordt vaak aangekondigd op welke posten wordt bezuinigd, in de begroting die de raad vervolgens vaststelt zijn deze bezuinigingen verwerkt.

Een taakstelling is een opgave die de organisatie voor de langere termijn wordt opgelegd. Hieronder valt bijvoorbeeld het voornemen om het personeelsbestand terug te brengen met een opgelegd bedrag of percentage. Om dit te kunnen realiseren moet er nog een plan worden opgesteld en moet er nog rekening gehouden worden met frictiekosten en dergelijke. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.

Ombuigingen hebben een beleidsinhoudelijk overweging en hebben daardoor een politieke lading. Een voorbeeld hiervan is de afweging of de gelden van het sociaal domein voor andere zaken dan het sociaal domein zouden kunnen worden ingezet.

De realiteitswaarde is hieraan gekoppeld:

- Een op programma verwerkte bezuiniging is reëel. Het budget is verlaagd en er is een verantwoordelijk budgethouder.
- Bij een taakstelling is de onderliggende toelichting van belang, het realiteitsgehalte kan pas later beoordeeld;
- Een ombuiging vergt een beleidsinhoudelijke afweging, de besluitvorming in de raad is hiervoor van belang.

De bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen zoals opgenomen in de begroting 2019 zijn verwerkt in de (meerjaren)begroting. Alle eerder opgenomen bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen in de begroting 2019 en zijn verwerkt in de (meerjaren)begroting en zijn of worden gerealiseerd. In de begroting 2020 is er nog één actuele taakstelling van toepassing. Dat betreft de paspoortdip. Deze taakstelling zal worden gerealiseerd door te kijken naar andere vormen van dienstverlening (openingstijden, werken vanuit een locatie etc.), de personele bezetting en door te kijken naar mogelijkheden om de inkomsten te verhogen op andere producten.

Jaarrekening 2019

Balans per 31 december 2019

ACTIVA Bedragen * € 1.000	31 december 2019	31 december 2018
<u>Vaste activa</u>		
Immateriële vaste activa	9.000	9.000
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	9.000	9.000
Materiële vaste activa	55.853	56.159
- Investerings met economisch nut	27.598	28.932
- Investerings met economisch nut heffingen	19.485	18.278
- Investerings met maatschappelijk nut	8.770	8.949
Financiële vaste activa	6.488	7.000
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
* deelnemingen	290	290
- Leningen aan:		
* woningbouwcorporaties	0	509
- Overige langlopende leningen u/g	6.198	6.201
Totaal vaste activa	71.341	72.159
<u>Vlottende activa</u>		
Voorraden	4.172	8.530
- Onderhanden werk (incl. gronden in expl.)	4.172	8.530
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	11.913	6.450
- Vorderingen op openbare lichamen	7.853	3.048
- Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	0
- Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	408	105
- Overige vorderingen	3.652	3.297
Liquide middelen	4	5
- Kas	4	5
- Bank	0	0
Overlopende activa	1.447	1.752
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.447	1.752
Totaal vlottende activa	17.536	16.737
TOTAAL ACTIVA	88.877	88.896

PASSIVA
Bedragen * € 1.000

31 december 2019

31 december 2018

Vaste passiva

Eigen vermogen		36.414		35.171
Algemene reserve	23.395		22.754	
Bestemmingsreserves	10.469		10.522	
Gerealiseerde resultaat	2.550		1.895	

Voorzieningen		11.874		11.077
Voorzieningen	11.874		11.077	

Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar		26.257		31.506
- Onderhandse leningen o/g van				
- Banken en overige financiële instellingen	26.250		31.500	
- Waarborgsommen	7		6	

Totaal vaste passiva		74.545		77.754
-----------------------------	--	---------------	--	---------------

Vlottende passiva

Kortlopende schulden met een looptijd < 1 jaar		9.297		6.419
- Banksaldi	1.259		3.765	
- Overige schulden	5.538		2.654	
- Kasgeldleningen	2.500		0	

Overlopende passiva		5.035		4.723
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.894		4.208	
- de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	107		515	
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	34		0	

Totaal vlottende passiva		14.332		11.142
---------------------------------	--	---------------	--	---------------

TOTAAL PASSIVA		88.877		88.896
-----------------------	--	---------------	--	---------------

Waarborgen en garanties		136.415		140.379
--------------------------------	--	----------------	--	----------------

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Investerings die tot 2003 hebben plaatsgevonden zijn inclusief BTW geactiveerd. De investeringen die vanaf 2003 hebben plaatsgevonden zijn, mits deze compensabel zijn in het kader van de Wet op het BTW-compensatiefonds, exclusief BTW geactiveerd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengst van deelnemingen worden, met uitzondering van de dividenduitkering BNG, als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt. De verwachte dividenduitkering van de BNG wordt als bate verantwoord in het jaar waarover deze wordt uitgekeerd.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die door het CAK worden vastgesteld en geïnd en in de jaarrekening worden verantwoord geldt de onzekerheid over de omvang en hoogte van deze eigen bijdragen door het ontbreken van de inkomensgegevens.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke. Voor overige arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume is geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten 4 jaar.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen mogen desgewenst in mindering worden gebracht op het geactiveerde bedrag. De verkregen bijdrage wordt als bate verantwoord.

Met ingang van het boekjaar 2016 worden bijdragen aan activa in eigendom van derden niet langer verantwoord als onderdeel van de financiële vaste activa maar als onderdeel van de immateriële vaste activa. Deze wijziging is doorgevoerd voor de berekening van het EMU-saldo.

Het aanvangsmoment voor de afschrijving op bijdragen aan activa in eigendom van derden is het moment van ingebruikneming van de betrokken investering.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden dienen afzonderlijk in de balans te worden opgenomen. In de toelichting op de balans dient te worden aangegeven welke methode van afschrijving zal worden gehanteerd. Tevens zal een verloopoverzicht worden opgenomen voor de verschaffing van het vereiste inzicht.

Materiële vaste activa

Investerings met economisch nut/ Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op de voltooiing, verwerving of het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

De volgende materiële vaste activa worden lineair afgeschreven in:

- a. Maximaal 60 jaar: rioleringen;
- b. Maximaal 40 jaar:
  - tunnels, viaducten en bruggen;
  - parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
  - kades en waterkeringen;
  - waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
  - nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen;
  - nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen;
- c. Maximaal 30 jaar:
  - wegen, pleinen en rotondes;
  - openbare verlichting;
- d. 25 jaar:
  - Geluidswallen (maximaal 25 jaar);
  - renovatie, restauratie en aankoop woonruimten;
  - renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;
  - aanleg tijdelijke terreinwerken.
- e. 15 jaar:

- technische installaties in bedrijfsgebouwen;
- pompen en gemalen;
- f. 10 jaar:
  - nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
  - veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen;
  - kantoormeubilair en schoolmeubilair;
  - straatmeubilair;
  - aanhangwagens en schaftwagens; 7 jaar:
  - zware transportmiddelen;
  - personenauto's en lichte motorvoertuigen;
- g. 5 jaar:
  - telefooninstallaties;
  - automatiseringsapparatuur.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Dit betreft investeringen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen en openbaar groen. Deze investeringen genereren geen middelen en er is geen markt voor. Het vernieuwde BBV bepaalt dat vanaf het begrotingsjaar 2017 deze investeringen, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd worden en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven worden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, zal afwaardering plaatsvinden.

Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Verwachte verliezen worden tot uitdrukking gebracht in de vorm van een zogenaamde "binnenlijnse" voorziening aan de debetzijde van de balans. Deze voorziening wordt tegen contante waarde gewaardeerd.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs.

Schattingswijziging

Met ingang van 1 januari 2019 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden inzake de toegerekende rente.

Tot september 2019 gingen wij ervan uit dat er sprake was van projectfinanciering bij de grondexploitaties. Dit omdat binnen de integrale, totaalfinanciering van de gemeente bepaalde geldleningen zijn aangetrokken mede ter financiering van grondaankopen binnen een bepaalde periode rondom de stortingsdata van de geldleningen. Bij het maken van de fiscale inventarisatie 2016 is dan ook ter zake van het grondbedrijf het standpunt ingenomen dat er ter zake van een tweetal BNG leningen sprake is van een projectfinanciering. Met andere woorden, de leningen houden direct verband met de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor waardoor de rente die samenhangt met het aan de grondexploitatie toe te rekenen deel van de leningen in zijn geheel in aanmerking is te nemen bij de fiscale beoordeling.

Ingegeven door de structureel dalende rentetarieven en daarmee samenhangende financieringslasten is het naar het oordeel van onze fiscaal adviseur BDO in 2019 van belang geweest de argumenten waarom er sprake is van projectfinanciering en op basis waarvan de gemeente heeft geoordeeld dat dat in casu het geval is, beter in beeld te krijgen. Voor zover BDO aan de hand van het dossier kon nagaan is met name de piek in de financiering en de aanwending van de bedragen uit de in 2012 en 2013 bij BNG aangetrokken leningen daar reden toe geweest.

Meer aanwijzingen die het causale verband zouden aangeven zijn evenwel niet voorhanden. Ter illustratie, een van beide betrokken leningen heeft een looptijd tot 2052 terwijl de grondexploitatie veel eerder afloopt.

Dit heeft er niet alleen voor de fiscale behandeling voor geleit om af te stappen van projectfinanciering en het toepassen van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de gehele leningenportefeuille maar om dit ook in de reguliere verslaggeving toe te passen.

Met deze wijziging wordt dan ook aangesloten bij hetgeen de cie BBV in de aangescherpte notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken van juli 2019 wordt gesteld.

Flottende activa

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is bepaald op basis van de geschatte individuele inningkansen.

Liquide middelen en overlopende activa.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De backservice verplichting ten behoeve van de wethouders is gewaardeerd op de berekening van de verzekeraar. De wachtgeldverplichting ten behoeve van wethouders is gewaardeerd op een interne berekening.

Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgen en garanties

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2019

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid en beheer en de financiële organisatie zijn vastgesteld. Alle genoemde bedragen zijn afgerond x € 1.000, tenzij anders vermeld.

De bedragen in de hierna opgenomen tabellen zijn weergegeven in duizendtallen.

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn vaste activa die niet tastbaar zijn. Het betreft bezittingen die wel een rol spelen in het financiële proces, maar nooit in het fysieke bedrijfsproces. Immateriële activa kunnen alleen dan op de balans opgevoerd worden, wanneer zij een objectief bepaalbare waarde hebben.

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Tabel 62

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	9.000	9.000
Totaal	9.000	9.000

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa:

Tabel 63

	Boekwaarde per 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde per 31-12-2019
Bijdragen aan activa in eigendom van derden: Rijnlandroute	9.000	0	0	0	9.000
Totaal	9.000	0	0	0	9.000

Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa wordt onderscheiden in:

Tabel 64

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Investerings met economisch nut	27.598	28.932
Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	19.485	18.278
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	8.770	8.949
Totaal	55.853	56.159

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de materiële vaste activa met een economisch nut:

Tabel 65

	Boekwaarde per 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde per 31-12-2019
Materiele vaste activa met economisch nut					
Gronden en terreinen	2.703	0	0	0	2.703
Woonruimten	35	0	0	5	30
Bedrijfsgebouwen	24.588	0	0	1.158	23.430
Grond-, weg- en waterbouwkundig economisch nut	101	0	0	31	70
Vervoermiddelen	90	0	0	48	42
Machines, installaties en apparaten economisch nut	117	0	0	34	83
Overige	1.298	0	0	58	1.240
Totaal	28.932	0	0	1.334	27.598

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Tabel 66

	Boekwaarde per 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde per 31-12-2019
Materiele vaste activa met economisch nut					
Bedrijfsgebouwen	222	0	0	15	207
Grond-, weg- en waterbouwkundig economisch nut	17.909	1.633	0	568	18.974
Vervoermiddelen	33	0	0	33	0
Machines, installaties en apparaten economisch nut	62	203	0	8	257
Overige	52	33	0	38	47
Totaal	18.278	1.869	0	662	19.485

De belangrijkste in het boekjaar 2019 gedane (des) investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht:

Tabel 67

Grond-, weg- en waterbouwkundig economisch nut

	Investerings 2019
Uitbreiding ligplaatsen haven de Kom	120
Meetapparatuur vGRP	20
Vrijvervalriolering vGRP	293
GFT Zuil	75
Ondergrondse containers electronic	378
Waterbouwkundige kunstwerken	112
Adegeest riolering	10
Bachlaan,Prins Bernhard ln. riolering	452
Leidseweg Nrd riolering	74
Waterbouwkundige kunstwerken verv (vgrp)	99
	<hr/> 1.633

Machines, installaties en apparaten economisch nut

	Investerings 2019
Mini containers afvalbeleidsplan	203
	<hr/> 203

Overige

	Investerings 2019
Minicontainer	33
	<hr/> 33

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een maatschappelijk nut weer:

Tabel 68

	Boekwaarde per 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde per 31-12-2019
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut					
Grond-, weg- en waterbouwkundig maatschappelijk nut	8.922	75	25	228	8.744
Ov. mat. vaste act. maatschappelijk nut	27	0	0	1	26
Totaal	8.949	75	25	229	8.770

De belangrijkste in het boekjaar 2019 gedane (des) investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht:

Tabel 69

Grond-, weg- en waterbouwkundig maatschappelijk nut

	Investering 2019
Dobbewijk	3
Vlietwijk fase 2 wegen	24
Vlietwijk fase 2 groen	48
	75

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2019 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Tabel 70

	Boekwaarde per 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde per 31-12-2019
<i>Kapitaal verstrekking aan deelnemingen:</i>					
- Aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten	102	0	0	0	102
- Aandelen NV Alliander	188	0	0	0	188
<i>Leningen aan woningbouw- coöperaties:</i>					
- Lening u/g HBB	509	0	509	0	0
<i>Overige langlopende leningen</i>					
- Bank Nederlandse Gemeenten	4.800	0	0	0	4.800
- Renteloze leningen div. personen	257	0	0	0	257
- Tennisvereniging Forescate	70	0	35	0	35
- Optimaal select BNG fonds	0	0	0	0	0
- Kasteel Duivenvoorde	75	0	19	0	56
- NH/ v kerk	0	0	0	0	0
-Gereformeerde kerk / Hervormde kerk	0	0	0	0	0
- Startersleningen	1.000	49	0	0	1.050
Totaal	7.000	49	563	0	6.488

De post kapitaalverstrekking aan deelnemingen bestaat uit:

Tabel 71

	Boekwaarde per 31-12-2018	Boekwaarde per 31-12-2019	Aantal aandelen	Nominale waarde/ aandeel
Aandelen NV Bank Nederlandsen Gemeenten	102	102	102	100
Aandelen NV Alliander	188	188	188	100
Totaal	290	290	290	

Vlottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Tabel 72

	Boekwaarde per 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde per 31-12-2019
Onderhanden werk (gronden in exploitatie)	9.776	443	5.393	4.826
AF: Voorzieningen verlieslatende complexen*	1.246	0	592	654
Handelsgoederen				
Totaal	8.530	443	4.801	4.172

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2019 het volgende overzicht worden weergegeven:

Tabel 73

Specificatie onderhanden werk (gronden in exploitatie)

	Boekwaarde per 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde per 31-12-2019
Duivenvoorde corridor	9.776	443	5.393	4.826
Totaal	9.776	443	5.393	4.826

Tabel 74

Specificatie voorzieningen verlieslatende complexen

	Boekwaarde per 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde per 31-12-2019
Duivenvoorde corridor	1.246	0	592	654
Totaal	1.246	0	592	654

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Tabel 75

	Boekwaarde per 31-12-2019	Voorziening voor oninbaarheid	Balanswaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	7.853		7.853	3.048
Rekeningcourantverhouding met het Rijk	0		0	0
Rekeningcourantverhouding met niet-financiële instellingen	408		408	106
Overige vorderingen	3.652	450 *)	4.102	3.297
Totaal	11.913		12.363	6.451

Tabel 76

*) Voorziening dubieuze debiteuren

Het opvangen van het (risico van het) niet betalen van facturen en verplichtingen jegens de gemeente door debiteuren.

Toelichting op de mutaties	Saldo 2018	Storting	Aanwending	Saldo 2019
Debiteuren algemeen	8.491	2.636	640	10.487
Debiteuren belastingen	52.212	39.842	41.024	51.030
Debiteuren SoZa	252.200	208.140	69.191	391.149
Totaal	312.903	250.618	110.855	452.666

Schatkistbankieren

De wet 'verplicht schatkistbankieren' schrijft voor dat decentrale overheden hun overtollige (liquide) middelen, boven een bepaald drempelbedrag, moeten aanhouden in de schatkist van het Rijk. Gerekend over een heel kwartaal, mogen de gemiddelde overtollige middelen per dag niet hoger zijn dan deze drempel.

In de onderstaande tabel is de benutting drempelbedrag schatkistbankieren opgenomen.

Tabel 77

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2019					
(1)	Drempelbedrag	403			
	Kwartaal	1	2	3	4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	30	102	133	8
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	373	301	270	395
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	53.744			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	53.744			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	403			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
	Kwartaal	1	2	3	4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	2.690	9.311	12.229	756
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	30	102	133	8

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Tabel 78

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Kassaldi	4	5
Totaal	4	5

Overlopende Activa

Tabel 79

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	998	911
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van de volgende begrotingsjaren	449	841
Totaal	1.447	1.751

De in de balans opgenomen Overlopende Activa kan als volgt gespecificeerd worden.

Tabel 80

	Boekwaarde per 31-12-2019
Nog te ontvangen bedragen	1.289
Diversen/vooruitbetaalde contributies ed	56
Nog te bestemmen betalingen	1
Tussenrekening betalingen H10 Schakenbosch	101
Totaal	1.447

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 81

	Saldo 31-12-2018	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2019
Rijk:				
<i>Algemene Uitkering o.b.v. dec circulaire</i>	77	169	77	169
<i>BBZ Budgetdeel en declaratiedeel</i>	51	85	37	99
<i>Huisvesting statushouders</i>	50	33	50	33
Overige overheid:				
<i>Provincie Zuid-Holland Subsidie</i>				
<i>Samenwerking Leidse regio</i>	0	10	0	10
<i>Inkoopbureau H10</i>	135	14	135	14
<i>GR Duivenvoorde</i>	391	321	391	321
<i>Zorglokaal</i>	31	0	31	0
<i>COA GVA middelen en RMBA middelen</i>	25	0	25	0
<i>Gemeente Leidschendam afrekening</i>				
<i>W&I</i>	67	112	67	112
<i>BSGR</i>	83	101	83	101
<i>Holland Rijnland</i>	0	133	0	133
<i>Omgevingsdienst West Holland</i>	0	5	0	5
Totaal	911	983	896	998

De post overige nog te ontvangen bedragen kan als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 82

BNG rente u/g	191
Sportfondsen B.V.	58
Overige	41
	290

De Post vooruitbetaalde bedragen kan als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 83

RDOG- Voorschotten gemeentelijke bijdrage 1e kwartaal 2020	16
VNG Contributie 2020	40
	56

Passiva

Vaste passiva

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

Tabel 84

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Algemene reserve	23.395	22.754
Bestemmingsreserves	10.469	10.522
Gerealiseerde resultaat	2.550	1.895
Totaal	36.414	35.171

Overzicht reserves

Tabel 85

Overzicht reserves per 31 december	Saldo 31-12-2018	Vermeer- dering	Vermin- dering	Resultaat 2019	Saldo 31-12-2019
Algemene reserves					
Concernreserve	18.754	8	-1.263	1.895	19.395
Reserve weerstandsvermogen	4.000	0	0	0	4.000
Totaal algemene reserves	22.754	8	-1.263	1.895	23.395
Bestemmingreserves					
Best.res. bovenwijkse voorzieningen	845	0	0	0	845
Best.res. advies groep toegankelijkheid	19	0	0	0	19
Best.res. Volkshuisvesting	499	0	0	0	499
Best.res. egalisatieres.sociaal domein	1.464	1.446	-549	0	2.362
Best.res. regionale investeringen	1.000	0	-250	0	750
Best.res. duurzaamheid	248	0	-84	0	164
Best.res. Gemeentewerf	805	0	0	0	805
Best.res. rekenkamercommissie WVO	88	0	-7	0	81
Best.res. dekking tekorten BUIG	1.446	0	-1.446	0	0
Best.res. Vlietwijk-KEEL (nagekomen k.)	1	0	-1	0	0
Best.reserve monumenten	290	0	0	0	290
Best.res. kapitaallasten (Hoofdrekening)	3.677	957	-120	0	4.514
BR Accommodaties gemeentelijk personeel	142	0	0	0	142
Totaal bestemmingreserves	10.522	2.403	-2.457	0	10.469
Totaal Reserves	33.277	2.411	-3.720	1.895	33.864

Toelichting op de reserves

Soort reserve		Algemene reserve
Naam	Concernreserve	
Doelstelling	Het verwerken van incidentele baten en lasten en resultaatbestemming van de jaarrekening. De reserve heeft een directe relatie met het weerstandvermogen.	
Functie	Bufferfunctie	
Vervaldatum		
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2019: € 1.262.758 - Minimabeleid € 52.468 - Buurthuis Vlietwijk € 864.739 - Actualisatie GREX DC € 25.820 - Impuls Centrum € 72.984,53 - Valkeweg bruggen € 20.424 - Vpb-heffing € 573 - Verkiezingen € 30.000 - Taskforce zwembad € 25.549,72 - Project economische agenda € 40.000 - VPB heffing € 655 - Visie op samenwerking € 101.252 - VPB 2018 € 1.000 - VPB 2019 € 1.000 - Versterking financiële positie Voorschoten € 26.293	
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2019: €1.902.977 - Resultaat 2018 € 1.895.070 - Jaarresultaat 2018 € 7.262 - Opheffen RES Vlietwijk € 645	
Omvang per 1-1-2019	€ 18.754.427	
Omvang per 31-12-2019	€ 19.394.646	
Minimale omvang		
Maximale omvang		
Bijzonderheden		

Naam	Reserve weerstandsvermogen
Doelstelling	Financiële buffer voor algemene en onbenoemde risico's.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2019
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 4.000.000
Omvang per 31-12-2019	€ 4.000.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	De ijzeren voorraad geeft het minimale niveau van het eigen vermogen weer. Deze reserve is daarmee niet zonder meer vrij besteedbaar. De middelen zijn daarom afgescheiden van de concernreserve en maakt onderdeel uit van de algemene reserve.

Soort reserve	Bestemmingsreserve
----------------------	---------------------------

Naam	Reserve bovenwijkse voorzieningen
Doelstelling	Ter aanwending voor (verkeerskundige) bovenwijkse voorzieningen na afsluiting van de grondexploitatieprojecten.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2019.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 845.094
Omvang per 31-12-2019	€ 845.094
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	Het gehele saldo van de reserve bovenwijkse voorzieningen is afkomstig van de afgesloten grondexploitatie Krimwijk II. Vanuit deze reserve kan op een later moment € 635.094 worden ingezet t.b.v. (bijvoorbeeld een verkeerskundige) bovenwijkse voorzieningen. Het resterende saldo is bestemd voor de vervanging van de VRI op de Leidseweg t.b.v. de toekomstige Noordelijke ontsluitingsweg.

Naam	Reserve adviesgroep Toegankelijkheid
Doelstelling	Het dekken van kosten t.b.v. de advisering van en werkzaamheden voor de Adviesgroep Toegankelijkheid.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	

Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2019.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 18.790
Omvang per 31-12-2019	€ 18.790
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve volkshuisvesting
Doelstelling	Het verrekenen van bijdragen uit grondexploitaties en boetes opgelegd aan projectontwikkelaars waarmee specifieke investeringen ten behoeve van het volkshuisvestingbeleid van de gemeente worden gefinancierd.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2019
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 498.825
Omvang per 31-12-2019	€ 498.825
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve egaliseriereserve Sociaal Domein
Doelstelling	Dekking toekomstige onverwachte uitgaven binnen het Sociaal Domein.
Functie	Egalisatiefunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	<p>Onttrekkingen 2019: totaal € 548.582</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brede Welzijnsorganisaties € 75.000 - Klantregistratiesysteem BWO € 75.000 - Compensatie sociaal effect taakstelling subsidies € 90.000 - Preventieve begeleiding statushouders €20.000 - Maatschappelijke begeleiding €20.237 - Beschermd wonen € 13.729 - Langer thuis wonen € 31.063 - Kosten jeugdhulp € 223.553
Toevoeging	<p>Toevoegingen 2019: totaal € 1.446.325</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opheffing BR dekking tekorten BUIG € 1.446.325
Omvang per 1-1-2019	€ 1.463.830
Omvang per 31-12-2019	€ 2.361.574
Minimale omvang	

Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve regionale investeringen (RIF)
Doelstelling	Het financieren van de uitvoering van grootschalige infrastructurele werken in regionaal verband.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2019: € 250.000 Bestuurlijke samenwerking RIF regionale investeringen € 250.000
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 1.000.000
Omvang per 31-12-2019	€ 750.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve duurzaamheid
Doelstelling	Het realiseren van de ambitie om Voorschoten CO2-neutraal te maken.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Totaal onttrekkingen 2019: € 83.870 - Onderzoek verduurzaming vastgoed € 35.000 - Energiebezuiniging € 18.870 - Coördinatie Energietransitie € 30.000
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 247.589
Omvang per 31-12-2019	€ 163.719
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve gemeentewerf
Doelstelling	Dekking van de kapitaallasten huisvestingsvoorzieningen.
Functie	Inkomensfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2019.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 804.747

Omvang per 31-12-2019	€ 804.747
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve rekenkamercommissie WVO
Doelstelling	Het egaliseren van de jaarrekeningresultaten van de gezamenlijke rekenkamercommissie van de gemeenten Voorschoten, Wassenaar, Oegstgeest en Leidschendam Voorburg
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Onttrekkingen in 2019: Saldo Rekenkamercommissie € 7.262
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 88.377
Omvang per 31-12-2019	€ 81.115
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve dekking tekorten wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)
Doelstelling	Bestemd voor het opvangen van de geprognostiseerde tekorten op de wet BUIG voor de komende 4 jaar.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Onttrekkingen 2019: Opheffen BR dekking tekorten BUIG € 1.446.325
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 1.446.325
Omvang per 31-12-2019	€
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	De bestemmingsreserve dekking tekorten BUIG is bij de jaarrekening 2018 opgeheven.

Naam	Reserve Vlietwijk-KEEL (nagekomen k.)
Doelstelling	Bestemd voor de nakomende werkzaamheden afsluiting grex Vlietwijk Keelgebied.
Functie	Bestedingsfunctie

Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2019: €645 - Opheffen Bestemmingsreserve Vlietwijk € 645
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019
Omvang per 1-1-2019	€ 645
Omvang per 31-12-2019	€
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve Monumenten
Doelstelling	Het restaureren, rehabiliteren, reconstrueren en in standhouden van monumentale panden in Voorschoten.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2019.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 290.020
Omvang per 31-12-2019	€ 290.020
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve kapitaallasten
Doelstelling	Ter dekking van kapitaallasten van reeds gerealiseerde investeringen meer dan € 20.000, waarvan bepaald wordt deze niet te laten drukken op de begroting. De kapitaallasten worden berekend van de bruto-investering en de reserve wordt gedurende de afschrijvingstermijn aangewend om de kapitaallasten (geheel dan wel gedeeltelijk) af te dekken.
Functie	Inkomensfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Structureel (voor de duur van de afschrijvingsperioden) ter hoogte van de berekende kapitaallasten van investeringen die door de raad zijn aangemerkt om uit de reserve kapitaallasten te dekken.

Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2019: € 957.061 - Kapitaallasten Buurthuis Vlietwijk € 864.739 - Jaarlijkse dotatie Sportvelden € 92.322
Omvang per 1-1-2019	€ 3.676.575
Omvang per 31-12-2019	€ 4.513.567
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	Geen maximale omvang. In lijn met het nieuwe BBV op het gebied van investeringen en verplicht activeren, is per 01-01-2017 een reserve kapitaallasten ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen.

Naam	Reserve accommodaties gemeentelijk personeel
Doelstelling	Om de huidige huisvesting van ambtenaren op een adequaat niveau te onderhouden of op niveau te brengen.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2019.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2019.
Omvang per 1-1-2019	€ 141.545
Omvang per 31-12-2019	€ 141.545
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Overzicht voorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen bestaan uit de volgende posten:

Tabel 86

	Boekwaarde per 31-12- 2019	Boekwaarde per 31-12- 2018
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.302	4.781
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.856	2.877
Voorzieningen toekomstige vervangingsinvesteringen	3.715	3.419
Totaal	11.874	11.077

Het verloop van de voorzieningen in 2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Tabel 87

Overzicht voorzieningen per 31 december	Saldo 31-12-2018	Vermeer- dering	Vermin- dering	Vrijval	Saldo 31-12-2019
Voorzieningen verplichtingen, verliezen					
Voorz. pensioenen & wachtgelden bestuur	1.444	1.348	-481	-345	1.966
Voorz. spaarcontracten	40	0	0	0	40
Voorz. beeldenplan	27	0	0	0	27
Voorz. parkeergarage Rabobank Deltaplein	3.251	0	0	0	3.251
Voorzieningen voor risico's					
Voorz. Vd Hoevenpark stimul.subs. woning	19	0	0	0	19
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.781	1.348	-481	-345	5.302
Voorzieningen voor onderhoudsegalisatie					
Voorz. onderhoud bijzonder onderwijs	11	0	0	-11	0
Voorz. Openbare verlichting	310	120	-256	0	175
Voorz. baggerwerkzaamheden	79	11	0	0	89
Voorz. Speelplaatsen	182	173	-61	0	294
Voorziening buitenonderhoud schoolgeb.	232	0	0	0	232
Voorziening onderhoud wegen	972	653	-615	0	1.010
Voorziening onderhoud VRI	77	69	0	0	146
Voorziening onderhoud bruggen	33	55	-9	0	79
Voorziening invoering Omgevingswet	980	0	-149	0	831
Totaal voorzieningen voor onderhoudsegalisatie	2.877	1.080	-1.090	-11	2.856
Voorzieningen vervangingsinvesteringen					
Voorziening riolering	2.108	191	0	0	2.299
Voorziening afvalstoffenheffing	1.311	105	0	0	1.416
Totaal voorzieningen vervangingsinvesteringen / heffing	3.419	297	0	0	3.715
Totaal voorzieningen	11.077	2.725	-1.572	-356	11.874

Toelichting op de voorzieningen

VZ verplichtingen, verliezen en risico's

Naam	Voorziening pensioenen en wachtgeldbestuurders
Doelstelling	Ter dekking van de opgebouwde pensioenrechten en wachtgeldverplichtingen van (voormalige) bestuurders.
Toevoeging	Dotatie in 2019: € 1.348.164
Vermindering	Totaalbedrag vrijval en vermindering in 2019: € 826.400 - Pensioenvrijval i.v.m waardeoverdracht: € 345.000 - Wethouderspensioenen: € 481.400
Omvang per 1-1-2019	€ 1.444.338
Omvang per 31-12-2019	€ 1.966.102
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening spaarcontracten
Doelstelling	Om bij langdurige afwezigheid van medewerkers die een spaarcontract hebben afgesloten, de loonkosten te kunnen bekostigen.
Toevoeging	
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 40.106
Omvang per 31-12-2019	€ 40.106
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening beeldenplan
Doelstelling	Dekking voor de uitvoering van het beeldenplan.
Toevoeging	
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 27.056
Omvang per 31-12-2019	€ 27.056
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening van der Hoevenpark stimuleringsfonds woningen
Doelstelling	Nog uit te keren stimuleringsubsidies 11 woningen Van der Hoevenpark.
Toevoeging	
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 18.500
Omvang per 31-12-2019	€ 18.500
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening parkeergarage Rabobank - Deltaplein
Doelstelling	Ter dekking van het door de gemeente verschuldigde bedrag inzake parkeergarage Rabobank - Deltaplein.
Toevoeging	
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 3.250.582
Omvang per 31-12-2019	€ 3.250.582
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	De subsidie wordt vastgesteld na afloop van het vierde exploitatiejaar van de parkeergarage. Uiterlijk medio 2022 zal hierover besluitvorming plaatsvinden.

VZ onderhoudsegalisatie

Naam	Voorziening onderhoud bijzonder onderwijs
Doelstelling	Het egaliseren van de onderhoudskosten van schoolgebouwen in het bijzonder basisonderwijs.
Toevoeging	
Vermindering	Opheffing voorziening onderhoud bijzonder onderwijs € 10.797
Omvang per 1-1-2019	€ 10.797
Omvang per 31-12-2019	€
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud openbare verlichting
Doelstelling	Het egaliseren van de onderhoudskosten die gepaard gaan met het onderhoud en vervanging van de openbare verlichting.
Toevoeging	Dotatie in 2019 € 120.000
Vermindering	Onderhoud in 2019 € 255.792,90

Omvang per 1-1-2019	€ 310.500
Omvang per 31-12-2019	€ 174.707
Onderhoudsplan	Beheerplan Openbare Verlichting 2016-2020
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud baggerwerkzaamheden
Doelstelling	Egalisatie van kosten groot onderhoud op basis van het meerjaren beheerplan.
Toevoeging	Dotatie in 2019 € 10.570
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 78.649
Omvang per 31-12-2019	€ 89.219
Onderhoudsplan	Beheerplan Water 2016-2020.
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud speelplaatsen
Doelstelling	Het egaliseren van de onderhoudskosten die gepaard gaan met het onderhoud en vervanging van speelvoorzieningen.
Toevoeging	Dotatie in 2019 € 173.000
Vermindering	Onderhoud in 2019 € 61.097,52
Omvang per 1-1-2019	€ 182.417
Omvang per 31-12-2019	€ 294.320
Onderhoudsplan	Beheerplan Spelen 2016-2020.
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening buitenonderhoud schoolgebouwen
Doelstelling	Dekking van de onderhoudslasten voor de buitenzijde van de schoolgebouwen van het primair onderwijs
Toevoeging	
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 232.378
Omvang per 31-12-2019	€ 232.378
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud wegen
Doelstelling	Egalisatie van kosten van groot onderhoud o.b.v. het meerjaren beheerplan.
Toevoeging	Dotatie in 2019 € 653.000

Vermindering	Onderhoud in 2019 € 614.920,45
Omvang per 1-1-2019	€ 971.552
Omvang per 31-12-2019	€ 1.009.632
Onderhoudsplan	Beheerplan Wegen 2016-2020.
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud VRI
Doelstelling	Het egaliseren van de onderhoudskosten die gepaard gaan met het onderhoud en vervanging van voetgangersoversteekplaatsen en verkeersinstallaties.
Toevoeging	Dotatie in 2019 € 69.000
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 77.498
Omvang per 31-12-2019	€ 146.498
Onderhoudsplan	Beheerplan VRI 2016-2020.
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud bruggen
Doelstelling	Exploitatie van kosten groot onderhoud o.b.v. het meerjaren beheerplan Bruggen.
Toevoeging	Dotatie in 2019: € 54.500
Vermindering	Onderhoud in 2019: € 9.196
Omvang per 1-1-2019	€ 33.328
Omvang per 31-12-2019	€ 78.632
Onderhoudsplan	Beheerplan Bruggen 2016-2020
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening invoering Omgevingswet
Doelstelling	Dekking van de incidentele kosten voor 2018 tot en met 2020 voor de invoering van de Omgevingswet.
Toevoeging	
Vermindering	Uitgaven in 2019: € 149.407
Omvang per 1-1-2019	€ 980.217
Omvang per 31-12-2019	€ 830.810
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	Bij vaststelling van de begroting 2018 is besloten tot instelling van een Voorziening Omgevingswet t.l.v. de concernreserve

VZ vervangingsinvesteringen / heffing

Naam	Voorziening riolering
Doelstelling	Het egaliseren van de uitgaven op het product Riolering.
Toevoeging	Dotatie in 2019: € 191.224
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 2.107.998
Omvang per 31-12-2019	€ 2.299.222
Onderhoudsplan	Integraal Water Keten plan 2019-2023 (IWKp)
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing
Doelstelling	Ter voorkoming van grote tarieffluctuaties wordt het saldo van het product afvalverwerking verrekend met het saldo van de voorziening.
Toevoeging	Totale toevoeging in 2019: € 105.327 Dotatie in 2019: € 89.818 Afvalstoffenheffing € 15.509
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 1.310.871
Omvang per 31-12-2019	€ 1.416.198
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Vaste schulden

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

Tabel 88

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Onderhandse leningen - <i>binnenlandse banken en overige financiële instellingen</i>	26.250	31.500
	<hr/> 26.250	<hr/> 31.500
Waarborgsommen	7	6
Totaal	<hr/> 26.257	<hr/> 31.506

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar over het jaar 2019;

Tabel 89

	Saldo 31-12-2018	Vermeerdering	Aflossing	Saldo 31-12-2019
Onderhandse leningen	31.500	0	5.250	26.250
Waarborgsommen	6	1		7
Totaal	<hr/> 31.506	<hr/> 1	<hr/> 5.250	<hr/> 26.257

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Tabel 90

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.297	6.419
Overlopende passiva	5.035	4.723
Totaal	14.332	11.142

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Tabel 91

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Banksaldi	1.259	3.765
Overige schulden	5.538	2.654
Kasgeldleningen	2.500	0
Totaal	9.297	6.419

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Tabel 92

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.894	4.208
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	107	515
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate komen van de volgende begrotingsjaren	34	-
	5.035	4.723

De post verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend jaar tot betaling komen kan als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 93

Woonzorg infrastructuur	1.880
Deltaplein Ontwikkeling B.V.	363
NWB Transitorische rente 2019	46
BNG Transitorische rente 2019	374
Inkoopbureau H10	940
Ministerie van BZK - Algemene uitkering	204
Ministerie van SOZA- BBZ	154
Stichting Duivenvoorde	72
Stichting Openbare Bibliotheek Voorschoten- Wassenaar	52
SUEZ Reiniging en inspectie 2019	83
SVB Afrekening jeugdwet en begeleiding PGB 2019	102
Griekspoor BV	69
Zorg Lokaal Afrekening WMO 2019	33
Actieplan Jeugd	28
Cardea	31
Stichting Lumen Holland Rijnland	40

Overige posten <25k

423

4.894

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 94

	Saldo 31-12-2018	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen	Saldo 31-12-2019
Ministerie OCW				
- Subsidie GOAB	-	107	-	107
Provincie				
- Duivenvoorde Corridor wandelpaden	515	-	515	-
Totaal	515	107	515	107

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Waarborgen en garanties

Tabel 95

	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant 1-1-2019	Restant 31-12-2019
Verenigingen op terreinen sport, cultuur en recreatie	350	div.	0	0
Instellingen ziekenzorg en ouderenzorg	2.360	div.	983	908
Natuurlijke personen (gem. garanties woningen)	17.672	div.	518	645
Woningbouwcorporaties (WSW)	146.062	div.	138.878	134.862
Totaal	166.444		140.379	136.415

Huur- en lease verplichtingen 2019

Tabel 96

Leverancier	Product	bedrag x €1,-	frequentie
Mercedes-Benz	Huisvuilwagen	2.564	maand
Econoom Nederland BV	Huisvuilwagen	34.746	jaar

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Exploitatie bijdrage Sportfondsen Voorschoten B.V.

De gemeente Voorschoten verstrekt jaarlijks op basis van een exploitatieovereenkomst met Sportfondsen Voorschoten B.V. een exploitatiebijdrage aan Sportfondsen Voorschoten B.V. In de overeenkomst zijn partijen overeengekomen dat een positief exploitatieresultaat in enig jaar in de jaarrekening van Sportfondsen Voorschoten B.V. zal worden toegevoegd aan de post 'Nog te besteden exploitatiebijdrage'. Een eventueel nadelig exploitatieresultaat zal allereerst worden verrekend met deze post. Via de jaarrekening heeft Sportfondsen Voorschoten B.V. zich verantwoord over de omvang van deze post. Op basis van de laatst bekende en door de accountant gecontroleerde jaarrekening 2018 bedraagt de omvang van deze post EUR 836.594. Omdat de gemeente deze vordering formeel niet kan opeisen bestaat geen aanleiding een vordering op Sportfondsen Voorschoten B.V. te verantwoorden. Feitelijk is sprake van een niet uit de balans blijkend recht en is deze situatie op deze wijze toegelicht.

Gebeurtenissen na balansdatum

"Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren."

Programmarekening

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Recapitulatie

Tabel 97

Bedragen x € 1.000 ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma's	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	781	-4.666	-3.885	1.308	-4.910	-3.602	1.340	-5.687	-4.347
P1 Veiligheid	155	-1.867	-1.712	190	-1.909	-1.719	175	-1.897	-1.722
P2 Verkeer en vervoer	124	-3.018	-2.894	147	-3.152	-3.005	234	-3.046	-2.811
P3 Economie	70	-304	-235	79	-456	-377	70	-403	-333
P4 Onderwijs	80	-1.626	-1.546	235	-1.828	-1.593	163	-1.720	-1.557
P5 Sport, cultuur en recreatie	174	-5.168	-4.994	637	-5.323	-4.686	837	-4.842	-4.005
P6 Sociaal Domein	5.174	-19.074	-13.901	5.096	-20.110	-15.014	5.411	-19.734	-14.323
P7 Volksgezondheid en milieu	6.638	-6.408	231	6.589	-6.510	79	6.444	-6.494	-50
P8 Wonen en bouwen	1.557	-2.497	-939	1.605	-2.699	-1.093	2.736	-2.027	709
Totaal programma's	14.753	-44.628	-29.875	15.886	-46.896	-31.010	17.411	-45.850	-28.439
Algemene dekkingsmiddelen	37.576	-1.055	36.521	37.954	-990	36.964	38.214	-961	37.253
Overhead	24	-7.875	-7.852	24	-8.359	-8.336	34	-7.603	-7.569
Vennootschapsbelasting	0	-64	-64	0	-95	-95	0	-3	-3
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-26	-26	0	0	0
Saldo van baten en lasten	52.353	-53.649	-1.296	53.864	-56.366	-2.502	55.658	-54.416	1.242
Reserves									
P0 Bestuur en ondersteuning	344	0	344	1.072	-7	1.064	444	-7	436
P1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	189	0	189	90	0	90	35	0	35
P3 Economie	40	0	40	133	0	133	113	0	113
P4 Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	51	-92	-41	57	-92	-35	57	-92	-35
P6 Sociaal Domein	640	0	640	3.128	-2.311	817	2.938	-2.311	626
P7 Volksgezondheid en milieu	90	0	90	110	0	110	84	0	84
P8 Wonen en bouwen	37	0	37	49	-1	48	49	-1	48
Mutaties reserves	1.391	-92	1.298	4.640	-2.411	2.228	3.720	-2.411	1.308
Gerealiseerde resultaat	53.744	-53.741	3	58.504	-58.778	-274	59.378	-56.828	2.550

Toelichting

Onderstaand worden per programma of per onderdeel de verschillen tussen de actuele begroting en de werkelijke realisatie toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting op de verschillen wordt verwezen naar het programmaverslag. Programma's/ onderdelen waar de verschillen kleiner zijn dan € 50.000 zijn niet in de verschilverklaring opgenomen.

P0 Bestuur en Ondersteuning

Bij programma 0 laat het gerealiseerde saldi een nadeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere lasten als gevolg van een incidenteel hogere storting (€ 865.000) in de voorziening wethouders pensioenen en wachtgelden, hogere kosten (€40.000) op het budget van griffie als gevolg van inhuur van een tijdelijke raadsadviseur. De afwijking wordt verder nog veroorzaakt door hogere lasten (€50.000) als gevolg van het niet meer toepassen van de koepelvrijstelling en een extra dotatie (€40.000) aan de voorziening dubieuze debiteuren.

P2 Verkeer en vervoer

Bij programma 2 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten als gevolg van het uitstellen van de werkzaamheden op het parkeerdek Hofvliet (€ 60.000). In het saldo zitten ook hogere lasten voor energiekosten voor openbare verlichting, lagere lasten als gevolg van nog niet uitgevoerde opdrachten en hogere baten die de gemeente Voorschoten heeft gerealiseerd door het ontvangen van een hogere vergoeding dan geraamd voor graafwerkzaamheden van derden in de buitenruimte. In 2019 waren de inkomsten voor de graafwerkzaamheden € 65.000 hoger dan begroot.

P3 Economie

Afwijkingen binnen programma 3 worden voornamelijk veroorzaakt door de gedeeltelijke uitvoering van diverse kwaliteitsmaatregelen in het centrum van Voorschoten. De raad heeft besloten diverse verkeersmaatregelen in het centrum door te voeren. Samen met de uitvoering van een aantal kwaliteitsmaatregelen wordt hiermee het centrum als kloppende hart van de samenleving versterkt. In 2019 is de kwaliteitsverbetering van het Centrum van Voorschoten voor het grootste deel uitgevoerd. Enkele onderdelen uit dit plan moeten nog worden uitgevoerd, waaronder ook bankjes voor mindervaliden (€ 62.000 voordeel).

P4 Onderwijs

Bij programma 4 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten voor planmatig onderhoud van OBS De VOS (€ 39.000), hogere baten als gevolg van positieve afrekening van de VVE Noordhofland (€ 33.000). In het saldo zitten per saldo ook hogere uitgaven van leerlingenvervoer (€ 31.000) en zijn de lasten voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) geraamd op het niveau van de (voorlopige) rijksbijdrage. Omdat de daadwerkelijke lasten € 114.000 lager uitvallen dan geraamd, wordt de onderbesteding (waar in principe en terugbetalingsverplichting voor geldt) als vooruitontvangen subsidie verantwoord in 2020. Dit leidt (op basis van de definitieve rijksbijdrage) voor 2019 tot lagere baten ter hoogte van € 107.000.

P5 Sport, Cultuur en recreatie

Bij programma 5 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten als gevolg van het niet realiseren van de maatregelen inzake Duivenvoorde Corridor wandelpaden (€ 355.000), het niet realiseren van het onderhoud voor het zwembad het Wedde (€ 44.000), uitgesteld en beperkt planmatig onderhoud aan het Ambachts- en Baljuwhuis en sporthal Vliethorst (€ 31.000), lagere lasten voor subsidies en breedtesport (€ 34.000), daarnaast onvoorziene baten voor vergoeding onderzoek kanaal Corbulo €14.400 en hogere baten dan geraamd door de SPUK-uitkering die de gemeente heeft ontvangen (€ 159.000). Voor een uitgebreide toelichting inzake de afwijkingen wordt verwezen naar het programmaverslag.

P6 Sociaal Domein

Op programma 6, dat veel verschillende onderwerpen omvat, is per saldo een voordeel zichtbaar ten opzichte van de begroting. Op hoofdlijnen wordt dit voordeel veroorzaakt door lagere uitvoeringslasten voor Werk en Inkomen (€ 198.000), participatie en re-integratievoorzieningen (€ 67.000) en schuldhelpverlening (€ 30.000). Daarnaast zijn de werkelijke lasten op de taakvelden maatwerkvoorzieningen 18- en geëscaleerde zorg 18-, die samen het onderdeel jeugd bestrijken, circa € 166.000 lager dan in de begroting geraamd.

Ook is er sprake van lagere lasten voor inhuur ten behoeve van het nieuwe subsidiebeleid (€ 55.000), het gebiedsteam (74.000), beschut werk (€ 38.000) en lagere lasten in het kader van langer thuis wonen (€ 44.000) en beschermd wonen (€ 36.000).

Tegenover deze lagere lasten staan hogere lasten voor Maatwerkvoorzieningen (WMO) (€ 164.000) en de BUIG en Bbz (€ 196.000).

Het voordeel op programma 6 wordt verder veroorzaakt door hogere baten als gevolg van een hogere Rijksbijdrage voor de BUIG en Bbz (€ 99.000), hogere baten door aflossing en terugvordering en verhaal € 211.000).

P7 Volksgezondheid en Milieu

Het saldo op programma 7 is € 130.000 nadeliger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere lasten als gevolg van een inhaalslag voor de inspectie van de riolering (€ 79.000) en een extra dotatie aan de voorziening riolering (€ 110.000). Behalve de extra lasten binnen programma 7 zijn ook lagere lasten zichtbaar bij kapitaallasten (€42.000) vanwege het achterblijven van investeringen in het kader van het afvalbeleidsplan en lagere lasten (€90.000) vanwege het niet inzetten van een afvalcoach in 2019. Geen onttrekking uit de voorziening leidt tot lagere baten dan begroot.

P8 Wonen en bouwen

Het voordeel op programma 8 ad. € 1.802.000 wordt veroorzaakt door lagere kosten ad. € 65.000 voor een onderzoek inzake het project integraal accommodatiebeleid dat niet volledig is afgerond in 2019, een verlaging van de rekenrente van 2,82% naar 1,1% (€ 105.000), een afwijkende fasering waardoor kosten later of eerder gemaakt en opbrengsten later gerealiseerd worden (€ 440.000) en een hogere opbrengst van de leges voor de omgevingsvergunningen ter hoogte van € 1.016.000.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering

Het bruto voordeel van de decembercirculaire van € 285.000 kon niet meer in de ramingen voor 2019 worden verwerkt. In dit voordeel zit een post van € 237.000 aan klimaatmiddelen opgesloten die beschikbaar zijn gesteld voor de opstelling van transitievisies voor warmte, wijkaanpak-plannen en de informatievoorziening via energieloketten in de periode 2019 t/m 2021. In de resultaatbestemming wordt dan ook voorgesteld deze middelen toe te voegen aan een daarvoor in te stellen bestemmingsreserve.

Ook de over 2019 voor de maatschappelijke begeleiding van 14 statushouders in 2020 te ontvangen € 33.180 kon niet in de ramingen worden verwerkt.

Overhead

Dit taakveld sluit met een voordeel van per saldo € 767.000. Dit wordt voor € 320.000 veroorzaakt door een lagere lasten voor de WODV als gevolg van het voordelige jaarrekeningresultaat over 2019. Bovendien is het niet noodzakelijk gebleken het in de jaarrekening 2018 bestemde resultaat van de WODV over 2018 ter hoogte van € 264.000 aan te wenden. Daarnaast is van het in de voorjaarsnota beschikbare budget voor burgerparticipatie € 113.000 nog geen gebruik gemaakt. De overige € 70.000 wordt hoofdzakelijk verklaard door lagere exploitatielasten voor het gemeentehuis en de gemeentewerf. Dit heeft te maken met nog uitstaande besluitvorming over de toekomst van deze panden.

Vennootschapsbelasting

Op dit taakveld is een voordeel ontstaan van € 92.000. Op basis van de inschatting van de impact van de Vennootschapsbelasting zijn in het verleden de bedragen opgenomen in de begroting. Uit nader onderzoek uitgevoerd in overleg met een fiscalist is gebleken dat ook voor de aankomende jaren de lasten uit hoofde van de Vennootschapsbelasting aanzienlijk lager zullen liggen.

Onvoorzien

Mutaties reserves

Bij de programma's 0, 2, 3, 4 en 5 zijn ten opzichte van de begroting lagere reserve mutaties zichtbaar. Het verschil tussen de begroting en de realisatie wordt veroorzaakt door lagere lasten in de hiervoor genoemde programma's. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting van de verschillen bij de programma's of de uitgebreide toelichting inzake de afwijkingen bij de programma's in het programmaverslag.

Incidentele baten en lasten

Tabel 98 (Bedragen in €)

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Omschrijving	Begroting 2019	Begr. na wijziging	Rekening 2019	Omschrijving	Begroting 2019	Begr. na wijziging	Rekening 2019
<u>P0 Bestuur en ondersteuning</u>				<u>P0 Bestuur en ondersteuning</u>			
Verkiezingen	-30.000	-30.000	-30.000	Onttrekking Concernreserve	30.000	30.000	30.000
Wet Venootschapsbelasting	-63.605	-94.900	-3.228	Onttrekking Concernreserve	63.605	94.900	3.228
Capaciteit financiële vraagstukken	0	-48.612	-26.293	Onttrekking Concernreserve	0	48.612	26.293
Taskforce 'zwemmen in Voorschoten'	0	-27.084	-25.550	Onttrekking Concernreserve	0	27.084	25.550
Zelfstandig Voorschoten in de regio	0	-150.000	-101.252	Onttrekking Concernreserve	0	150.000	101.252
Stijging bedrijfsvoeringskosten WODV	0	-263.812	0	Onttrekking Concernreserve	0	263.812	0
Maatschappelijke agenda	0	-200.000	0	Onttrekking Concernreserve	0	200.000	0
				Verkoop grond Bachlaan	0	105.800	105.800
Burgerparticipatie	0	-113.600	0	Dividend (bonus) Alliander 2018	0	270.000	269.375
Waardeoverdracht pensioenen	0	-345.000	-344.968	Vrijval Voorziening Pensioenen en wachtgelden	0	345.000	345.000
Extra dotatie VZ pensioenen en wachtgelden	0	0	-876.590	Verkoop grond intentie gebouwd gaat worden	0	0	20.400
				Verkoop grond plaatsen transformator	0	0	9.000
				Verkoop perceel grond nabij Meerkoeteiland 12	0	0	3.520
Toevoeging Reserve Rekenkamercommissie	0	-7.262	-7.262	Onttrekking Concernreserve	0	7.262	7.262
Inhuur Griffie personeel	0	0	-39.421	Afrekening Holland Rijnland voorgaande jaren	0	0	20.547
				Subsidie project overheveling samenwerking Leidse regio	0	0	50.000
				Belastingdienst verrekening 2015	0	115.000	115.000
<u>P1 Veiligheid</u>				<u>P1 Veiligheid</u>			
Opstellen evenementenbeleid	0	-25.000	-9.030				

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Omschrijving	Begroting 2019	Begr. na wijziging	Rekening 2019	Omschrijving	Begroting 2019	Begr. na wijziging	Rekening 2019
<u>P2 Verkeer en vervoer</u>				<u>P2 Verkeer en vervoer</u>			
Parkeeronderzoek Centrum	-10.000	-10.000	0	Onttrekking Concernreserve	10.000	10.000	0
Verkeersonderzoek rotonde Leidseweg	-25.000	-25.000	0	Onttrekking Concernreserve	25.000	25.000	0
Valkeweg bruggen	0	-40.000	-20.424	Onttrekking Concernreserve	0	40.000	20.424
Verkeersmaatregelen Multatulilaan	0	-60.000	0				
Inlopen achterstanden verkeersveiligheid	0	-70.000	-43.952				
				Opbrengst laadpalen	0	25.000	25.300
				Restitutie subsidie Knooppunt Voorschoten	0	-17.000	-16.845
Advieskosten schade wegmeubilair	0	0	-1.907	Verhaalde schades NODR	0	0	6.265
<u>P3 Economie</u>				<u>P3 Economie</u>			
Projecten economische agenda	-40.000	-40.000	-40.000	Onttrekking Concernreserve	40.000	40.000	40.000
Kwaliteitsmaatregelen Voorstraat	-15.000	-15.000	0				
Beeldkwaliteitsplan Centrum	-17.500	-17.500	0				
Kwaliteitsimpuls Centrum	0	-93.345	-72.985	Onttrekking Concernreserve	0	93.345	72.985
Straatmeubilair mindervaliden	0	-9.000	0	Bijdrage adviesgroep straatmeubilair mindervaliden	0	9.000	0
<u>P4 Onderwijs</u>				<u>P4 Onderwijs</u>			
Onderzoek IHP	-10.000	-10.000	-5.808				
Externe expertise IHP	0	-20.000	-28.933				
Bijdrage groot onderhoud VVE Kuyperbrink 11 periode 2013-2017	0	-25.000	-25.174				
				Opheffen voorziening onderhoud Bijzonder onderwijs (BBO)	0	0	10.797
				Vve Noordhofland/ afwikkeling 2018	0	0	32.863

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Omschrijving	Begroting 2019	Begr. na wijziging	Rekening 2019	Omschrijving	Begroting 2019	Begr. na wijziging	Rekening 2019
<u>P5 Sport, cultuur en recreatie</u>				<u>P5 Sport, cultuur en recreatie</u>			
Participatie in groen	-25.000	-25.000	-2.627				
Gevolgen klimaatontwikkeling Bomen	0	-20.000	-20.000				
Wandelpaden Duivenvoorde Corridor	0	-350.653	-15.876	Bijdrage PZH wandelpaden Duivenvoorde Corridor	0	350.653	350.563
Groot onderhoud Cultureel Centrum	0	-17.500	-16.500				
Herstel tuinmuur Duivenvoordecorridor	0	-72.250	-72.250	Subsidie tuinmuur Duivenvoordecorridor	0	72.250	72.250
ILG Laantje van Wissen	0	0	-14.905	Subsidie Holland Rijnland Laantje van Wissen	0	0	14.905
				Subsidie Holland Rijnland herstel park Ter Wadding 2018	0	40.000	46.000
Ter Wadding en Berkhoutpark	-10.810	-10.810	-8.726	Subsidie Rijk park ter Wadding en Berkhoutpark	10.810	10.810	10.810
Onderzoek kanaal Corbulo	0	0	-7.440	Onderzoek kanaal Corbulo	0	0	14.362
				Claim Anth. Van Leeuwenhoekkade 37	0	0	2.472
Advieskosten verkoop A&B huis	0	0	-16.997				
				Bijdrage groeninrichting Oranjeplein	0	0	3.000
				Bijdrage Bloemenheuvel Orionflat	0	0	3.600
-				-			
<u>P6 Sociaal Domein</u>				<u>P6 Sociaal Domein</u>			
Brede welzijnsorganisatie	-75.000	-150.000	-150.000	Onttrekking Egalisatiereserve Sociaal Domein	75.000	150.000	150.000
Langer thuis wonen	-75.000	-75.000	-31.063	Onttrekking Egalisatiereserve Sociaal Domein	75.000	75.000	31.063
Beschermd wonen	-50.000	-50.000	-13.729	Onttrekking Egalisatiereserve Sociaal Domein	50.000	50.000	13.729
Preventieve begeleiding statushouders	-50.000	-20.000	-20.000	Onttrekking Egalisatiereserve Sociaal Domein	50.000	20.000	20.000
Jeugdhulp	-300.000	-300.000	-223.552	Onttrekking Egalisatiereserve Sociaal Domein	300.000	300.000	223.552
Maatschappelijke begeleiding	0	-30.000	-20.237	Onttrekking Egalisatiereserve Sociaal Domein	0	30.000	20.237
Incidenteel subsidiebudget 2019	-90.000	-90.000	-90.000	Onttrekking Egalisatiereserve Sociaal Domein	90.000	90.000	90.000
Vaststellen Minimabeleid 2019-2022	0	-77.000	-52.468	Onttrekking Concernreserve	0	77.000	52.468
Dotatie BR Kapitaallasten	0	-864.739	-864.739	Onttrekking Concernreserve	0	864.739	864.739
Dotatie BR Sociaal Domein	0	-1.446.325	-1.446.325	Opheffen BR Dekking tekorten BUIG	0	1.446.325	1.446.325
Opstellen nieuw subsidiebeleid	0	-50.000	0				

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Omschrijving	Begroting 2019	Begr. na wijziging	Rekening 2019	Omschrijving	Begroting 2019	Begr. na wijziging	Rekening 2019
<u>P7 Volksgezondheid en milieu</u>				<u>P7 Volksgezondheid en milieu</u>			
				Uitstel rioolheffing eigenaren	-113.000	-113.000	-113.000
				Uitstel rioolheffing eigenaren	113.000	113.000	113.000
				Dempen tariefstelling afvalstoffenheffing	-123.979	-123.979	-123.979
				Onttrekking VZ afvalstoffenheffing	123.979	123.979	
Energiebezuiniging	-45.000	-45.000	-18.870	Onttrekking BR Duurzaamheid	45.000	45.000	18.870
Coördinatie energietransitie	-30.000	-30.000	-30.000	Onttrekking BR Duurzaamheid	30.000	30.000	30.000
Opleiding wijkambassadeurs	-5.000	-5.000	0				
Onderzoek verduurzaming vastgoed	0	-35.000	-35.164	Onttrekking BR Duurzaamheid	0	35.000	35.000
				Bijdrage Kop op de wijk activiteiten	0	0	4.716
<u>P8 Wonen en ruimte</u>				<u>P8 Wonen en ruimte</u>			
Woonvisie en prestatieafspraken	-15.000	-15.000	-2.400				
Onderzoek verplaatsen gemeentewerf	0	-20.000	0				
Integraal onderzoek Vastgoed	0	-100.000	-35.345				
				Rente startersleningen SVN	0	40.000	49.593
				Vrijval verliesvoorziening Duivenvoorde Corridor	0	0	617.820
Grex Duivenvoorde Corridor	-923.300	-1.020.797	-475.337	Grex Duivenvoorde Corridor	932.364	970.458	449.710
Toevoeging Concernreserve		-645	-645	Opheffen BR Vlietwijk	9.000	23.096	23.960
Totaal	-1.905.215	-6.660.834	-5.387.971	Totaal	1.835.779	6.603.146	5.859.781
Saldo	-69.436	-57.688	471.810	Saldo			-610.295

In de rekening is sprake van een voordelig saldo van € 471.810 op de incidentele baten en lasten. Dit betekent dat er per saldo meer incidentele baten dan lasten zijn verantwoord in de jaarrekening. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 7.

Tabel 99

Presentatie van het structureel saldo (bedragen x € 1.000)	2019
Saldo baten en lasten	1.242
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.308
Gerealiseerde resultaat	2.550
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	472
Materieel resultaat	2.078

Het jaar wordt afgesloten met een positief resultaat van € 2.550.153. Uit het overzicht incidentele baten en lasten is te zien dat per saldo € 471.810 meer incidentele baten dan incidentele lasten in de jaarrekening 2019 zijn verwerkt. Omdat in de resultaten per saldo meer baten zijn opgenomen, dient dit incidentele saldo uit het resultaat gehaald te worden. Hierdoor wordt duidelijk dat ook het materieel resultaat positief is. Het materieel resultaat voor 2019 is € 2.078.343.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Analyse begrotingsafwijkingen

In de jaarrekening is toelichting gegeven op de programma's en de algemene dekkingsmiddelen.

Verantwoording en goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie speelt een belangrijke rol bij het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring. Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden dan wordt in beginsel een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wordt de goedkeuringstolerantie wel overschreden dan kan dit gevolgen hebben.

Voor de financiële of begrotingsrechtmatigheid (getrouwheid en rechtmatigheid van de wetsuitvoering) is de goedkeuringstolerantie gesteld op 1% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Het bedrag van onzekerheden mag niet meer zijn dan 3% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Uitgaande van een lastentotaal in de jaarrekening van € 57 mln., betekenen deze percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van € 0,57 mln. en een totaal van onzekerheden van ongeveer € 1,71 mln. de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en programmarekening worden gemaakt. Deze verplichte analyse is ook bruikbaar om een analyse inzake de begrotingsrechtmatigheid te vervaardigen. Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet (GW) zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" van belang.

Omdat het budgetrecht van de gemeenteraad formeel van toepassing is op het niveau van programma's wordt in de onderstaande tabel een overzicht gegeven van alle begrotingsafwijkingen op programmaniveau.

Tabel 100

(Bedragen x € 1.000)

Programma's	Begroting na wijziging			Realisatie 2019			Begrotingsafwijking			lasten
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	
P0 Bestuur en ondersteuning	-14.380	39.130	24.750	-14.254	39.433	25.179	126	303	429	-
P1 Veiligheid	-1.909	190	-1.719	-1.897	175	-1.722	12	-15	-3	-
P2 Verkeer en vervoer	-3.151	147	-3.004	-3.046	234	-2.812	105	87	192	-
P3 Economie	-456	235	-221	-403	225	-178	53	-10	43	-
P4 Onderwijs	-1.828	235	-1.593	-1.720	163	-1.557	108	-72	36	-
P5 Sport, cultuur en recreatie	-5.323	637	-4.686	-4.841	837	-4.004	482	200	682	-
P6 Sociaal Domein	-20.110	5.096	-15.014	-19.734	5.411	-14.323	376	315	691	-
P7 Volksgezondheid en milieu	-6.510	6.589	79	-6.494	6.444	-50	16	-145	-129	-
P8 Wonen en bouwen	-2.699	1.605	-1.094	-2.027	2.736	709	672	1.131	1.803	-
Resultaat voor mutatie reserves	-56.366	53.864	-2.502	-54.416	55.658	1.242	1.950	1.794	3.744	-
<u>Mutatie reserves:</u>										
P0 Bestuur en ondersteuning	-7	1.072	1.065	-7	444	437	-	-628	-628	-
P1 Veiligheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P2 Verkeer en vervoer	-	90	90	-	35	35	-	-55	-55	-
P3 Economie	-	133	133	-	113	113	-	-20	-20	-
P4 Onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P5 Sport, cultuur en recreatie	-92	57	-35	-92	57	-35	-	-	-	-
P6 Sociaal Domein	-2.311	3.128	817	-2.311	2.938	627	-	-190	-190	-
P7 Volksgezondheid en milieu	-	110	110	-	84	84	-	-26	-26	-
P8 Wonen en bouwen	-1	49	48	-1	49	48	-	-	-	-
Subtotaal mutatie reserves	-2.411	4.639	2.228	-2.411	3.720	1.308	-	-919	-919	-
Resultaat na bestemming	-58.778	58.503	-274	-56.828	59.378	2.550	1.950	875	2.825	-

Aan de hand van de analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid (zie bovenstaand overzicht) zijn geen afwijkingen geconstateerd die leiden tot een formele onrechtmatigheid. Voor een gedetailleerde analyse van begrotingsafwijkingen (inclusief de baten) wordt verwezen de verschillende programma's in het jaarverslag.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Hieronder staat een overzicht van de mutaties in de reserves. Van zowel de begrote als de werkelijke mutaties is weergegeven welk deel een structureel karakter kent.

Tabel 101

(bedragen x € 1.000)

Toevoeging aan de reserves	Raming Begrotingsjaar Na wijziging	Waarvan Structureel	Realisatie Begrotingsjaar	Waarvan Structureel
P0 Bestuur en ondersteuning	7		7	
P5 Sport, cultuur en recreatie	92	92	92	92
P6 Sociaal Domein	2.311		2.311	
P8 Wonen en bouwen	1		1	
Totaal	2.411	92	2.411	92
Onttrekking aan de reserves	Raming Begrotingsjaar Na wijziging	Waarvan Structureel	Realisatie Begrotingsjaar	Waarvan Structureel
P0 Bestuur en ondersteuning	1.072	250	444	250
P2 Verkeer en vervoer	90	15	36	15
P3 Economie	133		113	
P5 Sport, cultuur en recreatie	57	57	57	57
P6 Sociaal Domein	3.129	25	2.938	25
P7 Volksgezondheid en milieu	110		84	
P8 Wonen en bouwen	49		49	
Totaal	4.640	347	3.721	347

Ten opzichte van de in 2019 geraamde toevoegingen en onttrekkingen zijn de werkelijke onttrekkingen aan de reserves per 31 december 2019 in totaal € 0,9 miljoen lager. In de financiële toelichtingen in het jaarverslag worden de afwijkingen nader toegelicht. De werkelijke structurele mutaties aan de reserves zijn conform de geraamde structurele mutaties.

Voor een uitgebreide toelichting op de reservemutaties wordt verwezen naar de toelichting op de balans per 31 december 2019 (onderdeel toelichting op reserves).

Controleverklaring van de accountant

Plak hier de verklaring van de accountant

Bijlagen

Bijlage 1: Specifieke uitkeringen: Single information, Single Audit

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)
			<i>Aand/controle R</i> <i>Indicatornummer: D8/01</i>	<i>Aand/controle R</i> <i>Indicatornummer: D8/02</i>	<i>Aand/controle R</i> <i>Indicatornummer: D8/03</i>
			€ 39.700	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie
	<i>Aand/controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D8/04</i>	<i>Aand/controle R</i> <i>Indicatornummer: D8/05</i>	<i>Aand/controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D8/06</i>	<i>Aand/controle R</i> <i>Indicatornummer: D8/07</i>	
	1				

lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05</i>	
			1 PZH-2013-440613367	€ 0	€ 0			
			2					
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee	
				<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/ 06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10</i>
			1 PZH-2013-440613367	€ 0	€ 0		Ja	

VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Gemeenten	Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
			1 € 159.206	Oude Adegeestlaan 3, sporthal Voorsprong	€ 2.386	€ 2.386		
			2	Multatulilaan 94 (sporthal Krimwijk)	€ 96	€ 96		
			3	Kuyperbrink 11 (Frans de Vette)	€ 774	€ 774		
			4	R Wagnerlaan 85 (Het Wedde)	€ 25.061	€ 25.061		
			5	Burg. vd Haarplein 9 sporthal Vliethorst	€ 8.806	€ 8.806		
			6	Sportpark Adegeest-natuurgrasvelden	€ 5.367	€ 5.367		
			7	Exploitatiekosten Sportfondsen	€ 111.759			€ 111.759
			8	Btw-schade overhead	€ 2.129			€ 2.129
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
			1 Oude Adegeestlaan 3, sporthal Voorsprong	2386	1,50%	Meer uitgegeven dan begoot	€ 2.828	
			2 Multatulilaan 94 (sporthal Krimwijk)	96	0,06%	Minder uitgegeven dan		
			3 Kuyperbrink 11 (Frans de Vette)	774	0,49%	Meer uitgegeven dan begoot		
			4 R Wagnerlaan 85 (Het Wedde)	25061	15,74%	Minder uitgegeven dan		
			5 Burg. vd Haarplein 9 sporthal Vliethorst	8806	5,53%	Meer uitgegeven dan begoot		
			6 Sportpark Adegeest-natuurgrasvelden	5367	3,37%	Minder uitgegeven dan		
			7 Exploitatiekosten Sportfondsen	111759	70,20%	Minder uitgegeven dan		
			8 Btw-schade overhead	2129	1,34%	Loonkosten werkorganisatie zijn btw-belast geworden		

Bijlage 2: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de gemeente

Tabel 102

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht		De begroting 2020 is structureel in evenwicht en het laatste jaar van de meerjarenraming 2021-2023 is structureel in evenwicht.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 14.2 Omgevingsverordening)		De vigerende bestemmingsplannen kennen geen ruimtelijke ontwikkelingen die afwijken van de artikelen 6.9 (ruimtelijke kwaliteit), 6.10 (stedelijke ontwikkelingen) of 6.27 (archeologie) van de Omgevingsverordening Zuid-Holland. Er is geen noodzaak de vigerende bestemmingsplannen hierop aan te passen. Bij nieuwe initiatieven waarvoor een ruimtelijke procedure is vereist wordt vooroverleg gevoerd met de provincie om vooraf te toetsen of zo'n initiatief past binnen de kaders van de Omgevingsverordening. Daarmee worden mogelijke interpretatieverschillen over intentie van de verordening voorkomen.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	
Omgevingsrecht Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Milieu, Bouwen en Wonen		TOELICHTING
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		Het VTH-beleidsplan 2016-2019 is vastgesteld en bekend gemaakt aan de raad op 20 september 2016. De evaluatie en jaarrapportage over 2018 zijn vastgesteld op 16 juli 2019. Daardoor is er voor 2019 geen uitvoeringsprogramma vastgesteld.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	De evaluaties over 2016, 2017 en 2018 hebben geen van allen aanleiding gegeven om het beleidsplan of de prioritering in een uitvoeringsprogramma bij te stellen. Daarnaast staat de vaststelling van het VTH beleidsplan 2020-2024 gepland voor eind januari 2020 en daarop volgend het uitvoeringsprogramma 2020.
Monumentenzorg		TOELICHTING

De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		De door de raad benoemde Commissie Welstand en Cultureel Erfgoed adviseert het college over de toepassing van de Erfgoedwet/ Monumentenwet 1988 en de Erfgoedverordening Voorschoten 2016. In de commissie zit een lid met kennis van historische buitenplaatsen/groen erfgoed, een restauratiearchitect en een architectuurhistoricus.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		Met het vaststellen van het substitutiebesluit in mei 2019 is een grote stap gezet in het verder digitaal werken binnen de gemeente. Een aantal projecten uit het kwaliteitssystem zijn geheel of gedeeltelijk afgerond. Samenvattend kan geconcludeerd worden dat er over het algemeen een positief beeld is over de ontwikkeling en inrichting van het informatie- en archiefbeheer. Een belangrijke nieuwe ontwikkeling uit 2019 is dat het zaakgericht werken opgepakt gaat worden een belangrijke voorwaarde voor digitaal archiveren. Vanwege de onzekerheid die de implementatie van zaakgericht werken met zich meebrengt vinden wij nu nog de status "oranje" op zijn plaats.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		
Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong/achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	15
		Fase interventieladder op 1 januari	3
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	9
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	5
		Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	19
		Fase interventieladder op 1 juli	4
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	9
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	22
		Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	6
Fase interventieladder op 31 december	3		
		Toelichting	

		<p>Provincie geeft aan dat er in december 1 persoon is gehuisvest, de gemeente heeft 6 personen ingeschreven (kosten lopen al in 2019). Provincie gaat uit van achterstand van 11, maar de gemeente van 6. Discrepantie zit in het moment van tellen. Betreffende gezin van 5 is pas in januari 2020 verwerkt door provincie.</p>
<p><i>Is er reden voor extra aandacht?</i></p>	<p>nee</p>	

Bijlage 3: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten

Tabel 103

Bijlage A Afgesloten investeringskredieten

Bedragen in €

Jaar	Omschrijving	Omschrijving	Begrote investering t/m 2019	Geïnvesteed t/m 2019	Restant krediet ultimo 2019
2016	I7201336	2016: Voorber. kredi. herinr. Leidseweg Nrd	179.500	177.813	1.687
2017	I7201337	2017: Uitbr. ligplaatsen haven de Kom	145.000	141.063	3.937
2017	I7201339	2017: Meetapparatuur vGRP 2014-2018	60.000	24.733	35.267
2017	I7201342	2017: Vrijvervalriolering vGRP 2014-2018	300.000	338.797	-38.797
2017	I7201345	2017: GFT zuil	127.500	139.428	-11.928
2017	I7201346	2017: Ondergr. Containers elec fase 1 ABP	360.000	603.514	-243.514
2018	I7201364	2018: Minicontainer	288.000	32.558	255.442
2016	I7201356	2016: Vlietwijk fase 2 wegen	3.039.101	3.032.736	6.365
2016	I7201358	2016: Vlietwijk fase 2 Groen	988.036	986.329	1.707
2018	I7201363	2018: Waterbouwkundige kunstwerken	198.996	200.504	-1.508

2019	I7201389	2019: Vrijverval riolering		-	-	-
2019	I7201390	2019: Mini gemalen (vgrp)		-	-	-
2019	I7201391	2019: Waterbouwkundige kunstw. (vgrp)	Werkzaamheden zijn uitgevoerd.	100.000	98.750	1.250
2019	I7201394	2019: Riool opheffen ongezuiv. lozingen	Komen te vervallen. De verplichting om ongezuiverde lozingen in het buitengebied af te koppelen is komen te vervallen.	75.000	-	75.000
Totaal				5.861.133	5.776.225	84.908

Bijlage B Doorlopende investeringskredieten conform activabeleid

Jaar	Omschrijving	Omschrijving	Begrote investering t/m 2019	Geïnvesteed t/m 2019	Restant krediet ultimo 2019	Benodigd krediet in 2020	
2019	I7201388	2019: Mini containers afvalbeleidsplan	De mini-containers restafval, GFT-zuilen en papiercontainers zijn geleverd en geplaatst. Van de ondergrondse restafvalcontainers is 95% gerealiseerd. Voor de realisatie van de laatste 5% is nader onderzoek nodig waardoor deze in 2020 worden gerealiseerd. Op een aantal locaties bleek andere inpassing noodzakelijk waardoor extra kosten zijn gemaakt. Doordat de kosten voor de mini-containers lager zijn uitgevallen blijven de totale kosten binnen het uitvoeringsbudget.	287.680	202.709	84.971	84.971
2019	I7201382	2019: Voertuig 244	De procedure voor een Europese aanbesteding voor de aankoop van voertuigen is gestart, waarna in 2020 de voertuigen worden aangeschaft. Vanwege het onderzoek naar de organisatie van de afvalinzameling wordt de vervanging van containers uitgesteld tot dat hier meer duidelijkheid over is.	75.000	-	75.000	75.000
2019	I7201383	2019: Voertuig 265		165.000	-	165.000	165.000

2019	I7201384	2019: Voertuig 271		220.000	-	220.000	220.000
2019	I7201387	2019: Containers		173.000	-	173.000	173.000
2019	I7201392	2019: Waterbouwkundige kunstwk. (grondw)	In de eerste helft van 2020 is het definitief ontwerp voor de Leidseweg Noord gereed.	250.000	-	250.000	250.000
2019	I7201381	2019: Bruggen Valkeweg	De technische uitwerking van de werkzaamheden heeft onder andere vanwege de uitspraak van de Raad van State met betrekking tot de stikstofproblematiek vertraging opgelopen. De definitieve uitwerking is daardoor in 2020 gereed.	215.000	-	215.000	215.000
2019	I7201385	2019: Civieltechnische kunstwerken		285.000	-	285.000	285.000
2019	I7201386	2019: Civieltechnische kunstw. verv (inv)	In de eerste helft van 2020 worden de onderhoudswerkzaamheden aan de bruggen uitgevoerd.	57.500	-	57.500	57.500
2019	I7201395	2019: Riolering Koninklijke Marinelaan	Vorbereidend onderzoek naar de mate en vorm van ingrijpen is gestart.	75.000	-	75.000	75.000
2019	I7201396	2019: IWKP19-23 Roucoopark	Vorbereidend onderzoek naar de mate en vorm van ingrijpen is gestart.	65.000	-	65.000	65.000
2019	I7201397	2019: IWKP19-23 Jan van Galenlaan	Vorbereidend onderzoek naar de mate en vorm van ingrijpen is gestart.	175.000	-	175.000	175.000
Totaal				2.043.180	202.709	1.840.471	1.840.471

Bijlage C: Doorlopende investeringskredieten afwijkend van activabeleid

Jaar	Omschrijving	Omschrijving	Begrote investering t/m 2019	Geïnvesteed t/m 2019	Restant krediet ultimo 2019	Benodigd krediet in 2020	
2015	I7201310	Dobbewijk nakomende werkzaamheden	Over de nog uit te voeren werkzaamheden in de Dobbewijk (o.a. groenwerkzaamheden) vindt momenteel nog afstemming plaats, waardoor de werkzaamheden doorlopen naar 2020.	572.019	540.965	31.054	31.054
2018	I7201365	2018: Ondergrondse container	De mini-containers restafval, GFT-zuilen en papiercontainers zijn geleverd en geplaatst. Van de ondergrondse restafvalcontainers is 95% gerealiseerd. Voor de realisatie van de laatste 5% is nader onderzoek nodig waardoor deze in 2020 worden gerealiseerd. Op een aantal locaties bleek andere inpassing noodzakelijk waardoor extra kosten zijn gemaakt. Doordat de kosten voor de mini-containers lager zijn uitgevallen blijven de totale kosten binnen het uitvoeringsbudget.	169.000	-	169.000	169.000
2016	I7201357	2016: Vlietwijk fase 2 Openb verlichting	Bij realisatie bleek dat voor zo'n laagspanningsnet de beschikbaarheid van marktpartijen beperkt is waardoor vertraging is ontstaan. Resterende werkzaamheden aan de openbare verlichting worden in 2020 uitgevoerd.	569.568	509.568	60.000	60.000
2018	I7201366	2018: Volkswagen Caddy	De procedure voor een Europese aanbesteding voor de aankoop van voertuigen is gestart, waarna in 2020 de voertuigen worden aangeschaft. Vanwege het onderzoek naar de organisatie van de afvalinzameling wordt de vervanging van containers uitgesteld totdat hier meer duidelijkheid over is.	25.000	-	25.000	25.000
2018	I7201367	2018: Volkswagen transporter		45.000	-	45.000	45.000
2018	I7201368	2018: Nissan X trail 201		15.000	-	15.000	15.000
2018	I7201369	2018: Volkswagen transporter		33.000	-	33.000	33.000

2018	I7201370	2018: Burg BPA 10-20		50.000	-	50.000	50.000
2018	I7201371	2018: Puincontainer		6.000	-	6.000	6.000
2018	I7201372	2018: Glascontainer VC 01		15.000	-	15.000	15.000
2018	I7201373	2018: Schenk takkencontainer		10.000	-	10.000	10.000
2018	I7201374	2018: Schenk containers		11.000	-	11.000	11.000
2018	I7201375	2018: Raadhuislaan riolering	De Raadhuislaan valt in een gebied dat integraal gebiedsgericht wordt opgepakt. De integrale gebiedsgerichte aanpak vraagt meer voorbereiding omdat vooraf alle kansen en knelpunten in beeld worden gebracht. De rioleringswerkzaamheden zijn daardoor uitgesteld.	210.000	-	210.000	210.000
2018	I7201376	2018: Adegeest riolering 2017	De wijk Adegeest is het pilot project voor Integraal gebiedsgericht werken. In 2019 zijn de kansen en knelpunten in beeld gebracht. In 2020 wordt verder gegaan met de opdrachtafbakening.	255.649	29.081	226.568	226.568
2018	I7201377	2018: Adegeest riolering 2018		834.000	-	834.000	834.000
2018	I7201378	2018: Bachlaan, Pr. Bernh.In riolering	De werkzaamheden hebben tijdelijk stilgelegen waardoor de uitvoering is vertraagd en het werk begin 2020 wordt afgerond.	740.000	451.747	288.253	288.253
2018	I7201379	2018: Bachlaan, Pr. Bernh.In water		75.000	-	75.000	75.000
2018	I7201380	2018: Leidseweg Nrd, riolering	In de eerste helft van 2020 is het definitief ontwerp voor de Leidseweg Noord gereed.	765.000	74.929	690.071	690.071
Totaal				4.400.236	1.606.290	2.793.946	2.793.946

Bijlage 4: Algemene uitkering

Tabel 104

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven			
Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1a Waarde woningen eigenaren	30.700.000	-0,10	-3.070.000
1c Waarde niet-woningen eigenaren	2.037.000	-0,1569	-319.605
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	1.879.500	-0,1265	-237.757
Subtotaal			-3.627.362

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is			
Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
1e OZB waarde niet-woningen	204	380,70	77.549
2 Inwoners	25.479	160,07	4.078.424
3a Eén-ouder-huishoudens	834	835,35	696.682
3b Huishoudens	11.502	90,53	1.041.276
3c Eenpersoonshuishoudens	3.779	51,24	193.636
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	718	15,69	11.265
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	661	62,77	41.491
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	430	109,82	47.223
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	311	1.279,81	398.021
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	292,90	3.616,63	1.059.310
3i-2 Medicijngebruik met drempel	3.741,46	370,01	1.384.377
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	5.439	731,61	3.979.227
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	19.578	4,03	78.899
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	5.901	100,55	593.346
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	1.887	26,44	49.892
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	3.114	0,18	561
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	900	0,18	162
7 Lage inkomens	2.684	30,59	82.104
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.534,10	686,83	1.053.666
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	264,15	122,86	32.454
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	175,04	491,05	85.951
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	84,72	858,18	72.702

7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	478,63	245,66	117.581
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	9.971,56	-125,25	-1.248.938
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	2.517,48	-490,17	-1.233.993
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	537,17	112,06	60.196
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	355,95	448,31	159.574
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	172,28	784,53	135.155
8a Bijstandsonvangers (vanaf UJR 2016)	319,33	2.132,68	681.036
8b Loonkostensubsidie	6	1.941,10	11.647
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	106,33	659,95	70.175
8d Bijstandsonvangers eenouderhuishoudens	84,67	1.748,26	148.019
8e Re-integratie klassiek	0,3180	334.628,82	106.412
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	1.080,33	85,82	92.714
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsonvangers	761	1.076,99	819.589
11c-2 Wajong	213	858,71	182.905
12 Minderheden	1.225	321,78	394.181
13 Klantenpotentieel lokaal	20.150	45,97	926.296
14 Klantenpotentieel regionaal	4.910	23,54	115.581
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	43	-1.632,89	-70.214
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	34	-2.563,65	-87.164
16 Oppervlakte land	1.112	41,18	45.792
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	1.145,36	26,89	30.799
19 Oppervlakte binnenwater	44	38,02	1.673
21 Oppervlakte bebouwing	103	595,42	61.328
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	105	3.089,24	324.370
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	100	2.302,40	230.240
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	3,03	1.524,90	4.620
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	3	1.936,54	5.810
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	11.499	57,54	661.652
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	12.073,95	50,79	613.236
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	891	31,50	28.067
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,0002696	6.133.772	1.654
31b ISV (b) herstructurering	0,0005938	3.764.536	2.235

32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	21.307,65	58,58	1.248.202
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	1.095,92	11,72	12.844
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	32.282,07	5,82	187.882
36 Kernen	1	9.070,21	9.070
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	60.233,38	60.233
37 Kernen * bodemfactor buitengebied	1,01	14.877,08	15.026
38 Bedrijfsvestigingen	2.724	75,58	205.880
39 Vast bedrag	1	249.784,90	249.785
Subtotaal			20.439.366

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor			1,537
Subtotaal (B x C (=uf))			31.415.305

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	-241.123	-241.123
56b Cumulatieregeling gemeentefonds (SU)	-5.140	-5.140
56f Suppletie-uitkering WMO 2015	-1.842	-1.842
61 Suppletiereregeling OZB	12.075	12.075
Subtotaal		-236.030

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	10.215	10.215
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	37.757	37.757
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	89.992	89.992
262 Schulden en armoede (DU)	13.485	13.485
266 Maatschappelijke begeleiding (DU)	23.700	23.700
320 Verhoging taalniveau statushouders (DU)	29.629	29.629
359 Klimaatmiddelen Transitievisie warmte (DU)	202.101	202.101
360 Klimaatmiddelen Wijkaanpak (DU)	9.997	9.997
361 Klimaatmiddelen Energieloketten (DU)	25.000	25.000

Subtotaal	441.876
------------------	----------------

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
260 Participatie (IU)	139.687	139.687
261 Voogdij/18+ (IU)	497.059	497.059
Subtotaal		636.746

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker

Aanvullingen van de gebruiker	Uitkering
Vrijval BCF cf realisatie 2017	-60.000
Maatschappelijke begeleiding statushouders	33.180
Subtotaal	-26.820

Totaal uitkering 2019:	28.603.715
-------------------------------	-------------------

Functie 921 (algemene uitkering gemeentefonds)	27.966.969
Functie 923 (3 D's in het sociaal domein)	636.746

Bijlage 5: Wet normering Topinkomens

Het voor de gemeente Voorschoten toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000.

Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Tabel 105

bedragen x € 1	J. van der Does	B.J. Urban	M. Ekerbout	A.R. de Graaf
Functiegegevens	Griffier	Griffier	Waarnemend griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/05	01/09 – 31/12	01/05 – 31/08	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	34.825	28.758	24.334	102.948
Beloningen betaalbaar op termijn	7.725	4.845	3.969	17.494
<i>Subtotaal</i>	<i>42.550</i>	<i>33.603</i>	<i>28.303</i>	<i>120.42</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	80.258	64.844	65.375	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	42.550	33.603	28.303	120.142
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018				
Functiegegevens	Griffier		Gemeentesecretaris	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0	
Dienstbetrekking?	Ja		Ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	83.319		108.741	
Beloningen betaalbaar op termijn	14.088		15.339	
<i>Subtotaal</i>	<i>94.407</i>		<i>124.080</i>	

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
Bezoldiging	94.407	124.080

Bijlage 6: Overzicht van baten en lasten per taakveld

Tabel 106

Programma:P0 Bestuur en ondersteuning	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Saldo van baten en lasten per taakveld									
0.1 Bestuur	165.600	-2.947.209	-2.781.609	510.600	-3.728.907	-3.218.307	567.419	-4.424.940	-3.857.521
0.2 Burgerzaken	411.458	-835.483	-424.025	381.458	-852.701	-471.243	387.382	-876.854	-489.472
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	48.578	-237.024	-188.446	145.778	-199.234	-53.456	177.346	-203.076	-25.730
0.4 Overhead	23.586	-7.875.457	-7.851.871	23.586	-8.359.255	-8.335.669	33.625	-7.602.729	-7.569.104
0.5 Treasury	1.294.715	-657.425	637.290	1.526.330	-645.528	880.802	1.539.670	-607.819	931.851
0.61 OZB Woningen	5.664.694	-217.953	5.446.741	5.664.694	-210.036	5.454.658	5.673.662	-207.542	5.466.120
0.62 OZB Niet-Woningen	1.002.632	-43.479	959.153	1.002.632	-43.479	959.153	1.036.697	-43.479	993.218
0.64 Belastingen overig	1.314.682	-91.288	1.223.394	1.314.682	-91.288	1.223.394	1.290.713	-101.966	1.188.747
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	28.142.801	0	28.142.801	28.289.324	0	28.289.324	28.518.507	0	28.518.507
0.8 Overige baten en lasten	155.444	-672.195	-516.751	270.444	-155.021	115.423	207.657	-182.384	25.273
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-63.605	-63.605	0	-94.900	-94.900	0	-3.228	-3.228
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma	38.224.190	-13.641.118	24.583.072	39.129.528	-14.380.349	24.749.179	39.432.678	-14.254.017	25.178.661
Programma:P1 Veiligheid	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	107.900	-1.416.886	-1.308.986	112.900	-1.421.760	-1.308.860	112.900	-1.432.021	-1.319.121
1.2 Openbare orde en veiligheid	46.762	-449.968	-403.206	76.762	-487.288	-410.526	62.291	-464.771	-402.480
Saldo van baten en lasten programma	154.662	-1.866.854	-1.712.192	189.662	-1.909.048	-1.719.386	175.191	-1.896.792	-1.721.602
Programma:P2 Verkeer en vervoer	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	111.300	-2.966.501	-2.855.201	109.300	-3.039.445	-2.930.145	197.922	-3.001.137	-2.803.215
2.2 Parkeren	12.753	-45.576	-32.823	37.753	-106.180	-68.427	36.489	-38.640	-2.150
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	-5.837	-5.837	0	-6.006	-6.006	0	-6.006	-6.006
Saldo van baten en lasten programma	124.053	-3.017.914	-2.893.861	147.053	-3.151.631	-3.004.578	234.411	-3.045.783	-2.811.372
Programma:P3 Economie	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	0	-193.211	-193.211	9.000	-298.231	-289.231	0	-220.869	-220.869
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	67.065	-51.361	15.704	67.065	-51.605	15.460	70.106	-69.345	761
3.4 Economische promotie	159.208	-104.674	54.534	159.208	-105.874	53.334	154.686	-112.498	42.188
Saldo van baten en lasten programma	226.273	-349.246	-122.973	235.273	-455.710	-220.437	224.792	-402.712	-177.920
Programma:P4 Onderwijs	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	12.000	-148.897	-136.897	12.000	-199.675	-187.675	12.000	-189.295	-177.295
4.2 Onderwijshuisvesting	42.400	-1.004.923	-962.523	42.400	-1.014.030	-971.630	89.845	-990.872	-901.027
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	25.798	-472.627	-446.829	180.379	-614.242	-433.863	61.015	-539.467	-478.452
Saldo van baten en lasten programma	80.198	-1.626.447	-1.546.249	234.779	-1.827.947	-1.593.168	162.859	-1.719.634	-1.556.774
Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo

5.1 Sportbeleid en activering	67	-156.807	-156.740	67	-157.407	-157.340	159.206	-125.605	33.601
5.2 Sportaccommodaties	50.198	-1.256.337	-1.206.139	50.198	-1.169.211	-1.119.013	46.950	-1.102.722	-1.055.772
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	23.253	-327.973	-304.720	23.253	-267.134	-243.881	25.727	-264.431	-238.704
5.4 Musea	0	-9.826	-9.826	0	-10.111	-10.111	0	-10.111	-10.111
5.5 Cultureel erfgoed	22.717	-211.051	-188.334	22.717	-205.266	-182.549	42.820	-174.117	-131.298
5.6 Media	18.410	-384.053	-365.643	18.410	-370.049	-351.639	18.415	-359.789	-341.375
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	59.584	-2.822.248	-2.762.664	522.487	-3.143.713	-2.621.226	544.008	-2.805.218	-2.261.209
Saldo van baten en lasten programma	174.229	-5.168.295	-4.994.066	637.132	-5.322.891	-4.685.759	837.126	-4.841.994	-4.004.868
Programma:P6 Sociaal Domein	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	288.487	-2.073.021	-1.784.534	288.487	-2.230.644	-1.942.157	289.133	-2.117.950	-1.828.817
6.2 Wijkteams	7.630	-505.916	-498.286	7.630	-514.206	-506.576	4.692	-432.520	-427.828
6.3 Inkomensregelingen	4.682.615	-6.220.655	-1.538.040	4.585.725	-6.202.074	-1.616.349	4.894.819	-6.339.581	-1.444.762
6.4 Begeleide participatie	0	-221.743	-221.743	0	-197.556	-197.556	0	-157.155	-157.155
6.5 Arbeidsparticipatie	10.000	-1.308.797	-1.298.797	42.370	-1.298.530	-1.256.160	16.864	-1.113.647	-1.096.783
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-1.010.615	-1.010.615	0	-1.018.864	-1.018.864	-1.038	-1.183.306	-1.184.345
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	173.667	-2.841.116	-2.667.449	160.667	-2.826.308	-2.665.641	160.578	-2.722.542	-2.561.964
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.070	-4.026.802	-4.023.732	3.070	-4.558.548	-4.555.478	31.849	-4.645.584	-4.613.735
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	8.100	-176.668	-168.568	8.100	-178.538	-170.438	14.400	-160.886	-146.486
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-688.806	-688.806	0	-1.084.316	-1.084.316	0	-860.804	-860.804
Saldo van baten en lasten programma	5.173.569	-19.074.139	-13.900.570	5.096.049	-20.109.584	-15.013.535	5.411.296	-19.733.975	-14.322.679
Programma:P7 Volksgezondheid en milieu	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	64.970	-1.466.302	-1.401.332	64.970	-1.460.035	-1.395.065	55.145	-1.424.254	-1.369.109
7.2 Riolering	2.771.545	-1.767.864	1.003.681	2.622.139	-1.729.610	892.529	2.657.891	-1.913.117	744.774
7.3 Afval	3.485.484	-2.356.623	1.128.861	3.585.484	-2.459.789	1.125.695	3.404.196	-2.334.386	1.069.810
7.4 Milieubeheer	0	-516.667	-516.667	0	-555.412	-555.412	4.716	-526.826	-522.110
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	316.464	-300.377	16.087	316.464	-305.609	10.855	321.804	-295.381	26.422
Saldo van baten en lasten programma	6.638.463	-6.407.833	230.630	6.589.057	-6.510.455	78.602	6.443.752	-6.493.963	-50.212
Programma:P8 Wonen en bouwen	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-603.648	-603.648	0	-736.168	-736.168	0	-646.600	-646.600
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	932.403	-1.016.161	-83.758	970.458	-1.069.185	-98.727	1.068.394	-523.724	544.669
8.3 Wonen en bouwen	624.976	-877.003	-252.027	634.976	-893.314	-258.338	1.667.748	-857.116	810.632
Saldo van baten en lasten programma	1.557.379	-2.496.812	-939.433	1.605.434	-2.698.667	-1.093.233	2.736.142	-2.027.441	708.701
Totaal									
saldo van baten en lasten programma's	52.353.016	-53.648.658	-1.295.642	53.863.967	-56.366.282	-2.502.315	55.658.247	-54.416.311	1.241.936
Reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
P0 Bestuur en ondersteuning	343.605	0	343.605	1.071.670	-7.262	1.064.408	443.585	-7.262	436.323
P1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	188.644	0	188.644	90.025	0	90.025	35.449	0	35.449
P3 Economie	40.000	0	40.000	133.345	0	133.345	112.985	0	112.985
P4 Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	50.845	-92.322	-41.477	57.159	-92.322	-35.163	57.159	-92.322	-35.163
P6 Sociaal Domein	640.000	0	640.000	3.128.498	-2.311.064	817.434	2.937.548	-2.311.064	626.484
P7 Volksgezondheid en milieu	90.000	0	90.000	110.000	0	110.000	83.870	0	83.870
P8 Wonen en bouwen	37.491	0	37.491	48.916	-645	48.271	48.916	-645	48.271
Totaal reserves	1.390.585	-92.322	1.298.263	4.639.613	-2.411.293	2.228.320	3.719.511	-2.411.293	1.308.218

Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Gerealiseerde resultaat	53.743.601	-53.740.980	2.621	58.503.580	-58.777.575	-273.995	59.377.757	-56.827.604	2.550.153

Bijlage 7: Bijlage incidentele baten en lasten

Tabel 107

Bedragen x € 1.000

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Totaal lasten per programma (+=nadeel; -= voordeel)	Begroting	Begr. na wijziging	Rekening 2019	Totaal baten per programma (+=nadeel; -= voordeel)	Begroting	Begr. na wijziging	Rekening 2019
0. Bestuur en ondersteuning	-94	-1.280	-1.455	0. Bestuur en ondersteuning	94	1.657	1.132
1. Veiligheid	0	-25	-9	1. Veiligheid	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	-35	-205	-66	2. Verkeer en vervoer	35	83	35
3. Economie	-73	-175	-113	3. Economie	40	142	113
4. Onderwijs	-10	-55	-60	4. Onderwijs	0	0	44
5. Sport, cultuur en recreatie	-36	-496	-175	5. Sport, cultuur en recreatie	11	474	518
6. Sociaal Domein	-640	-3.153	-2.912	6. Sociaal Domein	640	3.103	2.912
7. Volksgezondheid en milieu	-80	-115	-84	7. Volksgezondheid en milieu	75	110	-35
8. Wonen en ruimte	-938	-1.156	-514	8. Wonen en ruimte	941	1.034	1.141
Totaal	-1.905	-6.661	-5.388	Totaal	1.836	6.603	5.860
Saldo	-69	-58	472	Saldo			

Bijlage 8: Subsidies

Rapportage subsidies 2019

De rapportage over de beschikte subsidies 2019 is onderstaand opgenomen.

Tabel 108 (Bedragen in €)

1.2 openbare orde en veiligheid		toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Reddingsbrigade Leidschendam	1.221
	Stichting Halt	6.994
		8.215

3.4 economische promotie		toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting Paardensport Voorschoten	980
	Stichting Voorschoten JAZZ Culinaire	978
	Oranjevereniging Koningin Wilhelmina	2.438
	Stichting Nationale Muziekdag Voorschoten	785
	Stichting Het Weekend van Voorschoten	1.955
	Cultuurfabriek Voorschoten	1.500
		8.636

5.1 sportbeleid en activering		toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	E.V.Z.V.	1.250
	Club de Petanque 'De Six Prêt'	350
	MHC Forescate	8.085
	Voorschotense Visserij Belangen	970
	T.V. Forescate	1.588
	Stichting Tennispark Adegeest	350
	Bridgeclub Noord-Hofland	350
	"Gemini-Kangeroes"	490
	Slank en Kwiek Voorschoten	1.421
	Roeivereniging Rijnland	108
	Phanta Rhei - Regenboog	3.841
	Schaakvereniging Voorschoten	363
	HSV Adegeest	431

IJclub Voorschoten	3.293
HVV '70	1.068
Vlietloop Voorschoten	730
	24.688

5.3	cultuurpresentatie, productie en participatie	toegeken- de subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting Podium Jong Professionals Jazz (PJPJ)	914
	Museum Voorschoten	10.623
	Stichting MusiCultura	6.370
	Stichting DoreMifa	625
	Stichting Filmtheater Voorschoten	1.000
	Sinfonietta Voorschoten	980
	Toneelgroep Voorschoten	1.554
	Stichting Musica Antica da Camera	5.390
	Muziekvereniging Laurentius	9.100
	Stichting Bibliotheek plus Centrum voor kunst en cultuur	50.595
	Voorschotens Kamerkoor	1.372
	Voorschotense Kunstkring	1.175
	Vox Clara	1.323
	Harmonie Voorschoten	4.794
	Stichting Filmtheater Voorschoten	2.450
		98.265

5.5	cultureel erfgoed	toegeken- de subsidie 2019
	Omschrijving	
	St. Behoud Oude Motorgemalen V/L subsidie 2019	827
	Vereniging tot behoud van oud groen en leefbaar Voorschoten	1.920
	Stichting "Spuut 41 " Voorschoten	740
		3.487

5.6	media	
	Omschrijving	
	Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar	319.685
		319.685

6.1	samenkracht en burgerparticipatie	toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	De Zonnebloem	980
	Kwadraad	341.083
	Stichting Voorschoten voor Elkaar	410.721
	Stichting Voorschoten voor Elkaar – incidenteel -	150.000
	Vereniging Buurthuis Bloemenwijk Boschgeest	5.807
	Stichting Ouderenbus Voorschoten	5.349
	Vereniging Noord-Hofland	7.635
	Stichting JES Rijnland	14.470
	Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland	201.155
	MEE Zuid-Holland Noord	176.629
	Stichting Assalem	5.280
	Stichting VakantiePas	3.908
	Vrouwennetwerk Voorschoten	777
	Scouting Kimball O'Hara	9.142
	Scouting Leif Erikson	9.142
	Stichting Gilde SamenSprak Leiden	1.466
	Leidse Rechtswinkel	1.466
	Scouting Impeesa	882
	VTV	15.000
	Scouting Mauritsgroep	980
	Stichting Kinderspeelzaal	144.000
	Stichting Kinderspeelzaal - restant subsidie -	8.000
	Speeltheek Bij Tante Leen	1.554,00
	Adviesraad sociaal domein	2.500,00
		1.517.927

6.5	begeleide participatie	toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting iDb	8.011
	Stichting Dress for Success	1.500
	Vluchtelingenwerk ZWN	91.914
		101.425

6.71	maatwerkdienstverlening	toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting Voor Elkaar Leiden	8.000
		8.000

7.1	volksgezondheid	toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Humanitas	10.965
	St. Vitalis	2.897
	St. Hospice Wassenaar	9.000
	Stichting Welzijn en Zorg Doven Zuid Holland	343
		23.205